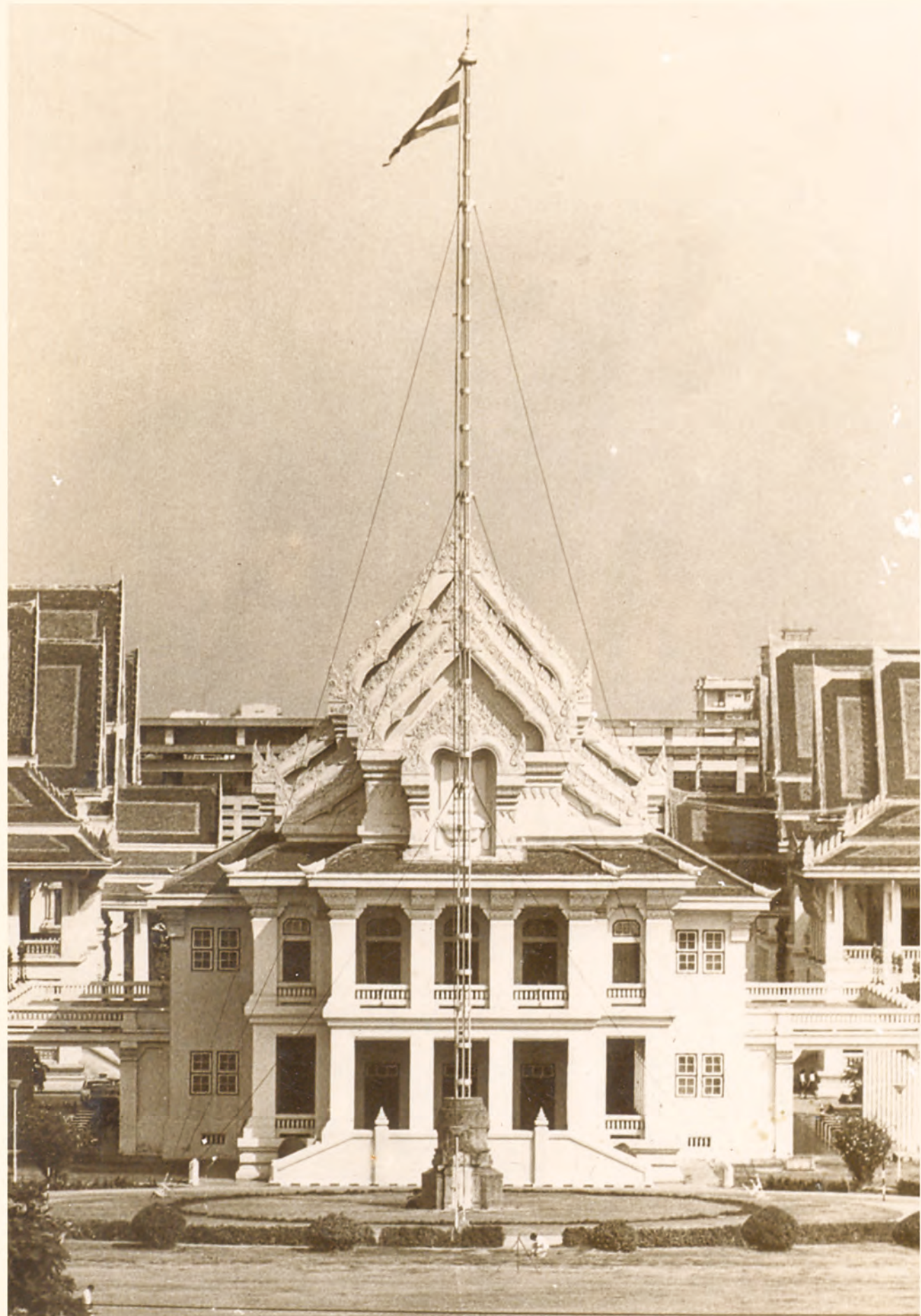

ร้อยเรื่องจามจรี ๑๐๐ ปีจุฬาฯ

Hundreds of Stories from the Land of the Chamchuree,
One Hundred Years of Chula

คำนำ

นิทรรศการ “๑๐๐ เรื่องจามจุรี ๑๐๐ ปีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” นี้เป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมการเฉลิมฉลองในวาระ ๑๐๐ ปี ของการสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กำลังจะมาถึงในอนาคตอันใกล้นี้ โดยเป็นการร้อยเรียงเรื่องราว ๑๐๐ เรื่องที่แสดงถึงเนื้อหา ๒ ประเด็นใหญ่ ประเด็นแรก คือ แสดงพัฒนาการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจะนำเสนอควบคู่ไปกับเนื้อหา ประเด็นที่ ๒ คือ แสดงบทบาทของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีต่อการพัฒนาสังคมไทยมาอย่างต่อเนื่อง เรื่องราว ๑๐๐ เรื่องนี้ประกอบด้วย

เรื่องที่ ๑-๙

แสดงการวางรากฐานและกำเนิดของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีความสัมพันธ์ กับความต้องการของสังคมไทย โดยในระยะแรกเพื่อรองรับการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน และต่อมา ได้ขยายมาสู่การพัฒนาสังคมในภาคส่วนอื่นด้วย

เรื่องที่ ๑๐-๑๗

แสดงถึงพระมหากรุณาธิคุณที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทุกพระองค์ทรงมีต่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวผู้พระราชทานกำเนิดสถาบัน อันเป็นรากฐานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นต้นมา รวมทั้งพระบรมวงศานุวงศ์ที่ทรงเป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้าอาจารย์ด้วย

เรื่องที่ ๑๘-๒๑

แสดงพัฒนาการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในช่วงทศวรรษที่ ๒ เพื่อปรับเปลี่ยนไปสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยในระดับสากลทั้งทางด้านการบริหารและการเรียนการสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับหลักสูตรจากระดับประกาศนียบัตรสู่ระดับปริญญา

เรื่องที่ ๒๒-๓๑

แสดงแนวนโยบายของรัฐบาลในสมัยสร้างชาติซึ่งส่งผลต่อการขยายตัวของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อรองรับความต้องการผู้มีความรู้หลากหลายสาขามากขึ้น รวมทั้งแสดงถึงบทบาทและกิจกรรมสำคัญ ของนิสิตที่เป็นรากฐานของการพัฒนาบทบาทในระยะต่อมา

เรื่องที่ ๓๒-๔๙

แสดงการขยายตัวของศาสตร์หลากหลายสาขาซึ่งเป็นที่มาของคณะต่างๆ จนครบทุกคณะในปัจจุบัน การผลิตบัณฑิตในศาสตร์สาขาเหล่านี้สะท้อนถึงบทบาทของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ครอบคลุมการพัฒนาสังคมไทยแทบทุกด้านด้วย

เรื่องที่ ๕๐-๕๔

แสดงบทบาทของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นผู้บุกเบิกทางด้านเทคโนโลยีหลายประการในสังคมไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศ

เรื่องที่ ๕๕-๖๓

แสดงเรื่องราวและอุดมการณ์ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยซึ่งได้ชี้นำและสนับสนุนแนวทางการเมือง การปกครอง และพัฒนาการทางสังคมที่เหมาะสมที่ควร

เรื่องที่ ๖๔-๗๐

แสดงบทบาทของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการแก้ปัญหาให้แก่สังคม ทั้งปัญหาต่อเนื่องและปัญหาวิกฤติเฉพาะหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาชนบทและการสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันในสังคม

เรื่องที่ ๗๑-๗๖

แสดงบทบาทในการนำพาสังคมไทยสู่สากลในรูปแบบและวิธีการต่างๆ

เรื่องที่ ๗๗-๙๐

แสดงถึงการเป็นแหล่งสะสมองค์ความรู้เฉพาะทางในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์หลากหลายสาขา

เรื่องที่ ๙๑-๙๙

แสดงบทบาทในการเสริมสร้างเอกลักษณ์ไทยและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

เรื่องที่ ๑๐๐

แสดงผลงานของปุษนิยบุคคลและนิสิตเก่าผู้เปรียบเสมือนดอกผลจากจูรีซึ่งมีผลงานดีเด่นในหลากหลายวงการ (ส่วนนี้เป็นการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียน รวมทั้งเพิ่มจำนวนขึ้นเป็นระยะๆ)

เรื่องที่ ๑๐๑

แสดงเรื่องราวของสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลอดุลยเดชฯ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งทรงเป็นทั้งนิสิตเก่าและทรงเปรียบเสมือนผู้นำของการก้าวไปสู่ศตวรรษที่ ๒ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งยังคงยึดมั่นในภารกิจและความรับผิดชอบที่มีต่อสังคมไทยตลอดไป

อย่างไรก็ตามเรื่องราว ๑๐๐ เรื่องนี้คงไม่สามารถครอบคลุมพัฒนาการของมหาวิทยาลัยรวมทั้งบทบาทของมหาวิทยาลัยที่มีต่อการพัฒนาสังคมไทยในรอบ ๑๐๐ ปีนี้ได้โดยละเอียด ดังนั้นเรื่องราวที่นำเสนอในนิทรรศการนี้จึงเน้นที่จุดกำเนิดหรือจุดเปลี่ยนแปลง หรือเป็นเรื่องซึ่งเป็นที่รับรู้กันอย่างกว้างขวางเป็นสำคัญ

สำนักบริหารศิลปวัฒนธรรม

สารบัญ

ส่วนจัดแสดงที่ ๑ ตันกล้าจามจรี สู่ผืนดินแห่งปัญญา

เรื่องที่

๑. พระราชปณิธาน.....	๑๐
๒. การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน : รากฐานการกำเนิดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	๑๐
๓. โรงเรียนมหาดเล็กกับการกำเนิดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	๑๑
๔. จากโรงเรียนมหาดเล็กสู่โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว.....	๑๒
๕. ตึกบัญชาการ.....	๑๓
๖. พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในพระราชพิธี วางศิลาฤกษ์ตึกบัญชาการ.....	๑๔
๗. การประดิษฐานโรงเรียนข้าราชการพลเรือนฯ ขึ้นเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	๑๔
๘. หลักเฉลิมแห่งพระนคร.....	๑๕
๙. ๔ คณะเริ่มแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	๑๖
๑๐. พระเกี้ยว.....	๑๗
๑๑. พระบรมราชานุญาตให้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว.....	๑๘
๑๒. พระบรมราชูปถัมภ์.....	๑๙
๑๓. ครุฑ: อารมณ์แห่งปัญญา.....	๑๙
๑๔. พิธีพระราชทานปริญญาบัตรครั้งแรก.....	๒๐
๑๕. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก กรมขุนเพ็ชรบูรณ์อินทราชัย.....	๒๒
๑๖. สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก.....	๒๒
๑๗. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์.....	๒๓
๑๘. คณะกรรมการดำรงรูปการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	๒๔
๑๙. จากตำแหน่งผู้บัญชาการสู่อธิการบดี.....	๒๕
๒๐. การปรับหลักสูตรระดับปริญญา.....	๒๕
๒๑. คณาจารย์ชาวต่างประเทศรุ่นแรก.....	๒๖
๒๒. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในสมัยสร้างชาติ.....	๒๘
๒๓. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	๒๙
๒๔. กรรมสิทธิ์ที่ดินพระราชทาน.....	๒๙

สารบัญ (ต่อ)

ส่วนจัดแสดงที่ ๒ แกร่งกล้าเป็นจามจรี

เรื่องที่

๒๕. กำเนิดหอพักนิสิต.....	๓๓
๒๖. กำเนิดสโมสรนิสิต.....	๓๓
๒๗. แรกเริ่มมีนิสิตหญิง.....	๓๓
๒๘. บัณฑิตหญิงรุ่นแรก.....	๓๔
๒๙. แรกเริ่มมีหอพักนิสิตหญิง.....	๓๔
๓๐. จากกิจกรรมสู่ประเพณี.....	๓๔
๓๑. สภานิสิตรุ่นแรก เมื่อ “ประชาธิปไตยเบ่งบาน”.....	๓๖
๓๒. การขยายตัวของศาสตร์สาขาต่างๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	๓๖
๓๓. พัฒนาการของ ๔ คณะแรกเริ่ม.....	๓๗
๓๔. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์.....	๓๙
๓๕. คณะเกสตรศาสตร์.....	๔๐
๓๖. คณะสัตวแพทยศาสตร์.....	๔๑
๓๗. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี.....	๔๑
๓๘. คณะทันตแพทยศาสตร์.....	๔๒
๓๙. คณะนิติศาสตร์.....	๔๒
๔๐. คณะครุศาสตร์.....	๔๓
๔๑. บัณฑิตวิทยาลัย.....	๔๓
๔๒. คณะนิเทศศาสตร์.....	๔๔
๔๓. คณะเศรษฐศาสตร์.....	๔๔
๔๔. คณะพยาบาลศาสตร์.....	๔๕
๔๕. คณะสหเวชศาสตร์.....	๔๕
๔๖. คณะศิลปกรรมศาสตร์.....	๔๖
๔๗. คณะจิตวิทยา.....	๔๖
๔๘. คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา.....	๔๗
๔๙. สำนักวิทยทรัพยากรการเกษตร.....	๔๗
๕๐. คอมพิวเตอร์ยุคแรกเริ่ม.....	๔๘
๕๑. การนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้กับงานทะเบียนนิสิต.....	๔๘
๕๒. เครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	๔๘
๕๓. CU Writer.....	๔๙
๕๔. หน่วยงานแรกในประเทศไทยที่เชื่อมเข้าสู่ระบบสารสนเทศอินเทอร์เน็ต (Internet).....	๔๙

สารบัญ (ต่อ)

ส่วนจัดแสดงที่ ๓ กิ่งก้าน จามจุรี

เรื่องที่

๕๕. การเดินขบวนของนิสิตเพื่อเรียกร้องดินแดนอินโดจีน.....	๕๒
๕๖. สงครามโลกครั้งที่ ๒ อนุสรณ์สถาน ภูมิทัศน์แห่งความทรงจำ.....	๕๓
๕๗. นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับการเคลื่อนไหวต่อต้านนโยบายของ รัฐบาลสมัยรัฐประหาร.....	๕๔
๕๘. ข้อตกลงการผลิตนักปกครองสู่สังคมไทย.....	๕๔
๕๙. อุดมการณ์เพื่อมวลชน.....	๕๕
๖๐. นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับการเลือกตั้งปี พ.ศ.๒๕๐๐.....	๕๕
๖๑. นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรณรงค์ต่อต้านสินค้าญี่ปุ่น.....	๕๖
๖๒. ต้นตัวกับปัญหาบ้านเมืองและเรียกร้องรัฐธรรมนูญก่อนเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖.....	๕๗
๖๓. โครงการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในชนบท.....	๕๘
๖๔. การบุกเบิกงานค่ายอาสา.....	๕๘
๖๕. ค่ายยุววิศวกบพิตร.....	๕๙
๖๖. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับการแก้ไขปัญหาสังคมไทย: เหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยสึนามิ.....	๖๑
๖๗. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์จากเหตุการณ์อุทกภัยใน กรุงเทพมหานครและปริมณฑลในระหว่างเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔.....	๖๓
๖๘. การบริการวิชาการสู่สังคม.....	๖๖
๖๙. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับการขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันสู่ชนบท และสนับสนุนผู้มีความสามารถพิเศษเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	๖๘
๗๐. การให้ทุนสนับสนุนการศึกษา.....	๗๐
๗๑. บัณฑิตวิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์สปอ.การก้าวสู่หลักสูตรนานาชาติ.....	๗๐
๗๒. การผลิตมหาบัณฑิตทางด้านบริหารธุรกิจในยุคโลกาภิวัตน์.....	๗๑
๗๓. การเผยแพร่ความเป็นไทยสู่นานาชาติ.....	๗๒
๗๔. การจัดการศึกษาเกี่ยวกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.....	๗๒
๗๕. การจัดการศึกษาเกี่ยวกับภูมิภาคต่างๆ.....	๗๓
๗๖. การสร้างเสริมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศ: ประมุขนานาชาติเยือนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	๗๕

สารบัญ (ต่อ)

ส่วนจัดแสดงที่ ๔ ดอกผลจามจรี

เรื่องที่

๓๗. พิพิธภัณฑ์ร่างกายมนุษย์.....	๓๘
๓๘. พิพิธภัณฑ์สถานวามหาวิทยาลัย.....	๓๙
๓๙. หอประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	๔๐
๔๐. หอพระไตรปิฎกนานาชาติ.....	๔๐
๔๑. พิพิธภัณฑ์ไท-กะได.....	๔๑
๔๒. พิพิธภัณฑ์สมุนไพรร.....	๔๒
๔๓. พิพิธภัณฑ์เทคโนโลยีทางภาพ.....	๔๓
๔๔. พิพิธภัณฑ์สถานปรลิตวิทยาในสัตว์.....	๔๓
๔๕. พิพิธภัณฑ์สถานธรณีวิทยา.....	๔๔
๔๖. พิพิธภัณฑ์พืช ศาสตราจารย์กสิน สุวตะพันธ์.....	๔๔
๔๗. พิพิธภัณฑ์สถานธรรมชาติวิทยา.....	๔๕
๔๘. พิพิธภัณฑ์พระตำหนักดาราภิรมย์.....	๔๖
๔๙. พิพิธภัณฑ์พระจุฑาธุชราชฐานเกาะสีชัง.....	๔๗
๕๐. พิพิธภัณฑ์ชลทัศน์สถาน.....	๔๙
๕๑. แหล่งรวมสรรพวิทยาการอันเกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมไทย.....	๕๙
๕๒. หอศิลป์จามจรีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	๕๐
๕๓. หอศิลป์วิทยนิทรรศน์.....	๕๑
๕๔. กำเนิดวันภาษาไทยแห่งชาติ.....	๕๑
๕๕. เรือนไทยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	๕๒
๕๖. หอสมุดดนตรีไทยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	๕๓
๕๗. วงดนตรีปี่พาทย์ดีกดำบรรพ์.....	๕๔
๕๘. วงดนตรี ซี่ ยู แบนด์.....	๕๕
๕๙. วงซิมโฟนีออร์เคสตราแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์.....	๕๖
๑๐๐. ดอกผลจามจรี.....	๕๗
๑๐๑. สมเด็จพระเจ้าฟ้าสิริ.....	๑๐๓

ส่วนจัดแสดงที่ ๑ ต้นกล้าจามจรี คู่ผืนดินแห่งปัญญา

พระราชดำริทางการศึกษาเพื่อปวงประชา

๑. พระราชปณิธาน

“เจ้านายราชตระกูล ตั้งแต่ลูกฉันเป็นต้นลงไป ตลอดจนถึงราษฎรที่ต่ำที่สุด จะให้ได้มีโอกาสเล่าเรียนได้เสมอกัน ไม่ว่าเจ้า ว่าขุนนาง ว่าไพร่ เพราะฉะนั้น จึงขอบอกได้ว่าการเล่าเรียนในบ้านเมืองเรานี้จะเป็นข้อสำคัญที่หนึ่ง ซึ่งฉันจะอุตสาหะจัดให้เจริญขึ้นจงได้”

พระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในที่ประชุมพระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการ เนื่องในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ

พุทธศักราช ๒๔๒๗

สร้างจุฬาฯ คือสร้างปัญญาชน

๒. การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน : รากฐานการกำเนิดจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๔๓๕

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดินในปี พ.ศ. ๒๔๓๕ ส่งผลให้มีการจัดตั้งกระทรวงต่างๆ ขึ้นแทนระบบจตุสดมภ์ ในครั้งนี้กำลังคนที่มีความรู้ความสามารถเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชปรารภถึงระบบการบรรจุบุคคลเข้ารับราชการในแบบจารีตโบราณ ที่กุลบุตรผู้มีสกุลจะเริ่มต้นชีวิตราชการได้ก็ด้วยการถวายตัวเป็นมหาดเล็กในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก่อน แล้วจึงจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งไปรับราชการในกรมกองอื่นๆ นอกราชสีมาฯ ดังนั้นการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดินของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงนับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของโรงเรียนมหาดเล็กซึ่งเป็นรากฐานการกำเนิดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในเวลาต่อมา

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ผู้พระราชทานกำเนิดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓. โรงเรียนมหาดเล็กกับการกำเนิดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๔๔๒

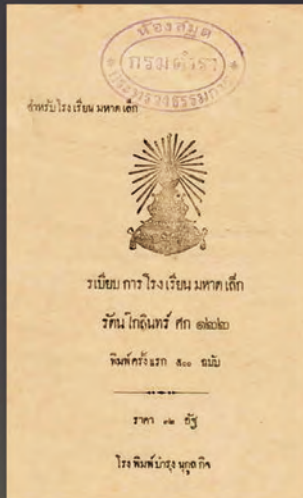
พระเจ้านั่งยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ทรงรับสนองพระราชปราชญ์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่องการให้ข้าราชการผ่านการถวายตัวเป็นมหาดเล็กก่อน และทรงเห็นข้อดีของการที่ข้าราชการควรจะเป็นผู้ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงรู้จักและไว้วางพระราชหฤทัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการกระทรวงมหาดไทยที่จะออกไปประจำการตามมณฑลต่างๆ ขณะเดียวกันทรงเห็นว่าการจะให้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กโดยไม่มีการศึกษาศาสตร์แผนใหม่ที่เป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดินก็จะเป็นการเสียประโยชน์ จึงนำไปสู่การจัดตั้งโรงเรียนมหาดเล็กขึ้นในปี พ.ศ.๒๔๔๒ (ระยะแรกใช้ชื่อว่า “สำนักฝึกหัดวิชาข้าราชการฝ่ายพลเรือน” และเปลี่ยนเป็น “โรงเรียนมหาดเล็ก” ในปี พ.ศ.๒๔๔๕) ในยุคนั้นมีการจัดการศึกษาด้านรัฐประศาสนศาสตร์เพียงสาขาวิชาเดียว มีนักเรียนจำนวน ๕๐ คน

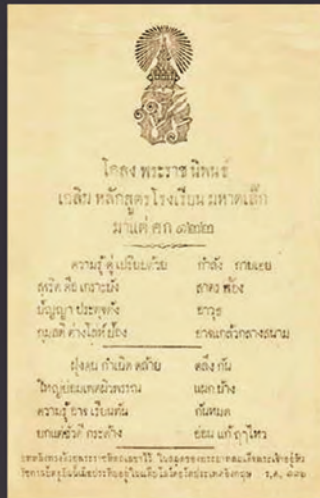
พระเจ้านั่งยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ

โรงเรียนมหาดเล็ก ณ ตึกยาวข้างประตูพิมานไชยศรี ในพระบรมมหาราชวัง
ต้นกำเนิดของคณะรัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระเบียบการโรงเรียนมหาดเล็ก
รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๒๐

โคลงพระราชนิพนธ์เฉลิม
หลักสูตรของโรงเรียนมหาดเล็ก
รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๒๐

บรรพตจัดการโรงเรียนมหาดเล็ก
รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๒๐

ตราสัญลักษณ์โรงเรียนข้าราชการพลเรือน

๔. จากโรงเรียนมหาดเล็กสู่โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. ๒๔๕๓

ครั้นถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ท่านทรงมีพระราชดำริว่า สมควรขยายการจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของ กระทรวง ทบวง กรมอื่นๆ ตลอดจนภาคเอกชนด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาโรงเรียนมหาดเล็กเป็นสถาบันอุดมศึกษาเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๓ และพระราชทานนามว่า “โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” เนื่องจากได้ทรงอนุสรณ์คำนึงถึงพระบรมราโชบายในสมเด็จพระบรมชนกนาถ ที่ทรงเคยมีพระราชดำริที่จะให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นสำหรับเป็นสถาบันอุดมศึกษาของชาวสยาม

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในครั้งนั้นโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการเปิดสอน ๕ โรงเรียน ได้แก่

๑. โรงเรียนรัฐศาสตรศาสตร์ตั้งอยู่ที่พระบรมมหาราชวัง
๒. โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ตั้งอยู่ที่บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา ฝั่งธนบุรี
๓. โรงเรียนราชแพทยาลัยตั้งอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราช
๔. โรงเรียนเนติศึกษาตั้งอยู่ที่เชิงสะพานผ่านพิภพลีลา
๕. โรงเรียนยันตรศึกษาตั้งอยู่ที่วังวินด์เซอร์ หรือวังใหม่ หรือวังกลางทุ่ง (เคยเป็นวังของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ)

๕. ตึกบัญชาการ พ.ศ.๒๔๕๖

เนื่องด้วยโรงเรียนข้าราชการพลเรือนฯ ประกอบด้วย ๕ โรงเรียนซึ่งมีที่ตั้งแยกจากกัน สภากรรณการจัดการโรงเรียนข้าราชการพลเรือนฯ จึงได้ประชุมตกลงกันในปี พ.ศ. ๒๔๕๖ว่าจะสร้างตึกบัญชาการขึ้น เป็นแบบไทย โดยมอบหมายให้ ดร.คาร์ล โดห์ริง (Dr. Karl Dohring) นายช่างของกระทรวงมหาดไทย และมร.เอ็ดเวิร์ด ฮีลี (Mr. Edward Healey) นายช่างของกระทรวงธรรมการ ไปศึกษาแบบที่สุโขทัยและสวรรคโลก มาคิดเป็นแบบของตึกบัญชาการ ซึ่งจะสร้างขึ้นระหว่างถนนสนามม้ากับถนนพญาไท และในที่สุดสถาได้เลือกแบบของ มร.เอ็ดเวิร์ด ฮีลี

ในเวลาใกล้เคียงกันนี้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริเห็นสมควรที่จะขยายโรงเรียนข้าราชการพลเรือนฯ ให้เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบรมชนกนาถผู้ทรงมีพระราชดำริที่จะจัดตั้งมหาวิทยาลัยตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๔๑ หากยังมีเหตุติดขัดอยู่ในเวลานั้น ด้วยเหตุนี้ เมื่อสร้างเสร็จแล้วตึกบัญชาการนี้จึงกลายเป็นตึกบัญชาการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ต่อมาตึกบัญชาการนี้ใช้เป็นสำนักงานบริหารและเป็นอาคารเรียนของคณะอักษรศาสตร์ และ เปลี่ยนชื่อเป็น“ตึกอักษรศาสตร์ ๑” ปัจจุบันตึกบัญชาการได้เปลี่ยนชื่ออีกครั้งเป็น “อาคารมหาจุฬาลงกรณ์” และกิจกรรมหลักที่จัดในอาคารนี้ คือ เป็นสถานที่จัดประชุม สัมมนา และรับรองอาคันตุกะของมหาวิทยาลัย

๖. พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในพระราชพิธีวางศิลาฤกษ์ ตึกบัญชาการ พ.ศ.๒๔๕๘

“...วันนี้เรายินดีที่ได้รับอนุญาตให้มาวางศิลาฤกษ์สำหรับมหาวิทยาลัยนี้ เพราะเป็นกิจอันหนึ่งซึ่งเราปรารถนาอยู่นานแล้ว ที่จะยังการให้เป็นผลสำเร็จตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ทรงพระราชปรารภมานานแล้วในเรื่องที่จะให้มีมหาวิทยาลัยขึ้นสำหรับเป็นสถานอุดมศึกษาของชาวสยาม แต่ในรัชสมัยของพระองค์ยังมีเหตุติดขัด ซึ่งการนี้จะดำเนินไปไม่ได้ตลอดตลอดไปจริง ตัวเราเป็นรัชทายาทจึงรู้สึกเป็นหน้าที่อันหนึ่งที่จะต้องทำการนั้นให้สำเร็จตามพระราชประสงค์ โดยรู้ว่าเมื่อได้ทำสำเร็จแล้ว จะเป็นเครื่องเพิ่มพูนพระเกียรติยศเป็นราชานุสาวรีย์ เป็นที่คำนึงถึงพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราชของชาติไทยเรา เป็นการสมควรยิ่งนักที่จะสร้างพระราชานุสาวรีย์อันใหญ่และถาวรเช่นนี้ ทั้งจะได้เป็นเครื่องที่จะทำให้บังเกิดประโยชน์แก่ชาติไทยไม่มีเวลาเสื่อมสูญด้วย เรามีความยินดีที่ได้เห็นการดำเนินล่วงมาได้มากแล้ว ในบัดนี้เราจะได้วางศิลาฤกษ์ด้วยความหวังที่แลเห็นความดีงามในอนาคตแก่แห่งมหาวิทยาลัยนี้...”

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในวันเสด็จพระราชดำเนินมาทรงวางศิลาฤกษ์ตึกบัญชาการ
วันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๘

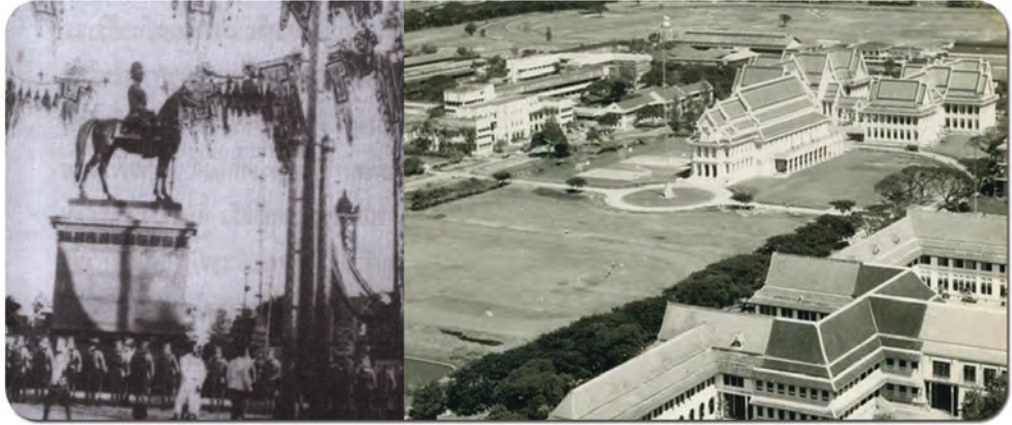

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์ตึกบัญชาการ

๗. การประดิษฐานโรงเรียนข้าราชการพลเรือนฯ ขึ้นเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๔๕๙

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประดิษฐานโรงเรียนข้าราชการพลเรือนฯ ขึ้นเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ.๒๔๕๙ เพื่อให้เป็นพระบรมราชานุสรณ์อันยิ่งใหญ่และถาวรในสมเด็จพระบรมชนกนาถ โดยได้พระราชทานเงินทุนที่เหลือจากการที่ราษฎรได้เรียโรเพื่อสร้างพระบรมรูปทรงม้าจำนวน ๙๘๒,๖๓๒.๔๑ บาท ให้ใช้เพื่อสร้างอาคารเรียนและเป็นตึกบัญชาการ บนที่ดินของพระคลังข้างที่จำนวน ๑,๓๐๙ ไร่ ซึ่งอยู่ที่อำเภอปทุมวัน และเงินที่เหลือจากการสร้างอาคารก็ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาติให้ใช้เพื่อกิจการของโรงเรียนต่อไป

พระบรมรูปทรงม้า

๘. หลักเจดิมแห่งพระนคร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยแรกแห่งกรุงสยาม เมื่อแรกสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชปรารภที่จะให้สถาบันอุดมศึกษาแห่งนี้เป็น “หลักเจดิมพระมหานคร” ซึ่งหมายถึงจะต้องเป็นหลักให้แก่ประเทศชาติได้ ทั้งในด้าน การเป็นแหล่งศึกษาศิลปวิทยาการชั้นสูง และการเป็นแหล่งผลิตบุคคลออกไปรับใช้ประเทศชาติ ทั้งยังเป็นหลักอันแสดงควมมีอารยะของสยามประเทศ ที่สะท้อนความเป็นชาติที่มีพัฒนาการ ก้าวไปตามกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก ดังที่เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา) เสนาบดีกระทรวงธรรมการ (หนึ่งในกรรมการสภาจัดการโรงเรียนข้าราชการพลเรือน) เคยมีบันทึกไว้ว่า

“...มหาวิทยาลัยเป็นอาภรณ์สำหรับมหานครที่ รุ่งเรืองแล้ว มหานครใดมีมหาวิทยาลัยที่ขึ้นชื่อเสียงสมจะ อวดได้ ก็ย่อมเป็นเครื่องเชิดชูเกียรติคุณของมหานครนั้น แม้ประเทศซึ่งเป็นที่ตั้งของมหานครอันประกอบด้วย เกียรติคุณเช่นนั้น ก็ย่อมได้ชื่อเสียงปรากฏความรุ่งเรือง แฝ่ไพศาลไปในทิศทั้งปวงด้วย กรุงเทพมหานครของเรานี้ได้ ก้าว ขึ้นสู่ความรุ่งเรืองแล้ว จึงได้เริ่มมีมหาวิทยาลัยสำหรับ จะเป็น อาภรณ์อย่างมหานครอื่นๆ...”

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี

๙. ๔ คณะเริ่มแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในยุคแรกสถาปนามีการจัดการเรียนการสอนเป็น ๔ คณะ ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มีการจัดการเรียนการสอน ๒๘ สาขาวิชา มีนิสิตทุกคณะ รวม ๓๘๐ คน

โดยเปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรก่อนยังไม่ถึงขั้นปริญญา ในเวลาต่อมาคณะแพทยศาสตร์เป็นคณะแรกที่จัดการเรียนการสอนถึงขั้นปริญญาได้

๑. คณะแพทยศาสตร์(โรงเรียนราชแพทยาลัยเดิม) ตั้งอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราช วังหลัง ธนบุรี พระยาเวชสิทธิ์พิลาส(จรัส วิภาตแพทย์) อาจารย์รัราชแพทยาลัย เป็นคณบดี

๒. คณะรัฐประศาสนศาสตร์ จัดการเรียนการสอนวิชาปกครอง ตั้งอยู่ที่ตึกสร้างใหม่ ถนนสนามม้า(ตึกบัญชาการหรือตึกคณะอักษรศาสตร์ในเวลาต่อมา) พระยาวิทยาปริชามาตย์ (ศิริ เทพหัสดิน ณ อยุธยา) เป็นคณบดี

๓. คณะวิศวกรรมศาสตร์ อยู่ตึกเดียวกับคณะรัฐประศาสนศาสตร์ พระยานิพัทธ์กุลพงศ์ (ชิน บุนนาค) เป็นคณบดี

๔. คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นคณะที่ตั้งขึ้นใหม่เพื่อจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั้งวิชาอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ให้กับนิสิตปีแรกของคณะอื่นทั้ง ๓ คณะ ม.จ.พูนศรีเกษมเกษมศรี เป็นคณบดี คณะนี้ตั้งอยู่ที่วังวินด์เซอร์ (ปัจจุบัน คือ บริเวณสนามศุภชลาศัย กรีฑาสถานแห่งชาติ)

พระมหากษัตริย์คุณมิ่งวิบูลย์

๑๐. พระเกี้ยว

พระเกี้ยว เป็นศิราภรณ์ประดับพระเศียรหรือพระเศียรของพระราชโอรสและพระราชธิดาของพระมหากษัตริย์ และเป็นพิจิตรเลขาประจำรัชกาลในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทั้งนี้เพราะ พระนามาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น คือ “จุฬาลงกรณ์” ซึ่งแปลว่า เครื่องประดับศีรษะ หรือ จุลมงกุฏ เจ้านายที่ยังทรงพระเยาว์ จะทรงใช้พระเกี้ยวยอดประดับพระเมาลี(ผมจุก) ในพระราชพิธีโสกันต์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความสำคัญในความเป็นสถาบันการศึกษาที่กำเนิดจากพระมหากษัตริย์คุณของสถาบันพระมหากษัตริย์ ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาวไทยในการแสดงความเคารพต่อสัญลักษณ์แทนองค์พระมหากษัตริย์เสมอมา ด้วยเหตุนี้จึงใช้พระเกี้ยวหรือจุลมงกุฏ เป็นตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัย พร้อมกับปลูกฝังประเพณีอันดีงามแก่บุคลากรและนิสิตทุกยุคสมัยตลอดมา ให้มีความเคารพและเทิดทูนพระบรมราชสัญลักษณ์อันสูงส่งที่ได้รับพระราชทานมาเป็นตราประจำมหาวิทยาลัย

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระราชโอรสและพระราชธิดา ทรงใช้พระเกี้ยวประดับพระเมาลีในพระราชพิธีโสกันต์

พระเกี้ยว

๑๑. พระบรมราชานุสาวรีย์

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในปี พ.ศ.๒๕๓๐ เมื่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับการสถาปนามาจนครบ ๗๐ ปี มหาวิทยาลัยได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาติจัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวประทับคู่กับสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว) โดยจัดสร้างแท่นประดิษฐานอย่างสง่างาม บริเวณหน้าหอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งได้กำหนดประเพณีให้นิสิตใหม่ถวายราชสักการะและถวายสัตย์ปฏิญาณตนเมื่อแรกเข้าเป็นนิสิต และให้บัณฑิตถวายราชสักการะเป็นการถวายบังคมลาหลังเสร็จพิธีพระราชทานปริญญาบัตรด้วย

ภาพการก่อสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ประติมากร คือ คุณไข่มุกด์ ชูโต

๑๒. พระบรมราชูปถัมภก

เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาโรงเรียนมหาดเล็กเป็นสถาบันอุดมศึกษาและพระราชทานนามว่า โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น ในประกาศการจัดตั้งโรงเรียนได้กำหนดไว้ว่า “มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นพระบรมราชูปถัมภกแห่งโรงเรียนนี้” จึงสืบเนื่องเป็นพระราชปฏิบัติว่า พระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรีทรงเป็นพระบรมราชูปถัมภกของสถาบันแห่งนี้ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงฉลองพระองค์ครุยพระบรมราชูปถัมภก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ทูลเกล้าฯ ถวายฉลองพระองค์ครุยพระบรมราชูปถัมภกแก่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นปฐม เมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินมาพระราชทานปริญญาบัตรครั้งแรก ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๓ และได้ถวายฉลองพระองค์ครุยพระบรมราชูปถัมภกแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๓

๑๓. ครุย: อาภรณ์แห่งปัญญา

โรงเรียนข้าราชการพลเรือนฯ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงบัญญัติรูปแบบเสื้อครุยวิทยฐานะพระราชทานไว้ ซึ่งมีได้ทรงกำหนดให้ใช้เสื้อครุยตามแบบมหาวิทยาลัยในทวีปยุโรป แต่ทรงอนุโลมรูปแบบของเสื้อครุยไทยอันเป็นเครื่องประกอบยศของขุนนางไทยตั้งแต่สมัยอยุธยามาใช้ อย่างไรก็ตามเนื่องจากในระยะนั้นยังไม่ได้จัดการศึกษาชั้นปริญญาจึงยังไม่ได้ใช้จริงสำหรับบัณฑิต ต่อมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อทรงมีพระมหากรุณาธิคุณจะเสด็จพระราชดำเนินมาพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตรุ่นแรกของมหาวิทยาลัยนั้น ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกำหนด เสื้อครุยบัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๔๗๓ ขึ้น โดยกำหนดลักษณะในรายละเอียด ซึ่งได้ใช้เป็นแบบแผนสืบมาจนปัจจุบัน

ฉลองพระองค์ครุยพระบรมราชูปถัมภก ครุยพระบรมราชูปถัมภก หรือ ครุยบัณฑิตพิเศษ เป็นฉลองพระองค์ครุยสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งเป็นพระบรมราชูปถัมภกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แถบสีครุยวิทยฐานะ ตามระดับปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ครุยดุษฎีบัณฑิต หรือ ครุยบัณฑิตชั้นเอก พื้นสำรดทำด้วยสักหลาด “สีแดง”
แถบสำรดครุยดุษฎีบัณฑิต (คณะวิศวกรรมศาสตร์)

- ครุยมหาบัณฑิต หรือ ครุยบัณฑิตชั้นโทมีลักษณะเช่นเดียวกับครุยดุษฎีบัณฑิต แต่พื้นสำรดทำด้วยสักหลาด “สีดำ”
แถบสำรดครุยมหาบัณฑิต (คณะวิศวกรรมศาสตร์)

- ครุยบัณฑิต หรือ ครุยบัณฑิตชั้นตรี มีลักษณะเช่นเดียวกับครุยมหาบัณฑิต แต่ตอนกลางสำรดมีเส้นไหมกลม ขนาด ๒ มิลลิเมตร สีตามสีประจำคณะ แทนแถบสักหลาด
แถบสำรดครุยบัณฑิต (คณะวิศวกรรมศาสตร์)

๑๔. พิธีพระราชทานปริญญาบัตรครั้งแรก

พิธีพระราชทานปริญญาบัตรครั้งแรกแห่งกรุงสยาม ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีกำเนิดขึ้นจากพระมหากษัตริย์คุณในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีพระราชดำริในการเสด็จพระราชดำเนินมาพระราชทานปริญญาบัตรเวชศาสตร์บัณฑิต (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นแพทยศาสตร์บัณฑิต) เป็นวาระแรกเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๓

พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวในการพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตรุ่นแรก ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๓ มีใจความตอนหนึ่งว่า

“...ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มีโอกาสมาให้ปริญญาแก่นักเรียนมหาวิทยาลัยเป็นครั้งแรกในวันนี้ นับเป็นวันสำคัญสำหรับประวัติการของประเทศสยามด้วย เพราะว่าไม่ว่าประเทศใดๆ ความเจริญของประเทศนั้นย่อมวัดด้วยความเจริญของการศึกษานั้นอย่างหนึ่ง...”

พระมหากษัตริย์คุณข้อนี้ส่งผลให้เกิดเป็นวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามในสถาบันอุดมศึกษาของไทยสืบมาจนถึงทุกวันนี้ คือ พิธีพระราชทานปริญญาบัตร แก่สถาบันต่างๆในเวลาต่อมา

พิธีพระราชทานปริญญาบัตรครั้งแรก พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๗) เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในการพระราชทานปริญญาบัตร ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๓

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล (รัชกาลที่ ๘) เมื่อครั้งเสด็จฯ มาพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา ๒๔๘๗ ซึ่งเป็นครั้งแรก และครั้งเดียวในรัชกาล เมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๙ ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ในภาพขณะพระราชทานปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต แก่ นายสุวรรณี แสงเพชร)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานปริญญาบัตรรัฐศาสตรบัณฑิต ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ (ในภาพขณะพระราชทานปริญญาบัตรรัฐศาสตรบัณฑิต แก่ นายอมร รักษาสัตย์)

ประกาศนียบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก่อนปรับเปลี่ยนหลักสูตรเป็นระดับปริญญา

ปริญญาบัตรรุ่นแรกๆ

สมเด็จพระเจ้าฟ้าอาจารย์

๑๕. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก กรมขุนเพชรบูรณ์อินทราชัย

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก กรมขุนเพชรบูรณ์อินทราชัย ทรงเป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ประสูติเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๓๕ ณ พระตำหนักกรมกุสุมาลี บนเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี ด้วยเหตุนี้พระราชวังสำหรับประทับพักผ่อนในฤดูร้อน บนเกาะสีชัง จึงได้ชื่อตามพระราชโอรสที่ประสูติ ณ ที่นั่น คือ “พระจุฑาธุชราชฐาน” ปัจจุบันอยู่ในความดูแลของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก กรมขุนเพชรบูรณ์อินทราชัย ทรงศึกษาระดับอุดมศึกษา ณ วิทยาลัยแมกดะเลน (Magdalene College) มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ประเทศอังกฤษ ในสาขาวิชาอักษรศาสตร์ ทรงศึกษาวิชาภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสได้เป็นอย่างดี รวมทั้งทรงศึกษาวิชาการดนตรีและการละครด้วย โดยทรงมีความสามารถในการเล่นฮาร์พ เปียโน และไวโอลิน

เมื่อทรงสำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ.๒๔๕๙ ยังมีได้เสด็จกลับประเทศไทยทันทีเนื่องจากเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ จึงได้ทรงศึกษาวิธีการเรียนการสอนของประเทศอังกฤษและศึกษารรณคดีอังกฤษเพิ่มเติม เพื่อที่จะเตรียมพระองค์สำหรับกลับมารับราชการในกระทรวงธรรมการ ทั้งยังมีพระประสงค์ที่จะรับราชการเป็นอาจารย์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วย

เมื่อ พ.ศ.๒๔๖๑ หลังจากเสด็จกลับมาเมืองไทย สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลกกรมขุนเพชรบูรณ์อินทราชัย ทรงได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการกระทรวงธรรมการและทรงเข้ารับราชการเป็นอาจารย์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยทรงสอนวิชาภาษาอังกฤษและภาษาไทย ที่คณะรัฐประศาสนศาสตร์ ทรงสอนอยู่เป็นเวลาประมาณ ๕ ปี นับได้ว่าทรงเป็น “สมเด็จพระเจ้าฟ้าอาจารย์” แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพระองค์แรก

๑๖. สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ประสูติเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๔๓๔ ทรงเป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า เมื่อแรกนั้นทรงสำเร็จการศึกษาด้านการทหารเรือจากประเทศเยอรมนี ต่อมาได้เสด็จไปศึกษาต่อในวิชาสาธารณสุขศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด

ประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ยังทรงศึกษาเพิ่มเติมในด้านกุมารเวชศาสตร์อีกด้วย พระองค์ทรงมีบทบาทสำคัญยิ่งในด้านการแพทย์แผนใหม่และการสาธารณสุขของไทย

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ทรงสอนและพัฒนา มหาวิทยาลัยในระยะแรกเริ่ม โดยทรงเป็นองค์ประสานงานกับมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ (Rockefeller Foundation) เกี่ยวกับความช่วยเหลือเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนด้านแพทยศาสตร์ศึกษาในประเทศไทย ทั้งนี้มูลนิธิฯ ได้จัดหาอาจารย์ชาวต่างประเทศมาสอนนิสิตในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ รวมทั้งให้ทุนอาจารย์ไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศเพื่อกลับมาสอนแทนอาจารย์ชาวต่างประเทศเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วด้วย แต่ทางฝ่ายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต้องสร้างตึกทดลองวิทยาศาสตร์ตามสัญญาที่มีไว้แก่มูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ ตึกดังกล่าวนี้เป็นตึกทดลองวิทยาศาสตร์หลังแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งรู้จักกันในนาม “ตึกขาว” ตึกหลังแรกของคณะวิทยาศาสตร์

นอกจากทรงมีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาด้านการแพทย์และวิทยาศาสตร์แล้ว ยังทรงจัดชุดการบรรยายวิชา “Contemporary History Course” โดยทรงบรรยายในชั้นเรียนและนำนิสิตไปทัศนศึกษานอกสถานที่ด้วยพระองค์เอง ทรงสอนระหว่างปี พ.ศ.๒๔๖๗-๒๔๖๘ นับได้ว่าพระองค์ทรงเป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้าอาจารย์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพระองค์ที่สอง ซึ่งทรงประกอบพระกรณียกิจหลายประการที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งได้ทรงเสนอพระดำรินใน พ.ศ.๒๔๗๑ เพื่อการพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งหลายประการได้มีผลทางปฏิบัติต่อมา

๑๗. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ประสูติเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ.๒๔๖๖ ทรงเป็นพระธิดาพระองค์แรกในสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร

อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนกและสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงสำเร็จการศึกษาวิชาเคมี จากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ นอกจากนี้ยังทรงศึกษาวิชาการด้านอื่นๆ ที่ทรงสนพระทัย ได้แก่ สาธารณสุขศาสตร์ ปรัชญา วรรณคดี จิตวิทยาและครุศาสตร์ เป็นต้น

คุณูปการที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงมีต่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้นมีหลายประการทั้งในด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมพัฒนาการศึกษาและการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ ทรงเป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้าอาจารย์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพระองค์ที่สาม โดยได้ทรงสอนวิชาภาษาฝรั่งเศสที่คณะอักษรศาสตร์ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๕๐๑ และทรงเริ่มก่อตั้งสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทยขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ โดยแรกเริ่มนั้นมีที่ทำการสมาคมอยู่ที่คณะอักษรศาสตร์ และทรงดำรงตำแหน่งนายกสมาคมฯ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๕

ในส่วนของการศึกษาด้านสัตวแพทยศาสตร์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา

กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้ประทานพระกรุณาธิคุณแก่คณะสัตวแพทยศาสตร์หลายประการ อาทิ ประทานเครื่องมือ อุปกรณ์รักษาสัตว์ และทรงสนับสนุนการสร้างตึกฉุกเฉินรักษาสัตว์ ประทานกองทุนเพื่อรักษาสัตว์ป่วยอนาถาและสุนัขจรจัด ประทานทุนศึกษาดูงานและวิจัยแก่คณาจารย์ เป็นต้น

และจากความสนพระทัยในดนตรีคลาสสิก จึงทรงเป็นองค์อุปถัมภ์วงซิมโฟนีออร์เคสตรา แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วย ในช่วงที่พระองค์ยังมีพระชนม์ชีพ ได้เสด็จมาทอดพระเนตร การแสดงของวงซิมโฟนีออร์เคสตราแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและประทานกำลังใจให้แก่วง ดนตรีอย่างสม่ำเสมอ นับได้ว่าสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาส ราชนครินทร์ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ที่สำคัญยิ่งต่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพระองค์หนึ่ง

ก้าวสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยในระดับสากล

๑๘. คณะกรรมการดำริรูปการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยดำเนินการสอนไปได้ระยะหนึ่ง พระบาทสมเด็จพระปกเกล้า เจ้าอยู่หัว ตลอดจนเจ้านายหลายพระองค์ที่ทรงมีประสบการณ์ทางการศึกษา ได้ทรงเห็นสมควร ให้ตั้งคณะกรรมการเพื่อทบทวนปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการบริหารจัดการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพและมีความเป็นสากลมากขึ้น จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งคณะกรรมการดำริรูปการแห่งจุฬาลงกรณ์ขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๗๓ คณะกรรมการชุดนี้ได้มีบทบาท สำคัญในการพัฒนาปรับปรุงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งทางด้านการบริหารและวิชาการ โดยได้ พิจารณาพระดำริของสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงสงขลานครินทร์ (สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดช วิกกรม พระบรมราชชนก) ซึ่งได้ทรงเสนอมาก่อนหน้านี้ใน พ.ศ. ๒๔๗๑ รวมทั้งตัวอย่างประกอบ จากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศด้วย แนวคิดและประเด็นการพิจารณาสำคัญของคณะกรรมการ ชุดนี้ที่ต่อมาได้มีผลในทางปฏิบัติ เช่น การสร้างความชัดเจนให้แก่สถานภาพของมหาวิทยาลัย การ พัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาในสาขาต่างๆ เพิ่มมากขึ้น การวางระเบียบการใช้จ่ายเงินทุนเพื่อหา ผลประโยชน์ให้แก่มหาวิทยาลัย เป็นต้น

คณะกรรมการดำริรูปการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วย

*

๑. พระเจ้าพี่นางเธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร เป็นประธานกรรมการ ทรงเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนราชแพทยาลัย และอธิบดีกรมมหาวิทยาลัยพระองค์แรก ทรงมีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาแพทยศาสตร์ และการจัดการศึกษา ขั้นอุดมศึกษาในระยะเริ่มแรกด้วย
๒. พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ เป็นกรรมการ
๓. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุมภฏพงษ์บริพัตร เป็นกรรมการผู้แทนกระทรวงการคลัง
๔. พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าธานีนิวัต เป็นกรรมการผู้แทนกระทรวงธรรมการ

๕. อำมาตย์เอก พระยามโหสรวรย์ เป็นกรรมการผู้แทนกรรมการรักษาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

๑๙. จากตำแหน่งผู้บัญชาการสู่อธิการบดี

ในระยะแรกเริ่ม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังไม่มีตำแหน่งอธิการบดีเช่นในปัจจุบัน ตำแหน่งที่เทียบเท่ากัน คือ “ผู้บัญชาการ” ซึ่งประกอบด้วย

พระยากระตราชา (ม.ล.ทศทิศ อิศรเสนา) ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการคนที่ ๒ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๗๒ - ๒๔๗๔

พระยานุกิจจิตร (สันตัด เทพหัสดิน ณ อยุธยา) ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการคนแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๖๐ - ๒๔๖๘

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๗๘ ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างบริหารงานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยยกเลิกตำแหน่งผู้บัญชาการมหาวิทยาลัยมาสู่ระบบใหม่ที่มีคณะกรรมการคณะหนึ่งมาเป็นผู้ดูแลควบคุมการบริหาร เรียกว่า สภามหาวิทยาลัย และเปลี่ยนตำแหน่งบริหารสูงสุดเป็นตำแหน่งอธิการบดี ซึ่งจะได้รับเลือกโดยสภามหาวิทยาลัย และจะต้องอยู่ในตำแหน่งตามวาระที่กำหนด

ศาสตราจารย์ ดร.เอ. จี. เอลลิส(A.G. Ellis) ชาวอเมริกัน ได้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีคนแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๔๗๘ - วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๗๙ ท่านเป็นนักวิทยาศาสตร์ ศาสตราจารย์ด้านการแพทย์ และเคยดำรงตำแหน่งคณบดีคณะแพทยศาสตร์ด้วย

ศาสตราจารย์ ดร.เอ. จี. เอลลิส อธิการบดีคนแรก ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชาวอเมริกัน

๒๐. การปรับหลักสูตรระดับปริญญา

ในระยะเริ่มแรกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเปิดสอนในระดับประกาศนียบัตร เนื่องจากในเวลานั้นยังนักเรียนที่จบชั้นมัธยมปีที่ ๘ ได้ยากมาก มหาวิทยาลัยจึงต้องรับผู้ที่จบชั้นมัธยมปีที่ ๖ เข้าศึกษาเพื่อรับประกาศนียบัตรไปพลางก่อน คณะแพทยศาสตร์ คือคณะแรกที่พัฒนาเป็นมหาวิทยาลัย

ในระดับสากลและสามารถจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับปริญญาได้ โดยในปี พ.ศ. ๒๔๖๖ ได้รับความช่วยเหลือจาก มูลนิธิร็อกกีเฟลเลอร์ (The Rockefeller Foundation) ของสหรัฐอเมริกา เพื่อปรับปรุงการสอน ทั้งนี้ สมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมหลวงสงขลานครินทร์ (สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก) ทรงเป็นผู้ดำเนินการติดต่อประสานงานจนเป็นผลสำเร็จ ประกอบกับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๘ มีผู้จบการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ ๘ เพิ่มมากขึ้น จึงส่งผลให้มีผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาหลักสูตรเวชศาสตร์บัณฑิตเป็นรุ่นแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒

นายจอห์น ดี ร็อกกีเฟลเลอร์ (John D. Rockefeller) ผู้ก่อตั้งมูลนิธิร็อกกีเฟลเลอร์

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ทรงเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจนถึงขั้น ประสาทปริญญาได้

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก (แฉ่วนั่งเก้าอี้ที่ ๒ จากขวา) ทรงฉายพระรูปกับคณาจารย์ที่มูลนิธิร็อกกีเฟลเลอร์ ให้การสนับสนุน

๒๑. คณาจารย์ชาวต่างประเทศรุ่นแรก

ตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๖๓ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเริ่มมีชาวต่างประเทศเข้ามารับราชการ และหลังจากที่มูลนิธิร็อกกีเฟลเลอร์ (The Rockefeller Foundation) ได้สนับสนุนการพัฒนาคณะแพทยศาสตร์แล้วก็ได้ให้การสนับสนุนทางด้านอาจารย์ผู้สอนด้วย ในบรรดาชาวต่างประเทศเหล่านี้ ผู้ที่จะมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง คือ ศาสตราจารย์ ดร.เอ.จี.เอลลิส ผู้เชี่ยวชาญทางด้านพยาธิวิทยา ท่านผู้นี้มีความสามารถทั้งทางด้านวิชาการและการบริหาร ท่านจึงได้ดำรงตำแหน่งต่างๆ หลายตำแหน่งในมหาวิทยาลัย เช่น คณบดีคณะแพทยศาสตร์ และอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

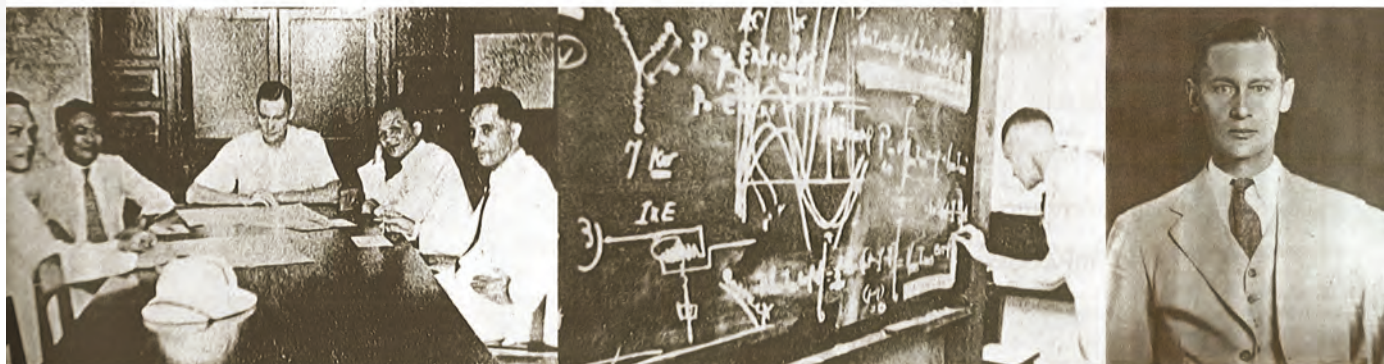
(ระหว่าง พ.ศ.๒๔๗๘ - ๒๔๗๙) ซึ่งเป็นชาวต่างประเทศท่านเดียวที่ดำรงตำแหน่งอธิการบดี และเนื่องจากท่านมีคุณูปการต่อวงการแพทย์ไทยอย่างมาก ใน พ.ศ.๒๔๗๓ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงได้พระราชทานปริญญาคุณวุฒิปรัชชาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ด้านการแพทย์ให้ท่านเป็นคนแรก

ดร.เอ.จี.เอลลิส (Dr. A. G. Ellis)

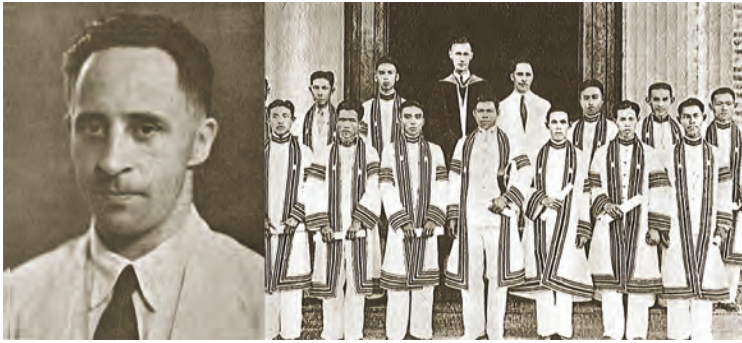
ต่อมาได้มีอาจารย์ชาวต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ดังเช่นในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้มีอาจารย์ชาวต่างประเทศสองท่านซึ่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ทำสัญญาว่าจ้างมีกำหนดระยะเวลา ๕ ปี ให้มาดำเนินการสอนในคณะวิศวกรรมศาสตร์ ตามโครงการหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตร์สามสาขาวิชา คือ วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมเครื่องกล และวิศวกรรมโยธา อาจารย์สองท่านนี้ คือ ศาสตราจารย์ฮันส์ บันตลี (Professor Hans Bantle) ชาวสวีต ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมเครื่องกล และศาสตราจารย์ ดร.ชาร์ลส์ เอ็ม.สัน. เกเวอร์ตซ์ (Professor Dr.Charles Ernfrid M.Son Gewertz) ชาวสวีเดน ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมไฟฟ้า

ศาสตราจารย์ ดร.ชาร์ลส์ เอ็ม.สัน. เกเวอร์ตซ์
(Professor Dr.Charles Ernfrid M.Son Gewertz)

ภาพศาสตราจารย์ ดร.ชาร์ลส์ เอ็ม.สัน. เกเวอร์ตซ์ กับคณาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์

ภาพศาสตราจารย์ ดร.ชาร์ลส์ เอ็ม.สัน. เกเวอร์ตซ์กำลังสอนนิสิตวิชาวงจรไฟฟ้าเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๘

ศาสตราจารย์ฮันส์ บันตลี
(Professor Hans Bantle)

ภาพศาสตราจารย์ดร.ชาร์ลส์ เอ็ม.สัน. เกเวอร์ตซ์
และ ศาสตราจารย์ฮันส์ บันตลี กับลูกศิษย์
ในวันรับปริญญา

ผ่านฝันสู่สมัยสร้างชาติ

๒๒. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในสมัยสร้างชาติ

พ.ศ.๒๔๗๙ พันเอกหลวงพิบูลสงคราม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้เข้ารับตำแหน่งอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาใน พ.ศ.๒๔๘๑ เมื่อพันเอกหลวงพิบูลสงคราม ได้รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว ก็ยังคงดำรงตำแหน่งอธิการบดีต่อไป การที่บุคคลในคณะรัฐบาล เข้ารับตำแหน่งสำคัญในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนี้ ส่วนหนึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้ปกครองราษฎร ได้ให้ความสำคัญแก่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาอย่างมาก

รัฐบาลภายใต้การนำของพันเอกหลวงพิบูลสงคราม หรือ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ในเวลาต่อมา ได้ประกาศนโยบายสร้างชาติเป็นนโยบายหลักในการพัฒนาประเทศ ภายใต้ลัทธิผู้นำนิยมและลัทธิชาตินิยม เน้นการสร้างเอกลักษณ์ของคนไทย ทั้งนี้การศึกษาเป็นหนทางหนึ่งของกระบวนการที่จะทำให้นโยบายดังกล่าวมีผลในทางปฏิบัติด้วย ดังนั้นการจัดการศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใต้นี้จึงมีการขยายตัวของศาสตร์สาขาต่างๆ ที่หลากหลายมากขึ้นเพื่อสนองความต้องการด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม ของชาติเป็นสำคัญ เช่น ทันตแพทยศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี เป็นต้น

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

ภาพตึกคณะต่างๆ รุ่นสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งสร้างตามรูปแบบสถาปัตยกรรมที่นิยมในสมัยนั้น คือ เรียบง่าย มีรูปทรงเส้นสายที่ดูแข็งแกร่ง ไม่มีลวดลายแบบประเพณีตกแต่ง

ตึกคณะเภสัชศาสตร์
(ตึกคณะศิลปกรรมศาสตร์ในปัจจุบัน)

อาคารเคมี ๑ ตึกคณะวิทยาศาสตร์
(ตึกศิลปวัฒนธรรมในปัจจุบัน)

อาคารเรียนโรงเรียนมัธยมหอวัง
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปัจจุบันเป็นอาคารเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

๒๓. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเรียนการสอนในระดับมัธยมปลายเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนในมหาวิทยาลัย และระยะหนึ่งรัฐบาลมีนโยบายให้มหาวิทยาลัยจัดสอนระดับมัธยมปลายหรือเตรียมอุดมศึกษาเอง ดังนั้นใน พ.ศ.๒๔๕๐ จึงมีการจัดตั้งโรงเรียนระดับมัธยมปลายเพื่อเตรียมการศึกษาสู่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยเฉพาะขึ้น คือ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระหว่าง พ.ศ.๒๔๕๑ - ๒๔๕๙ นิสิตที่จะเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต้องเข้ามาศึกษาที่โรงเรียนแห่งนี้ก่อน ต่อมารัฐบาลได้เปลี่ยนแปลงนโยบายการศึกษาอีกครั้ง ดังนั้นใน พ.ศ. ๒๔๕๐ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงได้โอนไปสังกัดกรมสามัญศึกษาและตัดชื่อให้เหลือเพียง “โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา” และนับจากนี้ไปหากนักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาต้องการเข้าศึกษาต่อในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็ต้องผ่านการสอบคัดเลือกเช่นเดียวกับนักเรียนชั้นเตรียมอุดมศึกษาของโรงเรียนอื่นทั่วไป

อาคารเรียน โรงเรียนมัธยมหอวังแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท ในปีพ.ศ.๒๔๕๐-๒๔๕๑ ซึ่งปัจจุบันเป็นอาคารเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

บรรยากาศในชั้นเรียนของนักเรียนเตรียมอุดมศึกษา

๒๔. กรรมสิทธิ์ที่ดินพระราชทาน

ในระยะเริ่มแรกสถาปนา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานเงินที่เหลือจากการสร้างพระบรมรูปทรงม้าจำนวน ๙๘๒,๖๗๒.๕๗ บาท ให้เป็นกองทุนสำหรับใช้ปลูกสร้างอาคารเรียน พร้อมกับกำหนดให้ที่ดินตำบลปทุมวัน ซึ่งอยู่ในความดูแลของพระคลังข้างที่เป็นอาณาเขตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน ๑,๓๐๙ ไร่ ทั้งเงินทุนพระราชทานและที่ดินพระราชทานนี้ ถือเป็นกองทุนสำคัญของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนับตั้งแต่แรกเริ่ม อย่างไรก็ตามยังมีได้พระราชทานกรรมสิทธิ์ในที่ดินผืนนี้ให้แก่มหาวิทยาลัยอย่างเด็ดขาด เนื่องจากยังติดอยู่ในบัญชีเลี้ยงชีพบาทบริจาริกาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมชนกนาถ ดังนั้นในทางทฤษฎี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต้องทำสัญญาเช่าที่ดินกับพระคลังข้างที่

ต่อมาใน พ.ศ.๒๔๕๒ พันเอกหลวงพิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้ออกกฎหมายโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวให้มหาวิทยาลัย ตามรายละเอียดปรากฏใน “พระราชบัญญัติโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน อันเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ตำบลปทุมวัน จังหวัดพระนคร ให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๔๕๒” จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงได้รับกรรมสิทธิ์ที่ดินพระราชทานผืนนี้มาโดยสมบูรณ์ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๔๘๒ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๖ หน้า ๑๖๖

พระราชบัญญัติ
โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินในทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
ที่ดินปลูกสวน อ่างปลูกปูน จังหวัดนครราชสีมา
ให้ราษฎรกรมการวิทยายน
พุทธศักราช ๒๔๘๒

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐)
ชาติศักดิ์พิชชาภา
ทต.ช. เจ้าพระยาพิชัยมหาราช โปน
ตราไว้ ณ วันที่ ๑๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๒
เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

เล่ม ๕๖ หน้า ๑๖๖ ๔ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๔๘๒

โดยที่ที่ดินของกรมการวิทยายน จังหวัดนครราชสีมา
ที่ดินปลูกสวน อ่างปลูกปูน จังหวัดนครราชสีมา
ที่ดินปลูกสวน อ่างปลูกปูน จังหวัดนครราชสีมา
ให้เป็นของคณะราษฎรในนครราชสีมา และเพื่อ
ส่งเสริมอาชีพในเขตและที่ประชุมราษฎรนครราชสีมา
จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติโอน
กรรมสิทธิ์ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ในที่ดิน
ดังกล่าวและอสังหาริมทรัพย์ของกรมการวิทยายน
ให้โอนแก่ราษฎรในนครราชสีมา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้โอน "พระยาพิชัย
โยนกรรมสิทธิ์ที่ดิน" เป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
ที่ดินปลูกสวน อ่างปลูกปูน จังหวัดนครราชสีมา ให้
ราษฎรในนครราชสีมา พุทธศักราช ๒๔๘๒

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้แต่มีประสิทธิ
ผลถึงเขตของที่ดินดังกล่าว

มาตรา ๓ ให้โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นทรัพย์สินส่วน
พระมหากษัตริย์ ที่ดินปลูกสวน อ่างปลูกปูน จังหวัด
นครราชสีมา แปลง คือ แปลงที่ ๑ ที่ดินออกจกเขต
ที่ดิน ๑ ที่ดินออกจกเขตที่ดิน ๒ แปลงที่ ๓ ที่ดินออกจกเขต
ที่ดิน ๓ ที่ดินออกจกเขตที่ดิน ๔ แปลงที่ ๕ ที่ดินออกจกเขต

วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๔๘๒ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๖ หน้า ๑๖๖

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗
โดยที่ที่ดินของกรมการวิทยายน จังหวัดนครราชสีมา
ที่ดินปลูกสวน อ่างปลูกปูน จังหวัดนครราชสีมา
ให้เป็นของคณะราษฎรในนครราชสีมา และเพื่อ
ส่งเสริมอาชีพในเขตและที่ประชุมราษฎรนครราชสีมา
จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติโอน
กรรมสิทธิ์ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ในที่ดิน
ดังกล่าวและอสังหาริมทรัพย์ของกรมการวิทยายน
ให้โอนแก่ราษฎรในนครราชสีมา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้โอน "พระยาพิชัย
โยนกรรมสิทธิ์ที่ดิน" เป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
ที่ดินปลูกสวน อ่างปลูกปูน จังหวัดนครราชสีมา ให้
ราษฎรในนครราชสีมา พุทธศักราช ๒๔๘๒

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้แต่มีประสิทธิ
ผลถึงเขตของที่ดินดังกล่าว

มาตรา ๓ ให้โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นทรัพย์สินส่วน
พระมหากษัตริย์ ที่ดินปลูกสวน อ่างปลูกปูน จังหวัด
นครราชสีมา แปลง คือ แปลงที่ ๑ ที่ดินออกจกเขต
ที่ดิน ๑ ที่ดินออกจกเขตที่ดิน ๒ แปลงที่ ๓ ที่ดินออกจกเขต
ที่ดิน ๓ ที่ดินออกจกเขตที่ดิน ๔ แปลงที่ ๕ ที่ดินออกจกเขต

พระราชบัญญัติโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน

บริเวณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขนาดเส้น ๑:๕๐๐๐
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

ผังมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๔๖๗

ปัจจุบันที่ดินของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มีพื้นที่ ๑,๑๕๓ ไร่ ซึ่งได้จัดแบ่งตามผังแม่บทได้เป็น
๓ ส่วน คือ พื้นที่เขตการศึกษาประมาณ ๕๐% พื้นที่
สำหรับส่วนราชการยืมหรือเช่าใช้ประมาณ ๒๐% และ
พื้นที่เขตพาณิชย์ประมาณ ๓๐% ซึ่งการจัดหาผล
ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว เป็นไปตามแนวพระราชดำริ
ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้
สถาปนาคณะจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ การที่มหาวิทยาลัย
จะสามารถดำเนินพันธกิจหลักได้นั้น จำเป็นต้องมี
ทรัพยากร เกื้อหนุนเพิ่มเติมจากงบประมาณแผ่นดิน

ภาพมุมสูงเห็นหอประชุมอาคารมหาจุฬาลงกรณ์ และคลอง
ไผ่ลิงใต้ทางทิศเหนือของหอประชุม ขนานถนนด้านหน้า
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ (ภาพจาก หอประวัติจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย)

ส่วนจัดแสดงที่ ๒ แกร่งกล้าเป็นจามจู้

๒๕. กำเนิดหอพักนิสิต

การศึกษาในสมัยแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการจัดแบบ Residential College หรือเป็นการศึกษาและอยู่ในในมหาวิทยาลัย หอพักนิสิตจุฬาฯ จึงถือกำเนิดขึ้นพร้อมๆ กับการมีมหาวิทยาลัย ในระยะแรกตั้งอยู่ในบริเวณ “วังวินด์เซอร์”

จุดประสงค์ของการสร้างหอพักสำหรับนิสิตนั้น นอกจากจะเป็นที่พักอาศัย ให้ความสะดวกสบายไม่ต้องเดินทางไกลแล้ว ยังมีจุดประสงค์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การเปิดโอกาสให้นิสิตได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคม ได้รับการอบรมส่งเสริมจริยธรรม เพื่อให้นิสิตสามารถบรรลุเป้าหมายแห่งการเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์

๒๖. กำเนิดสโมสรนิสิต

การพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยในระบบสากล ไม่ได้จำกัดเฉพาะการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเท่านั้น หากแต่ยังรวมถึงการสนับสนุนกิจกรรมและการมีส่วนร่วมของนิสิตด้วย สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๕ จุดมุ่งหมายของการตั้งสโมสร คือ เพื่ออบรมให้นิสิตรู้จักปกครองรักษาตนเอง เพื่อฝึกหัดให้นิสิตรู้จักช่วยเหลือกัน และเพื่อให้เป็นที่เชื่อมการสมาคมในหมู่อาจารย์ นิสิตเก่า และนิสิตใหม่ ซึ่งต่อมาพระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ประธานเงินทุนทรัพย์ส่วนพระองค์ เพื่อสร้างตึกจักรพงษ์ให้เป็นที่ทำการของสโมสรนิสิต และเพื่อเป็นอนุสรณ์แด่สมเด็จพระเจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ ผู้เป็นพระบิดา

สมเด็จพระอนุชาธิราช เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ

๒๗. แรกเริ่มมีนิสิตหญิงในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใน พ.ศ. ๒๔๗๐ ได้มีนิสิตหญิงเข้ามาศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นรุ่นแรก โดยเข้าศึกษาในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในชั้นเตรียมแพทย์ นับเป็นความก้าวหน้าอย่างมากในการศึกษาชั้นอุดมศึกษาของไทยที่เปิดให้มีการเรียนการสอนในรูปแบบสหศึกษาเป็นครั้งแรก

ผู้ริเริ่มโครงการทดลองรับนิสิตหญิงเข้าเรียนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ หม่อมเจ้าพูนศรีเกษม เกษมศรี ซึ่งดำรงตำแหน่งคณบดีคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในขณะนั้น โดย

สรรหานักเรียนหญิงที่จบชั้นมัธยมบริบูรณ์ (มัธยม ๘) จำนวน ๗ คน ทดลองเข้าเรียนเป็นนักเรียนเตรียมแพทย์ ในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์เมื่อ พ.ศ.๒๔๙๐ เป็นรุ่นแรก

๒๘. บัณฑิตหญิงรุ่นแรก

นิสิตหญิงรุ่นแรกที่เข้าศึกษาในคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ.๒๔๙๐ และจบการศึกษา ๖ คน คือ นางสาวฉลอง ไกรจิตติ นางสาวชด นิธิประภา นางสาวเต็มดวง บุนนาค นางสาวไทยเชียง อรุณลักษณ์ ม.ร.ว.หญิงนันทา ทองแถม ม.ร.ว.หญิงสงศรี เกษมศรี

๒๙. แรกเริ่มมีหอพักนิสิตหญิง

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๒ เจ้าจอมสมบูรณีในรัชกาลที่ ๕ ได้บำเพ็ญกุศลทำบุญฉลองอายุครบหกสิบ โดยบริจาคเงินจำนวน ๑๒๐,๐๐๐ บาท ให้แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและระบுவัตถุประสงค์ให้สร้างหอพักนิสิตหญิง ต่อมาท่านได้รวบรวมเงินจากบรรดาญาติมิตรบริจาคสมทบอีก นับว่าเป็นผู้มีอุปการคุณแก่นิสิตหญิงของมหาวิทยาลัยที่ขาดแคลนที่พักอาศัยเป็นอันดับแรก

๓๐. จากกิจกรรมสู่ประเพณี

นอกจากการเรียนการสอนและกิจกรรมทางวิชาการแล้ว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนกิจกรรมอื่นๆ อย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมความสามารถของนิสิต โดยเปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วมและแสดงออกอย่างเต็มที่ นอกจากนี้แล้วยังช่วยสร้างสายสัมพันธ์อันดีระหว่างนิสิตด้วยกัน ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับคณะและมหาวิทยาลัยอีกด้วย กิจกรรมหลายเรื่องได้สืบทอดเป็นประเพณีมาจนถึงปัจจุบัน ประเพณีที่มีชื่อเสียงคือฟุตบอลประเพณีจุฬาฯ-ธรรมศาสตร์ ประเพณีรับน้องใหม่ เป็นต้น

ฟุตบอลประเพณีจุฬาฯ-ธรรมศาสตร์

ฟุตบอลประเพณีจุฬาฯ-ธรรมศาสตร์มีกำเนิดขึ้นจากแนวความคิดของนิสิตนักศึกษาทั้ง ๒ สถาบันกลุ่มหนึ่งซึ่งเคยเรียนอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน คือ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย หลังจากที่ย้ายไปเรียนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งในเวลาต่อมานั้นก็ยังคงมีความผูกพันกันอยู่จึงหารือกันว่าควรมีการแข่งขันกีฬาเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์และเสริมสร้างความสามัคคีระหว่างนิสิตนักศึกษาทั้ง ๒ สถาบัน เช่นเดียวกับการแข่งเรือประเพณีระหว่างมหาวิทยาลัยอ็อกฟอร์ดและเคมบริดจ์ของอังกฤษ แต่การที่เลือกแข่งฟุตบอลเพราะนิสิตนักศึกษาเหล่านี้ชื่นชอบกีฬาฟุตบอลเป็นพิเศษ ดังนั้นการแข่งขันฟุตบอลระหว่าง ๒ สถาบันนี้จึงเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๙๗ ณ ท้องสนามหลวง จากนั้นจึงได้ถือปฏิบัติสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบันว่าทั้ง ๒ สถาบันจะผลัดกันเป็นเจ้าภาพในแต่ละปีโดยในครั้งแรกได้มอบค่าผ่านประตูเพื่อบำรุงสมาคมปราบวัณโรค ซึ่งถือเป็นโรคที่ร้ายแรงของไทยขณะนั้น ต่อมาจึงถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติว่าจะมอบรายได้เพื่อการกุศลทุกครั้ง

ถึงแม้ว่าการแข่งขันฟุตบอลนี้ถือเป็นประเพณีว่าจะจัดเป็นประจำทุกปี แต่เนื่องจากในบางปีมีสถานการณ์ไม่เหมาะสม เช่น สถานการณ์การเมือง สงคราม หรือ น้ำท่วม ซึ่งไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดงาน ดังนั้นบางปีจึงได้งดการแข่งขัน

ประเพณีรับน้องใหม่

การรับน้องใหม่ จัดขึ้นในช่วงต้นปีของแต่ละปีการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บัณฑิตใหม่ได้สร้างความรู้จักคุ้นเคยกับรุ่นพี่ เรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย รวมทั้งปลูกฝังสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม กิจกรรมที่จัดให้น้องใหม่จะประกอบด้วยกิจกรรมที่สร้างความรักความผูกพันต่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างน้องใหม่แต่ละคณะและระหว่างน้องใหม่กับรุ่นพี่ ตลอดจนกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อให้น้องใหม่มีจิตสาธารณะและคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมด้วย

๓๑. สถานีสิตู้นแรก เมื่อ “ประชาธิปไตยเบ่งบาน”

กระแสประชาธิปไตยเบ่งบานหลังกรณี ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนระบบการบริหารงานของนิสิตด้วยโดยเปลี่ยนจากระบบสโมสรแบบเดิม คือ สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สอม.) มาเป็นองค์การบริหารสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อบจ.) มีการจัดตั้งสถานีเลือกตั้งขึ้นเพื่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของนิสิต รวมทั้งทำหน้าที่ตรวจสอบและพิจารณาเรื่องงบประมาณ โดยมีตัวแทนของนิสิตแต่ละคณะเข้าเป็นสมาชิก ซึ่งเป็นการจำลองแบบตามระบบรัฐสภา สถานีเลือกตั้งที่มีการเลือกตั้งโดยตรงของนิสิตเริ่มต้นครั้งแรกเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๑๗ มีการตั้งพรรคตัวแทนของนิสิตขึ้นมาแข่งขันกันเช่นเดียวกับพรรคการเมืองภายนอก

สรรพสาขาวิชาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓๒. การขยายตัวของศาสตร์สาขาต่างๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จาก ๔ คณะเมื่อแรกเริ่มสถาปนามหาวิทยาลัย ต่อมาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ขยายการจัดการเรียนการสอนในคณะ แผนกวิชาอื่นๆเมื่อมีความพร้อมตามมาเป็นระยะๆ โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีนโยบายหลักในการจัดการศึกษา คือ ปรับปรุงคณะ แผนกวิชา ที่เปิดสอนแล้วให้มีความก้าวหน้าตามแบบสากลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งพิจารณาอยู่เสมอว่าถ้าวิชาใดจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติก็เปิดการเรียนการสอนสาขานั้นเพิ่มเติม ในระยะแรกอาจมีสถานะเป็นแผนกวิชา แต่เมื่อมีความพร้อมก็จะปรับเปลี่ยนสถานะเป็นคณะในเวลาต่อมา

๓๓. พัฒนาการของ ๔ คณะแรกเริ่ม

ครั้นเวลาผ่านไป ๔ คณะแรกเริ่มของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีพัฒนาการไปตามสถานการณ์และตามความเหมาะสม คือ

คณะรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษาให้เหมาะสมไปตามสถานการณ์ ประกอบกับในปี พ.ศ.๒๔๗๖ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับโอนโรงเรียนกฎหมายมาจากกระทรวงยุติธรรมและจัดการเรียนการสอนร่วมกับศาสตร์สาขารัฐประศาสนศาสตร์เดิม ดังนั้นจึงปรับเปลี่ยนชื่อคณะใหม่เป็นคณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ แต่ในปีต่อมา คือ พ.ศ.๒๔๗๗ คณะนี้ได้โอนไปสังกัดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองที่ตั้งใหม่ อย่างไรก็ตามในเวลาต่อมา ศาสตร์ทั้ง ๒ สาขานี้ได้รับการรื้อฟื้นขึ้นใหม่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกครั้ง คือ ได้มีการก่อตั้งคณะรัฐศาสตร์ขึ้นใน พ.ศ.๒๔๙๑ และได้มีการจัดตั้งแผนกวิชานิติศาสตร์ขึ้นในคณะรัฐศาสตร์ที่ตั้งขึ้นใหม่นี้ด้วย

คณะแพทยศาสตร์

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งตั้งแต่แรกเริ่มได้จัดการเรียนการสอนอยู่ที่ศิริราชพยาบาลนั้น ได้ย้ายไปสังกัดมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ซึ่งตั้งขึ้นใหม่ใน พ.ศ.๒๔๘๖ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทรทรงมีพระราชปรารภว่า สมควรให้มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ผลิตแพทย์เพิ่มมากขึ้นให้เพียงพอที่จะช่วยเหลือประชาชน ดังนั้นโรงเรียนแพทย์แห่งที่ ๒ ของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์จึงได้กำเนิดขึ้นในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย ในนาม “คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

แพทยศาสตร์”ใน พ.ศ.๒๕๔๐ และต่อมาโรงเรียนแพทย์แห่งนี้ได้โอนมาสังกัดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใน พ.ศ.๒๕๕๐

คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ซึ่งตั้งแต่แรกตั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีสถานะเป็นคณะเดียวกันและสอนวิชาพื้นฐานด้านมนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์ให้แก่คณะอื่นนั้น ในเวลาต่อมาได้มีพัฒนาการ คือ ได้จัดการเรียนการสอนระดับปริญญาในศาสตร์สาขาอักษรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์เป็นการเฉพาะขึ้น รวมทั้งได้แยกออกเป็น ๒ คณะอิสระจากกันในปี พ.ศ.๒๕๔๖

สำหรับคณะอักษรศาสตร์นั้น หลังจากแยกออกจากกันกับคณะวิทยาศาสตร์แล้วได้เปลี่ยนชื่อเป็น “คณะอักษรศาสตร์และครุศาสตร์” ใน พ.ศ.๒๕๔๑ เพื่อให้ครอบคลุมการจัดการเรียนการสอนในชั้นปริญญาครุศาสตรบัณฑิตด้วย จนกระทั่ง พ.ศ.๒๕๐๐ เมื่อแผนกวิชาครุศาสตร์ได้รับการยกฐานะเป็นคณะครุศาสตร์แล้ว ในส่วนของคณะอักษรศาสตร์จึงปรับเปลี่ยนชื่อมาเป็นคณะ อักษรศาสตร์จวบจนปัจจุบัน

คณะวิศวกรรมศาสตร์

ในบรรดา ๔ คณะแรกเริ่มของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นั้น คณะวิศวกรรมศาสตร์เป็นคณะเดียวที่ไม่มีมีการเปลี่ยนแปลง ทางด้านสถานภาพและสังกัด อีกทั้งได้มีพัฒนาการก้าวหน้ามา โดยลำดับ สามารถจัดการเรียนการสอนทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ ถึงขั้นระดับปริญญาได้ในเวลาต่อมา โดยนิสิตคณะวิศวกรรม ศาสตร์ได้เข้ารับปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิตเป็นชุดแรก ใน พ.ศ.๒๔๓๘

๓๔. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์เริ่มต้นจากการเรียนการสอน ทางด้านสถาปัตยกรรมในโรงเรียนเพาะช่าง เมื่อปี พ.ศ.๒๔๓๓ โดยมีอาจารย์นารถ โทธิประสาท ผู้สำเร็จการศึกษาจากประเทศ อังกฤษเป็นผู้สอน

ต่อมาในปี พ.ศ.๒๔๓๕ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ รับโอนโรงเรียนสถาปัตยกรรมของโรงเรียนเพาะช่างมาสมทบ เป็นแผนกหนึ่งในคณะวิศวกรรมศาสตร์ และยกฐานะขึ้นเป็น คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ในปี พ.ศ.๒๔๘๒

๓๕. คณะเภสัชศาสตร์

คณะเภสัชศาสตร์มีกำเนิดสืบเนื่องจาก “แผนกแพทย์ผสมยา โรงเรียนราชแพทยาลัย” หรือ “โรงเรียนปรุงยา” ซึ่งได้ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ.๒๔๕๖ ดังนั้นในระยะแรกการศึกษาสาขาเภสัชศาสตร์จึงได้รวมอยู่ในคณะแพทยศาสตร์

ต่อมาในปี พ.ศ.๒๔๗๗ ได้มีการแยกการศึกษาเภสัชศาสตร์ ออกจากคณะแพทยศาสตร์ และตั้งเป็นแผนกเภสัชศาสตร์ จนกระทั่ง ปี พ.ศ.๒๔๘๖ เมื่อมีพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ขึ้น แผนกเภสัชศาสตร์จึงแยกออกจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไป สังกัดมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ระยะหนึ่ง และกลับมาสังกัดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกครั้งใน พ.ศ.๒๕๑๔

๓๖. คณะสัตวแพทยศาสตร์

คณะสัตวแพทยศาสตร์ถือกำเนิดขึ้นในปี พ.ศ.๒๔๗๘ เมื่อมีการเปิดรับสมัครนิสิตเข้าศึกษาสาขาสัตวแพทยศาสตร์ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นครั้งแรก โดยเรียนร่วมกับ นิสิตเตรียมแพทยศาสตร์บ้าง เตรียมเภสัชศาสตร์บ้างในบางวิชา ต่อมาใน พ.ศ.๒๔๘๐ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ตั้ง แผนกสัตวแพทยศาสตร์ขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมอาชีพต่างๆแก่ประชาชน รวมทั้งการเลี้ยง สัตว์ด้วย ต่อมาในพ.ศ.๒๔๘๖ เมื่อได้มีพระราชบัญญัติจัด ตั้งมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ แผนกสัตวแพทยศาสตร์จึง แยกออกจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปรวมกับมหาวิทยาลัย แพทยศาสตร์ และใน พ.ศ.๒๔๙๗ ได้เปลี่ยนไปเป็นส่วน หนึ่งของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จนกระทั่งปี พ.ศ.๒๕๑๐ จึงได้โอนกลับมาสังกัดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกครั้ง

๓๗. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

ใน พ.ศ.๒๔๘๑ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเริ่มเปิด “แผนกวิชาการบัญชี” และ “แผนกวิชาพาณิชยศาสตร์” ขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการที่รัฐบาลอำนวยความสะดวกให้คนไทย เข้ามาประกอบอาชีพต่างๆเพื่อปูพื้นฐานให้ประชาชนเข้ามามี บทบาททางเศรษฐกิจของประเทศ โดยในระยะแรกสังกัดคณะ อักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ต่อมาใน พ.ศ.๒๔๘๓ ได้จัดหลักสูตรให้มีลักษณะอิสระแยกจาก หลักสูตรของคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ แต่ยังคงอาศัยบางส่วนของตึกอักษรศาสตร์เป็น สำนักงานและที่เรียน และเมื่อจำนวนนิสิตเพิ่มมากขึ้น จึงได้สร้างอาคารเรียนใหม่ในบริเวณที่ตั้ง คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีในปัจจุบัน คือ อาคารไชยยศสมบัติ ๑,๒ และ ๓

๓๘. คณะทันตแพทยศาสตร์

ใน พ.ศ. ๒๔๘๓ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ตั้งแผนกทันตแพทยศาสตร์ขึ้นเป็นแผนกอิสระ ซึ่งขณะนั้นเป็นเวลาใกล้เคียงกับรัฐบาลประกาศให้ประชาชนเลิกกินหมากและชี้ให้เห็นโทษของการกินหมาก เพราะนอกจากจะแสดงความด้อยอารยธรรมแล้ว ยังเป็นที่มาของการเกิดโรคอีกมากมาย ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๖ เมื่อได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ขึ้น แผนกทันตแพทยศาสตร์จึงแยกออกจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปรวมกับมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และกลับมารวมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกครั้งในปี พ.ศ. ๒๕๑๕

๓๙. คณะนิติศาสตร์

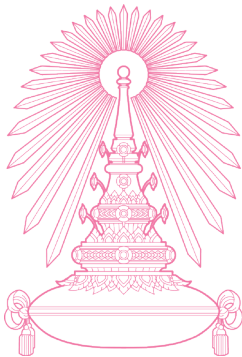
คณะนิติศาสตร์ มีวิวัฒนาการสืบเนื่องมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๖ เมื่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับโอนโรงเรียนกฎหมายมาจากกระทรวงยุติธรรม โดยในเวลานั้นได้จัดการเรียนการสอนรวมเป็นคณะเดียวกับคณะรัฐศาสตร์ คือ คณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ แต่ในปี พ.ศ. ๒๔๗๗ คณะนี้ได้โอนไปสังกัดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองที่ตึกใหม่ อย่างไรก็ตามเมื่อมีการก่อตั้งคณะรัฐศาสตร์ขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกครั้งใน พ.ศ. ๒๔๙๑ ได้มีการจัดตั้งแผนกวิชานิติศาสตร์ขึ้นในคณะรัฐศาสตร์

ด้วยใน พ.ศ. ๒๔๙๔ และต่อมาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ยกฐานะแผนกวิชานิติศาสตร์นี้ขึ้นเป็นคณะนิติศาสตร์ใน พ.ศ. ๒๕๑๕

๔๐. คณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์ถือกำเนิดมาจากแผนกฝึกหัดครูซึ่งเป็นแผนกวิชาหนึ่งในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เมื่อคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์แยกจากกัน แผนกฝึกหัดครูได้เปลี่ยนชื่อเป็น “แผนกครุศาสตร์” สังกัดคณะอักษรศาสตร์และครุศาสตร์ และต่อมามีการแยกแผนกครุศาสตร์ออกเป็นคณะครุศาสตร์ในปี พ.ศ.๒๕๐๐

๔๑. บัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัยได้จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการตาม “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัยในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๐๕” มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสอนและการวิจัยในสาขาต่างๆ ในระดับบัณฑิตศึกษาตลอดจนทำหน้าที่เป็นหน่วยงานควบคุมมาตรฐานด้านวิชาการ ประสานงานและสนับสนุนการดำเนินงานของภาควิชาต่างๆ ที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งนำไปสู่การสร้างและขยายความสามารถของมหาวิทยาลัยในด้านวิชาการและการวิจัย

๔๒. คณะนิเทศศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เปิดสอนวิชาการหนังสือพิมพ์ขึ้นตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๘๒ ซึ่งเป็นหลักสูตรในระดับอนุปริญญา สังกัดในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ หลังจากนั้นในปี พ.ศ.๒๔๙๗ ได้มีการโอนการศึกษาวิชาการหนังสือพิมพ์จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปทำการสอนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และการเมือง ซึ่งเป็นการสิ้นสุดการสอนสาขา นิเทศศาสตร์ใน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ต่อมาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดการเรียนการสอนสาขาวิชา นิเทศศาสตร์อีกครั้งในแผนกอิสระสื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์เมื่อ พ.ศ.๒๕๐๘ ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๑๗ ได้จัดตั้งขึ้นเป็นคณะ คือ คณะนิเทศศาสตร์

๔๓. คณะเศรษฐศาสตร์

เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รวมแผนกวิชาเศรษฐศาสตร์ ในคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี และแผนกวิชาการคลังใน คณะรัฐศาสตร์ จัดตั้งเป็นคณะเศรษฐศาสตร์ขึ้นเพื่อผลิตบัณฑิต ทางวิชาเศรษฐศาสตร์โดยเฉพาะในปี พ.ศ.๒๕๑๓

๔๔. คณะพยาบาลศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเปิดสอนด้านการพยาบาล มาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๐ โดยเป็นภาควิชาพยาบาลศึกษา ใน คณะครุศาสตร์ ซึ่งเป็นหน่วยงานแรกของประเทศไทยที่ผลิต ครูพยาบาลระดับปริญญาตรี รวมทั้งได้ผลิตมหาบัณฑิตสาขา วิชาการบริหารการพยาบาลเพื่อสร้างผู้นำทางการพยาบาล ด้วย ต่อมาสถาปนาเป็นคณะพยาบาลศาสตร์ในปี พ.ศ.๒๕๓๑

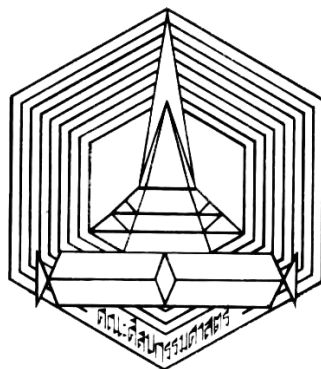
๔๕. คณะสหเวชศาสตร์

คณะสหเวชศาสตร์มีความสืบเนื่องมาจากภาควิชาเทคนิคการ แพทย์ คณะแพทยศาสตร์ โดยในพ.ศ.๒๕๑๔ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับโอนการเรียนการสอนหลักสูตรเทคนิค การแพทย์ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์มาจากมหาวิทยาลัยมหิดล ต่อ มาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีนโยบายจะแยกภาควิชาเทคนิคการ แพทย์ออกมาจากคณะแพทยศาสตร์และยกฐานะขึ้นเป็นคณะ เทคนิคการแพทย์ แต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายอีกครั้ง คือ จัดตั้ง เป็นคณะสหเวชศาสตร์แทนคณะเทคนิคการแพทย์ใน พ.ศ.๒๕๓๔ โดยมีเหตุผลเพื่อสนับสนุนการผลิตบัณฑิต การวิจัย และการบริการใน กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพสาขาต่างๆ อย่างครบวงจร

๔๖. คณะศิลปกรรมศาสตร์

ในปี พ.ศ.๒๕๑๗ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีโครงการจัดตั้งหน่วยงานวิชาการทางด้านศิลปกรรมศาสตร์ที่มีเป้าหมายให้ครอบคลุมศิลปะทุกสาขาอย่างสมบูรณ์ เช่น วิชาจิตรศิลป์ อนุกรมศิลป์ ศิลปะทฤษฎี ดุริยางค์และศิลปะการแสดง เป็นต้น ซึ่งต่อมาได้สถาปนาเป็นคณะศิลปกรรมศาสตร์ในปี พ.ศ.๒๕๒๗ นอกจากนี้มีหน้าที่ผลิตบัณฑิตแล้วยังทำการอนุรักษ์ ส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมเพื่อสังคมไทยด้วย

๔๗. คณะจิตวิทยา

การศึกษาวิชาจิตวิทยาเริ่มมีในหลักสูตรครุศาสตร์ ตั้งแต่ครั้งยังเป็นแผนกครุศาสตร์ ลี้กัต คณะอักษรศาสตร์ ต่อมา มีฐานะเป็นแผนกวิชาในคณะครุศาสตร์ และสามารถเปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาได้ในปีการศึกษา ๒๕๑๗ ซึ่งนับเป็นหลักสูตรปริญญาเอกหลักสูตรแรกที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยของประเทศไทย ใน พ.ศ.๒๕๓๙ ได้แยกออกมาจากคณะครุศาสตร์และจัดตั้งเป็นคณะจิตวิทยา

๔๘. คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาได้พัฒนามาจากภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของประเทศไทยที่ให้ความสำคัญด้านการพลศึกษาและสุขศึกษา มีการผลิตบุคลากรสาขาวิชาพลศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิตเมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๒ และผลิตบุคลากรสาขาพลศึกษาและสุขศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิต มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิตมาอย่างต่อเนื่อง ต่อมาได้เปลี่ยนสถานะเป็นสำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬาและคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาในปี พ.ศ.๒๕๔๑ และ พ.ศ.๒๕๕๓ ตามลำดับ

๔๙. สำนักวิชาทรัพยากรการเกษตร

สำนักวิชาทรัพยากรการเกษตร มีความสืบเนื่องมาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาวิชาชีพทรัพยากรการเกษตร ซึ่งเป็นส่วนงานในกำกับของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดตั้งขึ้นใน พ.ศ.๒๕๕๒ ทั้งนี้เนื่องจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ตระหนักว่าประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในฐานะแหล่งธุรกิจอุตสาหกรรมการผลิตอาหารและการเกษตร เป็นครัวโลกสำคัญที่ต้องพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศที่ผลิตอาหารในภูมิภาคอื่นๆ ของโลก ดังนั้นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในฐานะที่มีความพร้อมในศาสตร์ที่ครอบคลุมตลอดสายการผลิตจนถึงผู้บริโภค ทั้งด้านเทคโนโลยีการผลิตโดยเฉพาะปศุสัตว์ เทคโนโลยีอาหารและผลิตภัณฑ์แปรรูป มาตรฐานการผลิตและความปลอดภัยทางด้านอาหาร การสาธารณสุข ธุรกิจและการจัดการ ตลอดจนการขนส่ง จึงต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในพันธกิจนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาวิชาชีพทรัพยากรการเกษตรได้ปรับเปลี่ยนสถานะเป็นสำนักวิชาทรัพยากรการเกษตร ใน พ.ศ.๒๕๕๓

เทคโนโลยีก้าวล้ำ

๕๐. คอมพิวเตอร์ยุคแรกเริ่ม

เพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างต่อเนื่องในสังคมไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงได้จัดตั้ง “หน่วยคอมพิวเตอร์ไซแอนซ์” (Computer Science) ขึ้นในบัณฑิตวิทยาลัยตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ.๒๕๑๒ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่เริ่มใช้ครั้งนั้นคือ เครื่องคอมพิวเตอร์ชนิด ไอ บีเอ็ม ๑๘๐๐ ซึ่งศูนย์วิจัยและพัฒนาการทหารนำมาติดตั้งและมอบให้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน และเครื่องคอมพิวเตอร์ชนิด ไอบีเอ็ม ๑๖๒๐ ซึ่งบริษัทไอบีเอ็มประเทศไทยมอบให้หน่วยคอมพิวเตอร์ไซแอนซ์ เพื่อใช้ประโยชน์ทางการศึกษาและด้านอื่นๆ

ในระยะแรกนั้น หน่วยคอมพิวเตอร์ไซแอนซ์ได้ทำการสอนวิชาด้านคอมพิวเตอร์ให้แก่ นิสิตปริญญาตรีในคณะต่างๆ เช่น คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้เปิดหลักสูตรการศึกษาชั้นประกาศนียบัตรทางด้านคอมพิวเตอร์ไซแอนซ์ ขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๒ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ให้การรับรอง และมีผู้สนใจเข้าเรียนเป็นจำนวนมาก

เนื่องจากหน่วยคอมพิวเตอร์ไซแอนซ์สังกัดอยู่กับบัณฑิตวิทยาลัย ต่อมาจึงได้เปิดหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์ศาสตร์ขึ้นในปี พ.ศ.๒๕๑๔ โดยรับผู้ที่จบปริญญาตรีเกือบทุกสาขาวิชาเข้าศึกษา และยังได้ช่วยเหลือการศึกษาด้านนี้แก่มหาวิทยาลัยอื่นๆ อีกด้วย

๕๑. การนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้กับงานทะเบียนนิสิต

เมื่อเวลาผ่านไปคณะวิชา หลักสูตรต่างๆและนิสิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น ระบบจัดเก็บข้อมูลของนิสิตเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก ประกอบกับความก้าวหน้าทางด้านระบบการจัดเก็บข้อมูลได้พัฒนาไปอย่างมากเช่นกัน ดังนั้นใน พ.ศ.๒๕๑๘ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงได้จัดตั้งหน่วยทะเบียนกลางขึ้นสังกัดฝ่ายวิชาการ สำนักงานอธิการบดี เพื่อดำเนินงานด้านทะเบียนนิสิตและบริการด้านการลงทะเบียนของนิสิตด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยทดลองให้นิสิตชั้นปีที่ ๑ ของคณะวิทยาศาสตร์เป็นผู้รับบริการก่อน และได้ขยายการบริการด้านการลงทะเบียนของนิสิตด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ให้แก่ นิสิตชั้นปีที่ ๑ ของทุกคณะ (ยกเว้นคณะนิติศาสตร์) ใน พ.ศ.๒๕๑๙ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดหลักสูตร เป็นโอกาสให้นิสิตสามารถเลือกเรียนวิชาได้อย่างกว้างขวางรวมทั้งทำให้การใช้สถานที่และอุปกรณ์การศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจนกระทั่ง พ.ศ.๒๕๒๓ การนำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาดำเนินการด้านงานทะเบียนนิสิตในระดับปริญญาตรีจึงครอบคลุมได้ครบทุกคณะ และขยายต่อไปสู่หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาทุกคณะในเวลาต่อมา

๕๒. เครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Chulalinet (Chulalongkorn University Library Information Network) หรือเครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยคือต้นแบบห้องสมุดอัตโนมัติที่สมบูรณ์แบบแห่งแรกของประเทศไทยซึ่งสถาบันวิทยบริการได้พัฒนาการให้บริการขึ้นตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๓๑ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้ห้องสมุดทุกแห่งในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อมต่อกันได้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่ เพื่อช่วยให้นิสิต อาจารย์ นักวิชาการ สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่มีอยู่ในห้องสมุดทุกแห่งได้อย่างรวดเร็วโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ นับตั้งแต่แรกเริ่ม คือ พ.ศ.๒๕๓๑ เป็นต้นมาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เพิ่มสมรรถนะ

ด้านเทคโนโลยีและเพิ่มศักยภาพในการให้บริการมาโดยลำดับ ทั้งการสืบค้นสารสนเทศและการแลกเปลี่ยนข้อมูลในระดับชาติและนานาชาติ โดยให้บริการ ๒๔ ชั่วโมงทุกวัน ผู้ใช้สามารถเชื่อมต่อเข้าใช้บริการพร้อมกันได้โดยไม่จำกัดจำนวนการสืบค้น ซึ่งมีสมาชิกห้องสมุดเครือข่ายรวม ๑๘ แห่ง

๕๓. CU Writer

การพัฒนาเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์อย่างต่อเนื่องของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ก่อให้เกิด CU Writer ขึ้น CU Writer เป็นโปรแกรมที่พัฒนาโดยความร่วมมือจากสถาบันบริการคอมพิวเตอร์กับภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ อาจเรียกอย่างไม่เป็นทางการว่า จูฬาเวิร์ด หรือ เวิร์ดจูฬา หรือ CW เป็นโปรแกรมประมวลคำสัญชาติไทย ทำงานบนเอ็มเอสโดส ในยุคก่อนที่จะมีวินโดวส์ ๙๕ เกิดขึ้น เมื่อเริ่มเข้าสู่การทำงานโปรแกรมจะแสดงหน้าต่าง รุ่นพร้อมกับเสียงเพลงมหาจุฬาลงกรณ์ เมื่อผู้ใช้กดปุ่มใดๆก็จะเข้าสู่พื้นที่ทำงาน

กำเนิดของ CU Writer คือ ใน พ.ศ.๒๕๓๒ นายสำนวน หิรัญวงษ์ ได้เริ่มการพัฒนาโปรแกรม CU Writer ขึ้น ในระยะแรกเป็นรุ่นทดลอง ใช้เฉพาะภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก่อน จนประสบผลสำเร็จ จึงได้เผยแพร่รุ่น ๑.๑

อย่างเป็นทางการผ่านสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง ๗ และได้พัฒนาเรื่อยมาจนถึง พ.ศ.๒๕๓๖ จึงหยุดการพัฒนา รุ่นสุดท้ายคือรุ่น ๑.๖ ซึ่งเป็นรุ่นที่เพิ่มความสามารถในการสร้างนิพจน์หรือสมการทางคณิตศาสตร์ เพิ่มการเลือกอักษรได้สี่แบบ พร้อมทั้งวิธีการแยกพยางค์โดยใช้พจนานุกรม CU Writer เป็นโปรแกรมสาธารณะที่บุคคลทั่วไปสามารถดัดลอกสำเนาได้ฟรี รวมทั้งมีการนำโปรแกรมนี้มาใช้สอนเป็นหลักสูตริวิชาคอมพิวเตอร์เบื้องต้นในสถานศึกษาต่างๆด้วย

๕๔. หน่วยงานแรกในประเทศไทยที่เชื่อมเข้าสู่ระบบสารสนเทศอินเทอร์เน็ต (Internet)

สถาบันวิทยบริการได้รับมอบหมายภารกิจจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้ศึกษาและดำเนินการเชื่อมต่อระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยเข้ากับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยได้ติดตั้งและให้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๓๕ ส่งผลให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานแรกในประเทศไทยที่เชื่อมเข้าสู่ระบบสารสนเทศอินเทอร์เน็ตได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เช่าวงจรถ่ายส่งข้อมูลความเร็ว ๙๖๐๐ บิตต่อวินาทีจากการสื่อสารแห่งประเทศไทยเพื่อเชื่อมเข้าสู่อินเทอร์เน็ตที่บริษัท ยูยูเน็ตเทคโนโลยี (UUNET Technologies) ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งต่อมาได้มีหน่วยงานที่เชื่อมต่อแบบออนไลน์กับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตผ่านจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหลายแห่งด้วยกัน โดยเรียกเครือข่ายนี้ว่า “ไทยเน็ต” (Thai net) ซึ่งนับเป็นเครือข่ายที่มี “เกตเวย์” (Gateway) หรือประตูสู่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นแห่งแรกของประเทศไทย

ส่วนจัดแสดงที่ ๓ กิ่งก้าน จามจური

ยึดมั่นในอุดมการณ์

๕๕. การเดินขบวนของนิสิตเพื่อเรียกร้องดินแดนอินโดจีน

สงครามโลกครั้งที่ ๒ เกิดขึ้นในยุโรปในเดือนกันยายน พ.ศ.๒๔๘๒ และสงครามได้ทวีความรุนแรงขึ้น จนกระทั่งปี พ.ศ.๒๔๘๓ รัฐบาลฝรั่งเศสเพลี่ยงพล้ำและต้องยอมให้กองทัพเยอรมนียึดครอง ประเทศไทยจึงเห็นเป็นโอกาสอันดีที่จะเรียกร้องดินแดนอินโดจีนที่เสียให้กับฝรั่งเศสคืน และได้ใช้นโยบายการรณรงค์ชาตินิยมภายในประเทศเพื่อสร้างการสนับสนุนจากประชาชนในสำนึกเรื่องความรักชาติ ด้วยเหตุนี้ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงเข้ามามีบทบาทในการร่วมเดินขบวนถือป้ายเรียกร้องดินแดนจากฝรั่งเศสคืน โดยคณะนิสิตได้นัดชุมนุมกันในมหาวิทยาลัย แล้วเดินขบวนไปยังท้องสนามหลวง

๑. นิสิตจุฬาฯ เดินขบวนเรียกร้องดินแดนมณฑลบูรพาและฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง เดือนตุลาคม พ.ศ.๒๔๘๓
๒. นายกรัฐมนตรีโบกธงรับบรรดาผู้ร่วมเดินขบวนเรียกร้องดินแดนคืน
๓. วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๔๘๓ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งขบวนหน้าคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ เพื่อเรียกร้องดินแดนอินโดจีนคืนจากฝรั่งเศส
๔. บรรยาการการเดินขบวนเรียกร้องดินแดนอินโดจีน พ.ศ.๒๔๘๓
๕. นายกรัฐมนตรีปราศรัยกับบรรดาผู้เดินขบวนเรียกร้องดินแดน

๕๖. สงครามโลกครั้งที่ ๒ อนุสรณ์สถาน ภูมิทัศน์แห่งความทรงจำ

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ นิสิตจุฬาฯ จำนวน ๒๙๙ คน ได้ตัดสินใจสมัครเข้ารับใช้ประเทศชาติเพื่อช่วยเหลือขบวนการเสรีไทยต่อต้านญี่ปุ่น ด้วยการอาสาเข้าเป็นนักเรียนนายทหารสารวัตร (นร.สท.) ตามความต้องการของทางราชการ มีหลักสูตรการเรียนหนึ่งปี สำเร็จแล้วแต่งตั้งให้เป็นนายร้อยตรีทหาร ทำหน้าที่ควบคุมรักษาสถานการณ์ความสงบภายในประเทศ อันมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดอิสรภาพและนำสันติมาสู่ประเทศไทยในเวลาต่อมา ภายหลังเมื่อสงครามสงบและปลดประจำการแล้ว นิสิตจุฬาฯ กลุ่มนี้ยังได้รวมกันต่อมาเป็นชมรมนักเรียนนายทหารสารวัตร ๒๕๔๘ หรือในนามย่อ นร.สท. ๒๕๔๘

เนื่องด้วยภารกิจดังกล่าวควรแก่การจารึกเพื่อเชิดชูเกียรติประวัติของนิสิตกลุ่มนี้ให้อนุชนรุ่นหลังได้รับทราบ ต่อมาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงได้สร้างอนุสรณ์สถาน นร.สท. ขึ้นซึ่งมีพิธีเปิดในวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๓๘

กลอนที่จารึกไว้ ณ อนุสรณ์สถาน นร.สท. ๒๕๔๘ นี้คืออุดมการณ์อันหาญกล้า

รูปลึงกองละออหินหินก้อนนี้
แต่ลั่นเกล้าลั่นกระหม่อมจอมไผท
เมื่อยามเรียนก็พากเพียรเพื่อความรู้
อุทิศได้แม้เลือดเนื้อแม้ชีวี
นี่คืออุดมการณ์อันหาญกล้า
นี่คือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
หินก้อนนี้คือวีถีที่ประกาศ
เอกราชของชาติไทยต้องดำรง

แทนจงรักภักดีพลีชีพให้
แต่ชาติไทยแต่แผ่นดินถิ่นธรณี
ชาติต้องการรวมกันสู้ไม่หวั่นหนี
เพื่อปกป้องปฐพีที่นั้งไทย
นี่คือค่าชีวิตที่พลีให้
สถาบันที่สอนให้ใจทะนง
ความมุ่งมั่นอดมั่งมันอันสูงส่ง
อยู่ยืนยงคงสถิตนิรันดร์

ร.ต.สำเร็จ บุญนาค
ประพันธ์ในนาม นร.สท.๒๕๔๘

๕๗. นิติตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับการเคลื่อนไหวต่อต้านนโยบายของรัฐบาลสมัยรัฐประหาร
หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ไทยมีรัฐบาลพลเรือนมาระยะหนึ่ง จนกระทั่งวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๙๐ ได้เกิดการรัฐประหารโค่นอำนาจรัฐบาลพลเรือนของพลเรือตรีถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ หลังจากนั้น สังคมไทยได้มีแนวโน้มกลับสู่ลัทธิอำนาจนิยมอีกครั้ง ในระยะนี้ขบวนการเคลื่อนไหวของนิสิตนักศึกษาได้รวมตัวขึ้นและกลายเป็นพลังสำคัญส่วนหนึ่งในการคัดค้านและถ่วงดุลกับแนวโน้มเผด็จการ และนิติตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ได้เข้าไปมีบทบาทพร้อมด้วย โดยเฉพาะในเรื่องการลงนามเรียกร้องสันติภาพใน พ.ศ.๒๔๙๔ - ๒๔๙๕ ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวต่อต้านการส่งทหารไทยไปรบในสงครามเกาหลีและเรียกร้องให้แก้ไขปัญหาระหว่างประเทศด้วยสันติวิธี

พลเรือตรีถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์

๕๘. ข้อตกลงการผลิตนักปกครองสู่สังคมไทย

เป้าหมายสำคัญประการหนึ่งของการก่อตั้งโรงเรียนมหาดเล็กซึ่งสืบเนื่องต่อมายังโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่แรกเริ่มก่อตั้ง คือการผลิตบุคคลเข้าสู่ระบบราชการโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการสายปกครองให้กับกระทรวงมหาดไทย อย่างไรก็ตาม ต่อมาได้มีการยุบเลิกศาสตร์ด้านการปกครองและกฎหมายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใน พ.ศ.๒๔๗๗ เมื่อมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองได้ก่อตั้งขึ้น แต่ครั้นเวลาผ่านไปด้วยสถานการณ์การเมือง รวมทั้งความต้องการนักปกครองเพิ่มมากขึ้น จึงได้มีการรื้อฟื้นคณะวิชาที่จัดการเรียนการสอนศาสตร์สาขานี้อีกครั้งในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ การตั้งคณะรัฐศาสตร์ใน พ.ศ.๒๔๙๑ โดยได้นำข้าราชการจากกระทรวงมหาดไทยมาเป็นอาจารย์พิเศษหลายท่าน นอกจากนี้กระทรวงมหาดไทยยังทำความตกลงกับคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ด้วยว่าบัณฑิตที่จบคณะรัฐศาสตร์ ๓ รุ่นแรกจำนวนรุ่นละ ๖๐ คน กระทรวงมหาดไทยจะรับเป็นปลัดอำเภอทั้งหมด ดังนั้นนิติต ๓ รุ่นนี้จึงมีเฉพาะนิติตชาย และตั้งแต่วันที่ ๔ เป็นต้นมา จึงได้มีนิติตหญิงเข้าศึกษา

ภาพนิติตคณะรัฐศาสตร์จุฬา รุ่น ๑-๓ เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๔๙๔

๕๙. อุดมการณ์เพื่อมวลชน

ในระยะหลัง พ.ศ.๒๔๙๒ ได้เกิดกระแสความสนใจแนวคิดสังคมนิยมเพิ่มขึ้น เป็นเหตุให้เกิดการปรับเปลี่ยนทางความคิดในเรื่องการมีสิทธิเสรีภาพ ตลอดจนการสร้างความเป็นธรรมในสังคม นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหลายคนในระบายนั้นได้เข้ามามีบทบาททางด้านนี้ ที่เด่นมาก เช่น จิตร ภูมิศักดิ์

จิตร ภูมิศักดิ์ เข้าศึกษาในคณะอักษรศาสตร์เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๓ เป็นนักคิดด้านการเมือง นักประวัติศาสตร์ และนักภาษาศาสตร์ นับเป็นนักปราชญ์และนักปฏิวัติทางความคิดและวิชาการคนสำคัญของประเทศไทย เป็นนักวิชาการคนแรกๆ ที่กล้าถกเถียงด้วยวิธีคิดที่มีเหตุผลและลุ่มลึก มีความโดดเด่นจากผลงานการค้นคว้าทางวิชาการที่แปลกใหม่และลึกซึ้ง ขณะเดียวกัน ยังมีความคิดต่อต้านระบบเผด็จการและการใช้อำนาจเหนือประชาชนมาโดยตลอด จนเป็นที่ยอมรับและนับได้ว่าเป็นปัญญาชนคนสำคัญที่มีผู้รู้จักมากคนหนึ่งของสมัยปัจจุบัน

เพื่อลบรอยรบน้ำตาพระราชารัฐ
แม้ชีวิใหม่มีเหมือนหวังอีกครั้งครัน

สักพันชาติจักสู้ด้วยหลุหรรษ์
จะน้อมพลีชีพนั้นเพื่อมวลชน

จิตร ภูมิศักดิ์

จิตร ภูมิศักดิ์ ขณะเดินทางไปทัศนศึกษา
กับเพื่อนนิสิตคณะอักษรศาสตร์

๖๐. นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับการเลือกตั้งปี พ.ศ.๒๕๐๐

การเลือกตั้งของไทยในวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๐๐ เป็นการเลือกตั้งครั้งแรกที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรงระหว่างพรรคการเมืองใหญ่ ๒ พรรค ท่ามกลางสถานการณ์การเมืองที่เต็มไปด้วยความขัดแย้ง หนังสือพิมพ์ได้ลงข่าวเกี่ยวกับเลือกตั้งที่เชื่อว่าการทุจริตอย่างกว้างขวางและนำมาซึ่งการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลครั้งใหญ่

วันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ.๒๕๐๐ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวนหนึ่งได้เป็นแกนนำสำคัญของการเคลื่อนไหวคัดค้านการเลือกตั้งในครั้งนี นิสิตได้ลดธงลงครึ่งเสาเพื่อไว้อาลัยประชาธิปไตยของชาติและเดินขบวนมุ่งหน้าสู่กระทรวงมหาดไทยและทำเนียบรัฐบาล ในระหว่างที่เดินขบวนนั้นประชาชนที่ไม่พอใจในการเลือกตั้งได้เข้าร่วมขบวนจำนวนมาก และมีนิสิตนักศึกษาจากสถาบันอื่นๆ มาร่วมเดินขบวนนี้ด้วย

การประชุมของนิสิตนักศึกษาในการคัดค้านการเลือกตั้ง เมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๐

๖๑. นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรณรงค์ต่อต้านสินค้าญี่ปุ่น

การเคลื่อนไหวครั้งแรกของขบวนการนิสิตนักศึกษาที่ส่งผลกระทบสะเทือนทั่วทั้งประเทศเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๕๑๕ เมื่อศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยได้เริ่มรณรงค์ต่อต้านสินค้าญี่ปุ่น เพราะเห็นว่า การครอบงำทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นเป็นปัญหาของชาติ ซึ่งขณะนั้นประเทศไทยกำลังประสบกับภาวะขาดดุลทางการค้ากับประเทศญี่ปุ่นในอัตราที่สูงมาก การดำเนินการของนิสิตนักศึกษาในครั้งนั้นจึงสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการจะลดการที่เสียเปรียบดุลการค้ากับญี่ปุ่นอยู่พอดี พร้อมกันนั้นก็ได้รับแรงศรัทธาให้ใช้สินค้าไทยแทน ซึ่งนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เข้าร่วมการเคลื่อนไหวนี้เป็นจำนวนมาก มีการรณรงค์ให้ประชาชนใช้ผ้าดิบของไทยในการตัดเย็บเสื้อผ้าแทนผ้าที่ทอจากโรงงานของญี่ปุ่น นอกจากการรณรงค์โดยการติดโปสเตอร์และจัดอภิปรายแล้ว นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังได้นำเสื้อผ้าดิบมาขายในมหาวิทยาลัย และชักชวนให้ใส่เสื้อผ้าดิบด้วย ผู้นำการรณรงค์คนสำคัญคือ นายธีรยุทธ บุญมี นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ โดยสามารถหาร้านตัดเสื้อผ้าดิบแขนสั้นในราคาเพียงตัวละ ๒๐ บาทพร้อมผ้า แขนยาว ๒๕ บาท ซึ่งนับว่าเป็นราคาที่ถูกลงมาก การรณรงค์ครั้งนี้ทำให้คนไทยจำนวนหนึ่งหันมาเห็นความสำคัญของการใช้สินค้าไทย ซึ่งทำให้เห็นได้ว่าขบวนการนิสิตนักศึกษาได้เริ่มบทบาทการเป็นแกนกลางของขบวนการมวลชนในยุคสมัยนี้

ถึงแม้ว่าการต่อต้านสินค้าญี่ปุ่นจะมีได้ประสพผลสำเร็จอย่างที่คาดไว้ แต่ความสำคัญที่มีมากกว่านั้นของการต่อต้านสินค้าญี่ปุ่น คือ เป็นก้าวสำคัญของการรวมตัวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของนิสิตนักศึกษา ส่งผลให้สื่อมวลชนเผยแพร่กิจกรรมของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยอย่างแพร่หลาย รวมทั้งยังเป็นการปลุกฝังความรู้สึกชาตินิยม ในหมู่นิสิตนักศึกษาด้วย

ภาพนักศึกษาประท้วงต่อต้านสินค้าญี่ปุ่นที่หน้าห้างโดมารู ซึ่งเป็นห้างสรรพสินค้าจากญี่ปุ่น ตั้งอยู่ภายในศูนย์การค้าราชดำริอาเขต ในยุคนั้น นิสิต นักศึกษา ได้รับแรงศรัทธาต่อต้านสินค้าญี่ปุ่น โดยการไปรวมตัวกันยึดบันไดหน้าห้างโดมารูเพื่อนั่งชูป้ายประท้วงผู้ที่จะเข้าไปจับจ่ายซื้อสินค้า

๖๒. ต้นตอปัญหาบ้านเมืองและเรียกร้องรัฐธรรมนูญก่อนเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๖

ใน พ.ศ.๒๕๑๖ กระแสความตื่นตัวทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยต่างๆ เพิ่มขึ้นอย่างมาก มีการจัดอภิปรายในหัวข้อที่เกี่ยวกับปัญหาบ้านเมืองมากขึ้นอย่างน่าสังเกต รวมทั้งมีการเขียนและพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับปัญหาสังคมมากขึ้นด้วย เหตุการณ์สำคัญคือ ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยได้ยื่นข้อเรียกร้องต่อรัฐบาลให้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญภายใน ๖ เดือน และส่งผลให้สมาชิกของ “กลุ่มเรียกร้องรัฐธรรมนูญ” ๑๓ คนถูกจับกุมในข้อหา กบฏ ในจำนวนนี้มีอดีตนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วย การจับกุมนี้กลายเป็นเงื่อนไขการชุมนุมต่อต้านรัฐบาลครั้งใหญ่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งกรรมการบริหารสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สจม.) ได้ลงมติสนับสนุนการต่อสู้ด้วย โดยเรียกร้องให้นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยงดสอบและเข้าร่วมการประท้วงนิสิตได้ชุมนุมกันที่บริเวณเสาชิงช้าและเดินขบวนไปร่วมการประท้วงที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถานการณ์ได้รุนแรงมากขึ้นจนนำไปสู่เหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๖

บันทึกเหตุการณ์ นักเรียน นิสิต นักศึกษาและประชาชนได้มาร่วมชุมนุมประท้วงรัฐบาล อันนำไปสู่เหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๖

๖๓. โครงการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในชนบท

ในเวลาปิดภาคฤดูร้อนของ พ.ศ.๒๕๑๑ ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ได้รับงบประมาณจากรัฐบาล นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เพื่อจัดโครงการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยโดยการส่งนิสิตนักศึกษาออกไปเผยแพร่ความรู้กับประชาชนในชนบททั่วประเทศ ตลอดจนการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน การใช้สิทธิในการเรียกร้องตามกระบวนการประชาธิปไตยที่ถูกต้อง นอกจากนี้โครงการประชาธิปไตยยังเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตปัจจุบัน เช่น การเกิด การตาย การติดต่อสถานที่ราชการ เป็นต้น

อาสาช่วยประชาและพัฒนาชนบท

๖๔. การบุกเบิกงานค่ายอาสา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกที่บุกเบิกงานค่ายอาสา ในฐานะที่เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรของสโมสรนิสิตแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพราะค่ายอาสาเป็นกิจกรรมที่ยูเนสโกสนับสนุนและถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมเยาวชนตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๐๐ โดยยูเนสโกได้จัดให้มีการฝึกค่ายผู้นำเยาวชนที่รัฐกุจارات ประเทศอินเดีย ในครั้งนั้น นายวิจิตร ศรีสะอ้าน นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้สมัครเข้าร่วมโครงการ จากนั้นก็ได้กลับมาจัดค่ายอาสาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ ได้เริ่มต้นออกตั้งค่ายอาสาครั้งแรก วันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๐๒ ที่บ้านนาเหล่าบก ตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ชาวค่ายอาศัยศาลาวิดเป็นที่ตั้งค่าย ซึ่งโครงการสำคัญ คือ การตัดถนนเชื่อมหมู่บ้าน ยาวประมาณ ๒.๕ กิโลเมตร เมื่อทำเสร็จชาวค่ายและชาวบ้านตั้งชื่อถนนว่า “ถนนจุฬาราชฎีร์สามัคคี” และทำไร่สับปะรดตัวอย่างชื่อว่า “จุฬาราชฎีร์พัฒนา”

นอกจากจะมีโครงการหลักอันเป็นที่ต้องการของหมู่บ้านและฝึกให้นิสิตเป็นผู้นำแล้ว ยังมีกิจกรรมเพิ่มเติมด้านส่งเสริมการศึกษาแก่เด็กนักเรียนในชนบทด้วย เช่น ทำอุปกรณ์การเรียน การสอน สอนหนังสือให้เด็ก จัดการละเล่นและสันทนาการตามวัยของเด็ก สร้างสนามเด็กเล่น สร้างห้องน้ำชายและหญิงให้โรงเรียน เป็นต้น การออกค่ายในครั้งนั้นมีชาวค่ายจาก ๗ คณะเข้าร่วมจำนวน ๔๙ คน และกิจกรรมค่ายอาสาลักษณะเช่นนี้ยังคงดำเนินต่อมาและกลายเป็นแบบอย่างที่ทำให้มหาวิทยาลัยอื่นๆดำเนินต่อมาด้วยเช่นกัน

วันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๐๒
ชาวค่ายถ่ายรูปร่วมกันที่หน้าตึก
จักรพงษ์ก่อนออกเดินทางไปบ้าน
นาเหล่าบก ตำบลหนองยาวอำเภอ
พนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑. วันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๐๒ ชาวค่ายเตรียมเดินทางออกจากตึกจักรพงษ์
๒. เมื่อถึงที่หมาย เหล่านักเรียนเข้าแถวต้อนรับชาวค่ายที่หมู่บ้าน
๓. บรรยากาศระหว่างเดินทางผ่านหนทางกันดาร นิสิตต้องช่วยกันเข็นรถเมื่อเครื่องเสียบหรือติดหล่ม
๔. ชาวค่ายถ่ายภาพหมู่ร่วมกับข้าราชการและชาวบ้านในท้องถิ่น
๕. โครงการตัดถนนได้เริ่มขึ้นโดยการกางป่าเป็นแนวทาง
๖. บริเวณโรงเรียนในหมู่บ้านที่จะทำเป็นไร่สับปะรด
๗. ชาวค่ายร่วมกันถ่ายรูปเป็นที่ระลึกหน้าศาลาประชาคมที่เคยพักอาศัยเมื่อครั้งกลับมาเยี่ยมชาวบ้านที่บ้านนาเหล่าบกและดูผลงานที่เคยทำได้
๘. เมื่อโครงการตัดถนนเสร็จแล้ว ชาวค่ายช่วยกันเขียนป้ายชื่อถนน “จุฬาราชฎ์สามัคคี”

๖๕. ค่ายยุววิศกรบพิธ

ค่ายยุววิศกรบพิธเป็นค่ายอาสาพัฒนาของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีความสืบเนื่องมาจากโครงการค่ายอาสาพัฒนาเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมของนิสิตชมรมอาสาพัฒนา คณะวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งได้ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๒ เนื่องจากได้เกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ขึ้นทางภาคใต้ ทำให้ทางสัญจรหลายสายชำรุดและขาดช่วง การลำเลียงพืชผลเป็นไปอย่างยากลำบาก ทางนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์จึงได้ประชุมหารือกันถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ประกอบกับเห็นว่าการสร้างหรือซ่อมแซมถนนเป็นงานด้านการช่าง ซึ่งพอจะช่วยเหลือได้ จึงได้ออกเดินทางสำรวจเส้นทางในแถบจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และได้พบเส้นทางสายหนึ่งในนิคมสร้างตนเองตำบลอ่าวน้อย ซึ่งเดิมทีทางสายนี้ได้ใช้เป็นเส้นทางลำเลียงผลิตผลทางการเกษตรของราษฎรในนิคมเพื่อออกสู่ตลาดภายนอก แต่ผลจากอุทกภัยได้ทำให้ทางขาด การขนส่งเป็นไปอย่างยากลำบาก นิสิตเหล่านี้จึงได้ตกลงสร้างสะพานไม้ถาวรขึ้นที่นี่ โดยใช้แบบสะพานจากกรมทางหลวง ในด้านเงินงบประมาณนั้น

ส่วนหนึ่งได้จากทางคณะ ซึ่งไม่เพียงพอในการดำเนินการ นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์จึงได้ร่างหนังสือกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถึงรายละเอียดต่างๆ ที่เกิดขึ้น พระองค์ท่านจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ให้แก่ นิสิตเพื่อใช้ในโครงการนี้พร้อมกันนี้ยังทรงมีพระราชกระแสรับสั่งมายัง นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ทุกคน มีใจความสั้นๆ ว่า “จงทำตนให้เป็นผู้ใหญ่ และรอบคอบ ทำอะไรอย่าให้บานปลาย” จากนั้น นิสิตจึงได้เริ่มดำเนินการสร้างสะพานไม้ถาวรขึ้น นับเป็นผลงานชิ้นแรกของ นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์และโครงการอาสาพัฒนา เช่นนี้ก็ได้ดำเนินสืบต่อเนื่องมา

นาม “ยูวิศกรบพิธ” ได้เกิดขึ้นใน พ.ศ.๒๕๑๔ เนื่องจากเป็นนามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่สะพานแขวนที่ชมรมอาสาพัฒนาได้สร้างขึ้นระหว่างการออกค่ายภาคฤดูร้อน ณ บ้านม่วงชุม ตำบลม่อนปิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ สะพานแขวนนี้ชาวบ้านในบริเวณดังกล่าวได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ท่านจึงได้พระราชทานแนวพระราชดำริต่อมายัง นิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ เมื่อชมรมอาสาพัฒนาสร้างสะพานเสร็จ จึงได้พระราชทานนามว่า “สะพานยูวิศกรบพิธ” และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายสัญญา ธรรมศักดิ์ องคมนตรี มาประกอบพิธีเปิดสะพานแห่งนี้

ในปีต่อๆ มาก็ได้พระราชทานนาม “ยูวิศกรบพิธ” แก่สิ่งก่อสร้างที่ชมรมอาสาพัฒนาได้สร้างขึ้น เพื่อเป็นสาธารณสมบัติในท้องที่ทุรกันดาร ตามที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ได้กราบบังคมทูลขอพระราชทาน และเมื่อปี พ.ศ.๒๕๑๙ ได้พระราชทานนาม “ยูวิศกรบพิธ ๕” แก่ฝายน้ำล้นที่สร้างขึ้นที่บ้านโห่ง ตำบลล่อนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และได้ทรงพระมหากรุณาธิคุณเสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพิธีเปิด “ฝายน้ำล้นยูวิศกรบพิธ ๕” ด้วยพระองค์เอง ในโอกาสนี้ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้คณาจารย์และนิสิตได้เข้าเฝ้าอย่างใกล้ชิดเป็นเวลานาน ยังความปลื้มปิติและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณแก่บรรดาอาจารย์และนิสิตเป็นล้นพ้น

ชมรมอาสาพัฒนาของ นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ได้จัดให้มีโครงการค่ายอาสาพัฒนาเป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยได้จัดสร้างสิ่งก่อสร้างถาวรในท้องที่ทุรกันดารให้เป็นสาธารณสมบัติเพื่อประโยชน์ของชาวท้องถิ่น ซึ่งมีทั้งสะพานไม้ถาวร สะพานคอนกรีต ฝายน้ำล้น และอาคารเรียน เป็นต้น

จากผลการสำรวจและประเมินผล ปรากฏว่าสิ่งก่อสร้างต่างๆ ของชมรมอาสาพัฒนานี้ยังคงอำนวยความสะดวกแก่ท้องถิ่นนั้นๆ ได้อย่างดี ได้ช่วยสร้างความเจริญและการกินดีอยู่ดีแก่ชาวบ้านไม่น้อย โครงการค่ายอาสาพัฒนาแต่ละปีเป็นงานหนักและท้าทายความสามารถเป็นอย่างมาก เริ่มตั้งแต่การสำรวจเพื่อคัดเลือกตำแหน่งที่ตั้งของโครงการ การกำหนดลักษณะสิ่งก่อสร้างการออกแบบ การรณรงค์จัดหาทุนทรัพย์เพื่อสนับสนุนโครงการ ตลอดจนการบริหารงานก่อสร้างให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา นอกจากนี้จะต้องประสานกับชาวบ้านเพื่ออยู่ร่วมกันในระหว่างออกค่าย ซึ่งกลุ่มนิสิตผู้ร่วมงานก็ได้ปฏิบัติงานอย่างอุทิศตนด้วยความเสียสละอย่างน่าชมเชย

๖๖. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับการแก้ไขปัญหาสังคมไทย: เหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยสึนามิ

เช้าตรู่ของวันอาทิตย์ที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๗ ได้เกิดแผ่นดินไหวใต้ทะเลอย่างรุนแรงที่นอกชายฝั่งทางตะวันตกของเกาะสุมาตราส่งผลให้เกิดภัยพิบัติภัยคลื่นยักษ์สึนามิครั้งร้ายแรงทำความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน และคร่าชีวิตผู้คนไปกว่า ๒๕๐,๐๐๐ คน ในภูมิภาครอบมหาสมุทรอินเดีย เหตุการณ์นี้มีผลกระทบต่อประชาชนในจังหวัดทางฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทยถึง ๖ จังหวัดได้แก่ ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และสตูลและเนื่องจากพื้นที่ที่เสียหายเหล่านี้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญซึ่งสร้างรายได้จำนวนมหาศาลแก่ประเทศจึงส่งผลเสียต่อภาพรวมทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างมากการเข้าช่วยเหลือและแก้ปัญหาเร่งด่วนโดยเฉพาะผลกระทบต่อชีวิต สุขภาพ และทรัพย์สิน เป็นสิ่งจำเป็นในลำดับแรก

หน่วยงานและบุคลากรจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เข้าไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยทั้งการบรรเทาปัญหาเฉพาะหน้าอย่างเร่งด่วนในเขตภัยพิบัติและให้ความช่วยเหลือในระยะยาวหลังจากที่เหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ผ่านพ้นไปแล้ว บทบาทของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการช่วยเหลือและสนับสนุนการแก้ปัญหากรณีธรณีพิบัติภัยสึนามิครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑. การสนับสนุนงานด้านบรรเทาทุกข์และบรรเทาสาธารณภัยในระยะเร่งด่วน

คณะแพทยศาสตร์ ได้จัดส่งทีมแพทย์และพยาบาล (ดำเนินงานร่วมกับโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์และหน่วยงานในสังกัดสภากาชาดไทย) จำนวน ๑๑๗ คน เข้าร่วมทำการตรวจรักษา ผ่าตัด ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ ตลอดจนส่งต่อผู้ป่วยหนักเข้ามารับการรักษาต่อเนื่องจากที่โรงพยาบาลและร่วมมือในการตรวจพิสูจน์ศพและเอกลักษณ์บุคคลผู้เสียชีวิต อีกทั้งยังได้ส่งทีมทันตแพทย์เข้าให้บริการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลโดยอาศัยหลักฐานทางฟันด้วย

ทางคณะพยาบาลศาสตร์และนิสิตปริญญาโทที่ศึกษาที่จังหวัดตรัง ได้ส่งทีมเข้าร่วมกับสถาบันอื่นๆ เพื่อช่วยเหลือด้านการส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่ประสบภัย

ส่วนทางด้านคณะนิเทศศาสตร์ ได้จัดตั้งศูนย์สารสนเทศเพื่อประสานงานในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน ในระยะต่อมาคณะนิเทศศาสตร์ ได้ส่งอาจารย์และนิสิตเข้าร่วมกับบุคลากรจากกระทรวงยุติธรรมในการให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายและการจัดทำเอกสารทางราชการที่จำเป็น

๒. การสนับสนุนการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเห็นความจำเป็นและตระหนักถึงความสำคัญในการเข้าร่วมสนับสนุนการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีความเห็นว่าน่าจะได้อธิปไตยโอกาสพลิกฟื้นฟูธรรมชาติที่เสียหายจากเหตุการณ์นี้ไปพร้อมๆกับการวางแผนจัดระเบียบเพื่อคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันจะเป็นการส่งเสริมให้มีการพัฒนาในทุกๆด้านอย่างยั่งยืนพร้อมกับช่วยลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดความเสียหายจากปัจจัยอื่นๆในอนาคตด้วย

๓. การสนับสนุนการฟื้นฟูด้านชุมชนและเศรษฐกิจสังคม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตระหนักดีเช่นเดียวกันว่าภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ ที่ส่งผลกระทบต่อารดำรงชีวิตที่มีคุณภาพและมีศักดิ์ศรีของประชากรในพื้นที่ที่ได้รับภัยพิบัติจำเป็นต้องมีแผนการดำเนินงานบูรณะฟื้นฟูเชิงบูรณาการและครบวงจร และควรอยู่บนพื้นฐานของความรู้และข้อมูลที่มีการวางแผน บริหารจัดการอย่างเป็นระบบ อาจารย์และนิสิต พร้อมทั้งนักวิชาการจากหลากหลายสาขาที่เกี่ยวข้องของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงได้ร่วมมือจัดทำแผนปฏิบัติการฟื้นฟูในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง และดำเนินการตามแผนงานดังกล่าวให้ครอบคลุมในหลายมิติ ทั้งสังคม เศรษฐกิจ สุขภาพกายและใจ ภาวะแวดล้อม เป็นต้น

๔. การประสานงานเพื่อขอรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากนานาประเทศหรือองค์กรต่างประเทศ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เข้าร่วมมือกับรัฐบาลในการเป็นแกนนำจัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากประเทศต่างๆ และองค์กรต่างประเทศที่แสดงความจำนงในการเข้าช่วยเหลือแก่ประชากรในพื้นที่ที่ได้รับภัยพิบัติ

๖๗. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์จากเหตุการณ์อุทกภัยในกรุงเทพมหานครและ ปริมณฑลในระหว่างเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๔

เมื่อมีปัญหากเกิดอุทกภัยครั้งรุนแรงที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ในระหว่างเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๔ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีมาตรการช่วยเหลือทั้งนิสิตบุคลากรและประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ในส่วนของนิสิตมหาวิทยาลัยได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่นิสิตที่ประสบภัย โดยพิจารณาจากความเสียหาย โดยให้ทุนการศึกษา เลื่อนเวลาการลงทะเบียนและจัดหาที่พักชั่วคราวแก่นิสิตสำหรับบุคลากรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีมาตรการช่วยเหลือทั้งระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งในระยะสั้นได้ช่วยเหลือทั้งเงินยืมฉุกเฉินเงินช่วยเหลือจากสหกรณ์ออมทรัพย์ จัดหาที่พักและที่จอดรถชั่วคราวตลอดจนอนุญาตการลาเป็นกรณีพิเศษสำหรับผู้ที่ไม่สามารถเดินทางมาปฏิบัติงานตามปกติได้ ส่วนการช่วยเหลือในระยะยาวมหาวิทยาลัยได้มีโครงการเงินยืมเพื่อซ่อมแซมที่พักอาศัยและค่าใช้จ่ายอื่นๆ แก่ผู้ประสบภัยหลังน้ำลดด้วย

ส่วนการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่สังคมนั้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดโครงการและกิจกรรมหลักๆ ๔ ประการ คือ

๑. การแจกจ่ายถุงยังชีพ
๒. การตั้งโรงครัวเพื่อทำอาหารแจกจ่ายแก่ผู้ประสบภัยในชุมชนต่างๆ
วันละไม่น้อยกว่า ๑๒,๐๐๐ ชุด โดยเฉลี่ย ร่วมมือกับมูลนิธิเพื่อนพึ่งพา(ภา)ยามยาก
๓. การเป็นศูนย์พักพิงของประชาชน
๔. การสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อช่วยเหลือสังคม รวมทั้งบุคลากรของมหาวิทยาลัย
จำนวนหนึ่งได้เข้าร่วมคณะทำงานเพื่อแก้ไขสถานการณ์น้ำท่วมครั้งนี้ด้วย

ในส่วนของขั้นตอนการดำเนินการนั้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เข้าร่วมแก้ไขปัญหายาอย่างเป็นระบบครบวงจร กิจกรรมต่างๆ ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการแบ่งเป็น ๓ ระยะ ดังนี้
ระยะที่ ๑ ขั้นเตรียมการก่อนเกิดอุทกภัย

- การระดมคณาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องอุทกภัยมาจัดทำเอกสารวิชาการเรื่องแนวคิดการป้องกันและแก้ไขน้ำท่วมอย่างยั่งยืน
- การจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการภัยพิบัติเฉพาะกิจขึ้น เพื่อเป็นศูนย์บูรณาการการบริหารจัดการ
- การแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม เพื่อกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินการให้ความช่วยเหลือ ประสานงาน และประเมินผลการทำงานในแต่ละวัน โดยกรรมการชุดนี้จะมีการประชุมทุกวัน (ไม่เว้นวันหยุดราชการ)
- การมีกำหนดเจ้าภาพ ในทุกๆกิจกรรม
- การเตรียมการสื่อสารในภาวะวิกฤติน้ำท่วม โดยแต่งตั้งคณะทำงานสื่อสารในภาวะวิกฤติ เพื่อให้การสื่อสารมีเอกภาพและไปในทิศทางเดียวกัน

ระยะที่ ๒ การบริหารจัดการช่วงเกิดอุทกภัย

-รวบรวมข้อมูลจากนักวิชาการของจุฬาฯและอาสาสมัครที่ลงพื้นที่ไปช่วยตามจุดต่างๆ และข้อมูลทุติยภูมิทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน

-วิเคราะห์ข้อมูล จากแหล่งต่างๆ

-ระบุปัญหาจากมหาอุทกภัยได้เป็น ๑๐ ประเด็นหลักที่สำคัญ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีศักยภาพที่จะลงไปให้ความช่วยเหลือปัญหาทั้ง ๑๐ ประเด็นนี้ ได้แก่

๑. ปัญหาด้านการขาดแคลนปัจจัย ๔ อาหาร

๒. ปัญหาด้านการขาดแคลนปัจจัย ๔ ที่อยู่อาศัย

๓. ปัญหาด้านการขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภค

๔. ปัญหาด้านสัตว์เลี้ยง

๕. ปัญหาด้านสัตว์เศรษฐกิจขาดแคลน

๖. ปัญหาด้านสาธารณสุข

๗. ปัญหาด้านความปลอดภัย

๘. ปัญหาด้านการขนส่งขณะน้ำท่วม

๙. ปัญหาด้านการขาดข้อมูลที่เชื่อถือได้

๑๐. การบรรเทาทุกข์ผู้ประสบอุทกภัย

ระยะที่ ๓ การฟื้นฟูสภาพหลังอุทกภัย และการแก้ไขปัญหาอุทกภัยอย่างยั่งยืน

-การสร้างสะพานไม้ ความยาว ๑.๖ กิโลเมตร บริเวณทางลงด่วนดอนเมืองโทลล์เวย์ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในการเดินทางเข้าไปยังหมู่บ้านต่างๆ

-การจัดทำคู่มือฟื้นฟูน้ำท่วม ฉบับสามัญประจำบ้าน เพื่อแจกจ่ายไปยังผู้ประสบอุทกภัย

-การคัดเลือกพื้นที่ประสบภัยน้ำท่วม ๒-๓ พื้นที่ ที่เป็นตัวแทนเขตกรุงเทพมหานครและเขตต่างจังหวัด เพื่อระดมสรรพกำลังความรู้ทั้งหมดของชาวจุฬาฯ เพื่อเข้าไปดูแลในเรื่องต่างๆ เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม ผังเมือง แผนที่ สาธารณสุขการศึกษาสังคม การฟื้นฟูอาชีพ สัตว์เลี้ยงและสัตว์เศรษฐกิจ และแผนการระงับภัย เตือนภัย อพยพ เป็นต้น

-การระดมนักวิชาการมาต่อยอดความรู้เพื่อจัดทำเอกสารวิชาการการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม
อย่างยั่งยืนเสนอผู้เกี่ยวข้องต่อไป

- ๑.การจัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ เพื่อรักษาผู้ประสบภัยน้ำท่วมตามจุดต่างๆ
- ๒.การสร้างสะพานไม้เพื่อชุมชน
- ๓.การจัดตั้งศูนย์พักพิงสำหรับประชาชนทั่วไป
- ๔.นิสิตอาสาสมัครร่วมเดินรับบริจาคเงินเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย
- ๕.คณะวิศวกรรมศาสตร์มอบเรือเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย
- ๖.คณะวิศวกรรมศาสตร์ผลิตอุปกรณ์แก้ไขปัญหาน้ำอันตรายจากไฟรั่ว (เครื่องมือตรวจสอบไฟฟ้ารั่ว)
- ๗.การประดิษฐ์เสื้อชูชีพจากขวดพลาสติก
- ๘.นิสิตอาสาจัดทำและแจกจ่ายถุงยังชีพแก่ผู้ประสบภัย
- ๙.นิสิตอาสาสมัครลงพื้นที่เพื่อเข้าช่วยเหลือและมอบถุงยังชีพให้แก่ประชาชนในพื้นที่ต่างๆ
- ๑๐.โรงครัวจุฬาฯ เพื่อผู้ประสบภัย แก้ไขการขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภค
- ๑๑.ศูนย์พักพิงสัตว์จุฬาฯ-ประปาแมนตรี
- ๑๒.การฟื้นฟูแบบบูรณาการหลังน้ำท่วม

๖๕. การบริการวิชาการสู่สังคม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตระหนักดีว่าการจัดการศึกษาตามหลักสูตรเพียงอย่างเดียว นั้นไม่เพียงพอที่จะสนองความต้องการของสังคม สมควรต้องเพิ่มบทบาทในการถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ที่ได้สร้างสมในมหาวิทยาลัยไปสู่สังคมอย่างทั่วถึงและกว้างไกลทั้งในระดับชาติและนานาชาติ อันจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคคลทุกระดับ อายุ อาชีพ และการศึกษาโดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องสถานที่และเวลาหน่วยงานที่ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม เหล่านี้ อาทิ

ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ถือกำเนิดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๒๙ โดยมีวัตถุประสงค์ในการนำความรู้ และวิทยาการจากมหาวิทยาลัยไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ดังนั้นศูนย์บริการวิชาการฯ จึงเป็นแกนกลางในการร่วมทรัพยากรบุคคลสาขาต่างๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในลักษณะสหสาขาเพื่อให้บริการสังคมทั้งภาครัฐการรัฐวิสาหกิจ และเอกชนในรูปแบบของการวิจัย การให้คำปรึกษา การพัฒนาบุคลากรเพื่อนำความรู้ทางวิชาการไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติโดยให้การบริการในสาขาต่างๆ เช่น การศึกษา พลังงานสิ่งแวดล้อม การเงิน สาธารณสุขอุตสาหกรรม ประชากรการสื่อสารโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศการท่องเที่ยว คมนาคมขนส่ง พัฒนาเมืองการประปาและสุขาภิบาล เป็นต้น

ศาสตราจารย์นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประธานในพิธีเปิดแพรรคมุขชัย ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นหน่วยงานวิสาหกิจของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำหน้าที่ในการให้บริการวิชาการในรูปแบบของการจัดการฝึกอบรมให้แก่หน่วยงานต่างๆ ทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนตลอดจนผลิตสื่อการเรียนการสอนและเผยแพร่สื่อเหล่านี้ให้แก่บุคคลทุกระดับอายุ อาชีพ การศึกษา เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

การให้บริการวิชาการของศูนย์การศึกษาต่อเนื่องฯ ประกอบด้วยการจัดการฝึกอบรมทั้งในและนอกสถานที่ และการใช้สื่อการเรียนการสอนทางไกลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ตลอดระยะเวลาของการดำเนินงานที่ผ่านมา ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องฯ ได้แสดงศักยภาพในการจัดการฝึกอบรม การผลิตสื่อ รวมทั้งมีความเจริญก้าวหน้าในกิจกรรมด้านต่างๆ จนเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป และหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนมาโดยตลอด

การอบรม iOS Training Fundamental

ศูนย์เครือข่ายการเรียนรู้เพื่อภูมิภาค

ในปี พ.ศ.๒๕๓๘ รัฐบาลมีนโยบายให้มีมหาวิทยาลัยแกนนำจัดบริการอุดมศึกษาในพื้นที่ภูมิภาค เพื่อจัดการศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิตในระดับท้องถิ่น หรืออีกนัยหนึ่ง คือ มีความต้องการให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นใหม่ในท้องถิ่นหากแต่ติดขัดด้วยงบประมาณและแรงกดดันด้านการเมืองที่ประสงค์ให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นใหม่ทั้งหมดกว่า ๓๐ แห่ง รัฐบาลโดยทบวงมหาวิทยาลัย จึงลดขนาดโครงการเป็นการขยายวิทยาเขตสารสนเทศ แทนการออกพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นใหม่ อย่างไรก็ตามในกรณีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สภามหาวิทยาลัยไม่อนุมัติให้จัดตั้งวิทยาเขตด้วยเหตุผลคือมหาวิทยาลัยไม่มีนโยบายการจัดตั้งวิทยาเขต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต้องเป็นหนึ่งเดียวแต่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสามารถสนับสนุนนโยบายนี้ได้ด้วยการเตรียมความพร้อมทางวิชาการบุคลากร สถานที่เพื่อการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นใหม่ให้เป็นมหาวิทยาลัยในพื้นที่โดยตรง ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยได้ให้ความเห็นชอบ และโดยมติ ค.ร.ม.ได้อนุมัติให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยดำเนินการเตรียมจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดน่าน ตรัง และศรีสะเกษ โดยใช้ชื่อว่า “สถาบันเทคโนโลยีขั้นสูง” แต่ด้วยวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศไทยในระยะนั้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงได้ชะลอการกิจนี้และปรับเปลี่ยนเป็นมุ่งเน้นการพัฒนาวิชาการในท้องที่ตาม ความต้องการและความพร้อมของชุมชนโดยจัดกิจกรรมในจังหวัดน่านเป็นจังหวัดนำร่องและมีสำนักงาน เครือข่ายการเรียนรู้เพื่อภูมิภาคเป็นหน่วยบริหาร ปัจจุบันมีพื้นที่ปฏิบัติงาน ๔ แห่งประกอบด้วย

๑. ส่วนอำนวยการกลาง อาคารจามจรี ๕ ชั้น ๗ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒. สถานีวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีพลังงาน (ศูนย์การเรียนรู้และบริการวิชาการ เครือข่ายแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ตำบลผาสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

อาคารวิชาคาม ๑ อาคารที่ตั้งศูนย์ ห้องเรียน ห้องสมุด

อาคารวิชาคาม ๒

กลุ่มอาคารเรือนทดลอง ดอกแพะ

๓. สถานีวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีไหล่น่าน (สถานีวิจัยคัดเลือกและบำรุงพันธุ์สัตว์) ตำบลไหล่น่าน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

อาคารเวียงสา ๑
อาคารอนุกรมประสงค์

อาคารเวียงสา ๓
อาคารสำนักงานวิจัยบริการ

อาคารเวียงสา ๔
อาคารที่พัก

โรงสาคูการเลี้ยงกบ
ศูนย์การเลี้ยงกบแบบ
เกษตรอินทรีย์

๔. โครงการจัดตั้งสำนักงานจัดการพื้นที่จุฬาฯ-สระบุรี อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

อาคารสระบุรี ๑ ห้องประชุม

อาคารสระบุรี ๒

๖๙. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับการขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันสู่ชนบทและสนับสนุนผู้มีความสามารถพิเศษเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สืบเนื่องจากพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงวางรากฐานการกำเนิดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งผลให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีนโยบายให้โอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมแก่สังคมมาตั้งแต่ต้น ซึ่งต่อมาได้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ นับตั้งแต่ฉบับที่ ๓ ซึ่งมีประเด็นสำคัญประการหนึ่ง คือ การสร้างความเท่าเทียมกันทางการศึกษา เพราะรัฐบาลพบปัญหาว่าความเสมอภาคทางการศึกษายังอยู่ในวงจำกัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชนในชนบท

ด้วยเหตุนี้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงมีโครงการคัดเลือกผู้มีสิทธิเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วยวิธีพิเศษสำหรับเยาวชนในชนบทหลายโครงการ อาทิ

- โครงการรับนักเรียนในชนบทเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (โครงการจุฬาฯ - ชนบท)
- โครงการส่งเสริมการศึกษาแพทย์สำหรับชาวชนบท
- โครงการร่วมผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท
- โครงการกระจายแพทย์หนึ่งอำเภอหนึ่งทุน
- โครงการลงทุนขนาดใหญ่ภาครัฐด้านสาธารณสุข
- โครงการผลิตทันตแพทย์เพิ่ม

- โครงการรับนักเรียนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้เข้าศึกษาคณะสหเวชศาสตร์
- โครงการรับสมัครคัดเลือกนักเรียนไทยใน ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้เข้าศึกษาในคณะเศรษฐศาสตร์

ภาพอดีตของนิสิตในโครงการทุนจุฬา-ชนบท รุ่นที่ ๔ สร้างฝันเด็กชนบทสู่รั้วมหาวิทยาลัย

ในส่วนของการขยายโอกาสทางการศึกษาสู่ชนบทนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่เพียงแต่เปิดช่องทางให้เยาวชนในชนบทเข้ามาศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเท่านั้น หากแต่ยังสนับสนุนให้อาจารย์และนิสิตได้มีโอกาสออกไปสัมผัสวิถีชีวิตและปัญหาของคนในชนบท เพื่อจะได้ทราบปัญหาและสามารถใช้ความรู้ที่ทันสมัยมาพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวชนบทให้ดีขึ้นด้วย อาทิ

- โครงการการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาชนบท
- โครงการการเรียนการสอนเพื่อประสบการณ์
- โครงการค่ายสหสาขาวิชาเพื่อพัฒนาชนบท

นอกจากการมีโครงการพิเศษสำหรับนักเรียนในชนบทแล้ว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังมีโครงการพิเศษอีกประเภทหนึ่งเพื่อสนับสนุนผู้มีความสามารถพิเศษ เพื่อจะได้สามารถนำศักยภาพโดดเด่นที่มีอยู่ไปสร้างประโยชน์แก่สังคมอย่างเหมาะสมต่อไป โครงการคัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษเฉพาะทางเหล่านี้มีหลายโครงการ อาทิ

- โครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ (โครงการ พสวท.)
- โครงการโอลิมปิกวิชาการเข้าศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์โดยวิธีพิเศษ
- โครงการพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ (ทุนเรียนดีวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย)
- โครงการพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กและเยาวชนเข้าศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์ด้วยวิธีพิเศษ
- โครงการโอลิมปิกวิชาการเข้าศึกษาในคณะแพทยศาสตร์ด้วยวิธีพิเศษ (วิชาชีววิทยา)
- โครงการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อหลักสูตรภาษาและวรรณคดีไทยโดยวิธีพิเศษ
- โครงการการศึกษาแพทย์แนวใหม่
- โครงการรับผู้มีความสามารถดีเด่นระดับชาติทางกีฬา
- โครงการรับผู้มีความสามารถดีเด่นด้านศิลปะ
- โครงการรับสมัครคัดเลือกเข้าศึกษาสาขาวิชาสถาปัตยกรรมไทย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

๗๐. การให้ทุนสนับสนุนการศึกษา

นอกจากการเปิดโอกาสให้นักเรียนในชนบท และผู้ด้อยโอกาสด้วยเหตุผลต่างๆ สามารถเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วยโครงการพิเศษ ซึ่งนักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกจะได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือจากองค์กรต่างๆ ที่ร่วมมือกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้วสำหรับผู้ที่ไม่มีโอกาสเข้ามาศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วยวิธีปกติแต่อาจมีความขัดสนในด้านเงินทุน มหาวิทยาลัยก็ได้ให้การสนับสนุนด้วยการให้ทุนประเภทต่างๆ ทั้งทุนของมหาวิทยาลัยและการแสวงหาทุนจากภายนอกมาสนับสนุน อาทิ

- ทุนการศึกษาสำหรับนิสิตขาดแคลน (ทุนให้เปล่า)

- ทุนกู้ยืมชั่วคราว

- ทุนรางวัลเรียนดีและนิสิตที่ทำคุณประโยชน์

- การจัดให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาของรัฐบาล

ทั้งนี้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีนโยบายอย่างแน่วแน่ที่จะต้องไม่มีนิสิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ต้องออกจากการศึกษาเพราะขาดแคลนทุนทรัพย์

พิธีมอบทุนการศึกษา Sumitomo Mitsui Banking Corporation Thailand

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มอบทุนการศึกษา โครงการสานฝันปั้นน้ำใจสู่สังคมปี ๔ แก่นิสิตรคณะ เกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน ๖ ทุน

นำสังคมไทยสู่สากล

๗๑. บัณฑิตวิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ สปอ.: การก้าวสู่หลักสูตรนานาชาติ

สปอ. หรือ SEATO คือคำย่อขององค์การสนธิสัญญาป้องกันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South - East Asian Treaty Organization) ซึ่งตั้งขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๙๗ มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในช่วงสงครามเย็น ต่อมาได้มีข้อตกลงร่วมกันว่ากลุ่มพันธมิตรจะเพิ่มการร่วมมือทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ชั้นสูง ซึ่งมีใช้เป็นเพียงการพัฒนาวิชาการทางด้านวิศวกรรมศาสตร์เท่านั้น หากแต่ยังหมายถึงการพัฒนาเศรษฐกิจตลอดจนการพัฒนาระดับชีวิตความเป็นอยู่ซึ่งประเด็นเหล่านี้มีความสำคัญต่อความมั่นคงทางการเมืองและความสงบสุขของสังคมด้วย โดยเลือกสถานที่จัดตั้งขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ อาจกล่าวได้ว่าหลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์มหาบัณฑิตของบัณฑิตวิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ สปอ. นี้มีคุณสมบัติครบเกณฑ์มาตรฐานที่จัดได้ว่าเป็นหลักสูตรนานาชาติรุ่นแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๐๙ คณะรัฐมนตรีมีมติให้แปรสภาพบัณฑิตวิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ สปอ. เป็นสถาบันอิสระไม่ขึ้นต่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีชื่อว่าสถาบันเทคโนโลยี แต่ยังคงตั้งอยู่ในบริเวณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อไปอีก ๖ ปี และในเวลาต่อมาได้แปรเปลี่ยนมาเป็น สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (Asian Institute of Technology) หรือที่รู้จักกันดีในนามสถาบัน AIT

๑๒. การผลิตมหาบัณฑิตทางด้านบริหารธุรกิจในยุคโลกาภิวัตน์

ความขัดแย้งในสงครามเย็นในภูมิภาคแถบนี้ได้ผ่อนคลายลงภายหลังสหรัฐอเมริกาถอนตัวออกจากสงครามเวียดนาม การติดต่อค้าขายตลอดจนความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการลงทุนได้ฟื้นตัวตามมาด้วย ดังนั้นเมื่อเวลาผ่านไปไม่นาน หลักสูตรนานาชาติที่สำคัญอีกหลักสูตรหนึ่งจึงได้ถือกำเนิดขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือใน พ.ศ.๒๕๒๕ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดตั้งโครงการผลิตมหาบัณฑิตทางด้านบริหารธุรกิจขึ้นซึ่งต่อมาคือ “สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจแห่งจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย” โดยเป็นหลักสูตรที่เน้นทางการบริหารธุรกิจ การตลาด การจัดการและสาขาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสะท้อนถึงสภาพการณ์ของประเทศในขณะนั้นทั้งนี้ได้คำนึงถึงความสำเร็จของการยอมรับในระดับสากลและระดับนานาชาติเป็นสำคัญ จึงได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยที่อยู่ใน ๑๐ อันดับแรกทางด้านบริหารธุรกิจของสหรัฐอเมริกา คือ The J.L. Kellogg Graduate School of Management แห่งมหาวิทยาลัยนอร์ธเวสเทิร์นและ The Wharton School แห่งมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย

ต่อมาในโรกาสน์เฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๓๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯพระราชทานนาม “ศคินทร์” เป็นชื่อสถาบันโดยมีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า “สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศคินทร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ซึ่งเป็นสถาบันแห่งแรกในไทยที่ได้รับการรับรองจาก The Association to Advance Collegiate Schools of Business (AACSB)

๑๓. การเผยแพร่ความเป็นไทยสู่นานาชาติ

หลักสูตรนานาชาติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีได้จำกัดอยู่เฉพาะหลักสูตรที่เรียนรู้ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการจากต่างประเทศเท่านั้น แต่ยังมีหลักสูตรนานาชาติอีก ลักษณะหนึ่ง คือหลักสูตรไทยศึกษา ซึ่งมุ่งเผยแพร่ความเป็นไทยสู่นานาชาติ อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของคณะอักษรศาสตร์ หลักสูตรนี้ถือกำเนิดขึ้นในพ.ศ.๒๕๓๔ โดยเป็นหลักสูตรสหสาขาวิชาซึ่งบูรณาการความรู้เกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และพัฒนาการด้านต่างๆ ของไทย

นอกจากหลักสูตรไทยศึกษาซึ่งเป็นหลักสูตรนานาชาติแล้ว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังได้จัดตั้งสถาบันวิจัยทางด้านไทยศึกษาขึ้นด้วย คือ สถาบันไทยศึกษา ซึ่งมีกำเนิดมาจากโครงการไทยศึกษาของฝ่ายวิชาการ และต่อมาได้เริ่มดำเนินโครงการวิวัฒน์ไทยศึกษานานาชาติเพื่อการพัฒนาสังคมไทย (The Project of Empowering Network for International Thai Studies, ENITS) ขึ้นด้วยการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) วัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อสร้างความเป็นเลิศด้านไทยศึกษาในระดับนานาชาติแก่มหาวิทยาลัยของไทย และสร้างเครือข่ายไทยศึกษาในระดับชาติและนานาชาติ

๑๔. การจัดการศึกษาเกี่ยวกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

นอกจากให้ความสำคัญกับเรื่องของไทยแล้ว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ตระหนักว่าภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะเป็นอีกภูมิภาคหนึ่งซึ่งจะเป็นที่สนใจในหมู่นานาชาติมากยิ่งขึ้นในอนาคต ทั้งนี้เนื่องจากช่วงเวลาเปลี่ยนแปลงไปสังคมโลกได้หันมาสนใจโลกตะวันออกเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นในฐานะที่ไทยเป็น ๑ในประเทศสำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงสมควรเป็นศูนย์กลางในการศึกษาเกี่ยวกับภูมิภาคนี้ด้วย ด้วยเหตุนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงได้เปิดหลักสูตรเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาขึ้นในปี พ.ศ.๒๕๔๑ โดยเป็นความร่วมมือระหว่างคณะอักษรศาสตร์และสถาบันเอเชียศึกษา

โครงการทัศนศึกษาศิลปวัฒนธรรมอาเซียน ครั้งที่ ๑
ราชอาณาจักรกัมพูชา ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

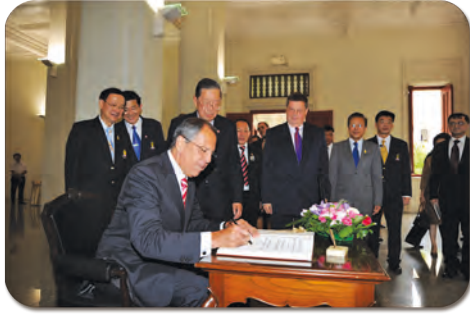
๑๕. การจัดการศึกษาเกี่ยวกับภูมิภาคต่างๆ

ในยุคที่โลกไร้พรมแดนนี้ หากไทยได้พัฒนาความรู้หรือการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับประเทศหรือภูมิภาคต่างๆมากขึ้นเท่าใด โอกาสสำหรับความก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศหรือการแข่งขันในสังคมนานาชาติทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ตลอดจนความมั่นคงของชาติก็จะติดตามมามากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นนอกจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะจัดการศึกษาเกี่ยวกับไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งเป็นภูมิภาคของไทยโดยตรงแล้ว ยังได้ขยายการศึกษาเกี่ยวกับภูมิภาคอื่น ๆ มากขึ้นเป็นลำดับด้วย อาทิ ยุโรปศึกษา รัสเซียศึกษา อินเดียศึกษา อเมริกันศึกษา และลาตินอเมริกาศึกษา ซึ่งประกอบด้วยทั้งการเปิดสอนหลักสูตรตลอดจนการค้นคว้าวิจัย และจัดพิมพ์ผลงานเผยแพร่ข้อมูลและความรู้สู่สังคม

สำหรับแผนพัฒนามหาวิทยาลัยที่แสดงถึงการมุ่งสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยนานาชาติอย่างชัดเจน คือ แผนพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฉบับที่ ๘ และฉบับที่ ๙ โดยได้กำหนดให้สร้างความร่วมมือและให้บริการวิชาการแก่ชุมชนนานาชาติ เพื่อสร้างบทบาทให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นประตูสู่ภูมิภาคและนานาชาติ รวมทั้งให้สร้างความเป็นศูนย์อ้างอิงทางวิชาการซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความมั่นคงของประเทศด้วย

คณะอาจารย์และนิสิต โครงการหลักสูตรปริญญาโท ยุโรปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รับฟังการบรรยายที่สถานเอกอัครราชทูตฯ เกี่ยวกับการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทย-เบลเยียม และไทย-อียู รวมทั้งภารกิจหลักของของสถานเอกอัครราชทูตและคณะผู้แทนไทยประจำสหภาพยุโรป ณ กรุงบรัสเซลส์ ตามโครงการ Approaching the European Union วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๔

H.E. Mr. Sergey V. Lavrov รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสหพันธรัฐรัสเซีย เยือนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและแสดงปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ความสัมพันธ์ไทย-รัสเซียและนโยบายของรัสเซียต่อกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิก”
วันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๒

พิธีลงนามในสัญญาความร่วมมือระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับสภาธุรกิจไทย-รัสเซีย
วันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๒

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแถลงข่าวความร่วมมือทวิภาคีระหว่างจุฬาฯ กับองค์กรและสถาบันต่างๆในสหพันธรัฐรัสเซียเนื่องในวาระครบรอบ ๑๑๒ปี แห่งการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต
วันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๒

นิทรรศการและการแสดงเนื่องในพิธีเปิดศูนย์อินเดียศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๕

การบรรยายพิเศษจากคณบดีวิชาการลาตินอเมริกาศึกษา

๑๖. การสร้างเสริมสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ : ประมุขนานาชาติเยือนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมสัมพันธไมตรีอันดีของประเทศไทยกับนานาชาติด้วย โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีโอกาสต้อนรับประมุขจากต่างชาติและมอบปริญญาคุณวุฒิตกติกตมศักดิ์แก่ประมุขของชาติต่างๆ อยู่เสมอ อาทิ

๑. ประธานาธิบดีลินดอน บี จอห์นสัน แห่งสหรัฐอเมริกา
๒. ประธานาธิบดีบิลล์ คลินตัน แห่งสหรัฐอเมริกา
๓. สมเด็จพระจักรพรรดิอะกิฮิโตะ แห่งญี่ปุ่น
๔. สมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ ๒ แห่งสหราชอาณาจักร
๕. ประธานาธิบดีโงดinh เดียม แห่งเวียดนาม (ใต้)

ประธานาธิบดีบิลล์ คลินตัน แห่งสหรัฐอเมริกา มาเยือนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พร้อมภริยา คือ นางฮิลลารี คลินตัน และได้รับมอบปริญญาคุณวุฒิตกติกตมศักดิ์

ประธานาธิบดีลินดอน บี จอห์นสัน แห่งสหรัฐอเมริกา มาเยือนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพร้อมภริยา ในครั้งนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานปริญญารัฐศาสตรคุณวุฒิตกติกตมศักดิ์

สมเด็จพระจักรพรรดิอะกิฮิโตะและสมเด็จพระจักรพรรดินีมิจิโกะแห่งญี่ปุ่นเสด็จเยือนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ ๒ แห่งสหราชอาณาจักรเสด็จเยือนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประธานาธิบดีโงดinh เดียม แห่งเวียดนาม (ใต้) มาเยือนหอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนจัดแสดงที่ ๔ ดอกผลจามจรี

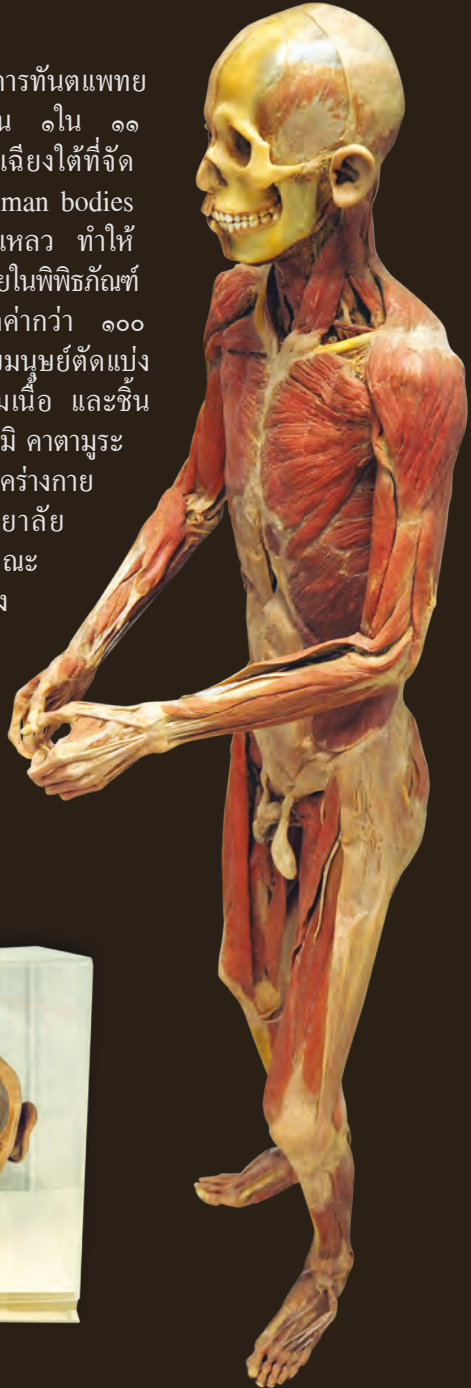

สะสมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้

นอกจากภารกิจด้านการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการค้นคว้าวิจัยแล้ว หลายคณะหรือหลายหน่วยงานในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อรวบรวมและนำเสนอประวัติความเป็นมา ตลอดจนพัฒนาการของศาสตร์สาขานั้นๆ สู่สังคมด้วยเหตุนี้ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงมีพิพิธภัณฑ์กระจายอยู่ในคณะและหน่วยงานต่างๆ จำนวนหนึ่ง อาทิ

๑๑. พิพิธภัณฑ์ร่างกายมนุษย์

พิพิธภัณฑ์ร่างกายมนุษย์ ตั้งอยู่ ณ ชั้น ๙ อาคารทันตแพทยศาสตร์เฉลิมบรมราช ๘๐ คณะทันตแพทยศาสตร์ เป็น ๑ ใน ๑๑ พิพิธภัณฑ์ของโลกและเป็นแห่งแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่จัดแสดงร่างกายมนุษย์ภายใต้เทคนิคที่เรียกว่า Plastinated human bodies ซึ่งเป็นการแทนที่น้ำและไขมันในเนื้อเยื่อด้วยสารพลาสติกเหลว ทำให้ไม่มีกลิ่นเหม็นของน้ำยา และสามารถคงสภาพอยู่ได้นาน ภายในพิพิธภัณฑ์จัดแสดงร่างกายและชิ้นส่วนของมนุษย์เป็นหมวดหมู่ มูลค่ากว่า ๑๐๐ ล้านบาท ประกอบด้วย ร่างกายมนุษย์แบบเต็มร่าง ร่างกายมนุษย์ตัดแบ่งย่อย ร่างกายทารกในครรภ์ ชิ้นส่วนอวัยวะ ชิ้นส่วนกล้ามเนื้อ และชิ้นหล่อแสดงระบบหลอดเลือด พิพิธภัณฑ์นี้มีที่มาจากคุณคัทสุมิ คาตามูระ ประธานบริษัทเมดิคัลดีท็อกเตอร์ซอฟท์เฮาส์ จำกัด ได้บริจาคร่างกายและชิ้นส่วนอวัยวะของมนุษย์ให้แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใต้การแนะนำของ ศ.คัชสุฮิโร เอะโตะ อดีตคณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทย์และทันตแพทย์แห่งโตเกียว

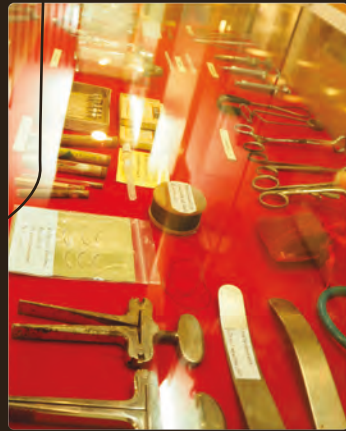

๓๘. พิพิธภัณฑ์สถานวชิรเวชภัณฑ์

ตั้งอยู่ ณ ตึกวชิรเวชภัณฑ์ ชั้น ๑ คณะทันตแพทยศาสตร์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๕ เพื่อเป็นที่ระลึกถึงหลวงวชิรเวชภัณฑ์คณบดีคนแรกผู้ก่อตั้งคณะทันตแพทยศาสตร์และเพื่อร่วมเฉลิมฉลองกรุงเทพมหานครครบ ๒๐๐ ปี โดยรวบรวมประวัติ รูปภาพอาจารย์และนิสิตรุ่นแรกๆ รวมทั้งเอกสาร เครื่องมือเครื่องใช้ทางทันตกรรม ฯลฯ เพื่อเป็นประโยชน์ทางการศึกษาและเป็นแหล่งอ้างอิงทางประวัติศาสตร์แก่ทันตแพทย์และประชาชนทั่วไป นอกจากนี้ยังมีสิ่งสำคัญที่นับเป็นประวัติศาสตร์และเป็นสมบัติที่ล้ำค่าไม่สามารถประเมินราคาได้ คือ ยูนิททำฟันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เคยทรงทำพระทนต์ด้วย

๗๙. หอประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หอประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีสถานที่ดำเนินงานแยกเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรก คือ ตึกจักรพงษ์ซึ่งเป็นที่ตั้งของสำนักงาน รวมทั้งเป็นสถานที่จัดนิทรรศการถาวรและชั่วคราวและเป็นพิพิธภัณฑ์แสดงสิ่งของที่มีคุณค่าเกี่ยวกับประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนที่ ๒ ตั้งอยู่ที่ชั้น ๑๕ อาคารบรมราชกุมารีเป็นห้องจดหมายเหตุ จัดเก็บและให้บริการเอกสาร หนังสือ และสื่อโสตทัศนต่างๆที่เกี่ยวกับประวัติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๘๐. หอพระไตรปิฎกนานาชาติ

หอพระไตรปิฎกนานาชาติตั้งอยู่ ณ อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ ชั้น ๒ นับเป็นศูนย์กลางการค้นคว้าและวิจัยด้านพระไตรปิฎกที่สมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่ง มีกำเนิดมาจากกรณีที่ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค นิสิตเก่าคณะอักษรศาสตร์ ได้ก่อตั้งกองทุนสนทนาธรรมนำสุขในพระสังฆราชูปถัมภ์ขึ้น และได้มอบพระคัมภีร์พระไตรปิฎกแก่คณะอักษรศาสตร์เพื่อเป็นธรรมบรรณาการ ณ ที่นี้เป็นแหล่งรวบรวมพระคัมภีร์พระไตรปิฎกที่บันทึกด้วยอักษรของชาติต่างๆ พร้อมพระคัมภีร์ปริวรรตครบชุด เป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ เล่ม มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓ นอกจากเป็นคลังพระไตรปิฎกนานาชาติแล้ว หอพระไตรปิฎกนานาชาติยังจัดกิจกรรมเป็นประจำในรูปแบบต่างๆ เช่น การบรรยายพิเศษ การสนทนา การอภิปรายในหัวข้อที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ซึ่งเปิดกว้างให้สาธารณชนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งได้จัดการเรียนการสอนรายวิชา “พระไตรปิฎกกับวิถีชีวิต” ให้แก่นิสิตด้วย

หอพระไตรปิฎกนานาชาติ
INTERNATIONAL TRIPTAKA HALL

๘๑. พิพิธภัณฑสถานไท-กะได

พิพิธภัณฑสถานไท-กะได ตั้งอยู่ ณ อาคารมหาชิราวุธ คณะอักษรศาสตร์ เป็นที่รวบรวมเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย พร้อมเครื่องประดับของสตรีชนเผ่าไท-กะได และชนเผ่าในแขวงเขตเซกอง ลาวใต้ พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้สืบเนื่องมาจากการวิจัยภาคสนามของอาจารย์นักวิจัย ๒ ท่าน คือ ศ.ดร.ปราณี กุลละวณิชย์ และ ศ.ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ ซึ่งได้จัดทำโครงการนี้เพื่อร่วมเฉลิมฉลองในวโรกาส ๖๐ พรรษาของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ในปี พ.ศ.๒๕๓๕

๘๒. พิพิธภัณฑสถานสมุนไพร

พิพิธภัณฑสถานนี้ตั้งอยู่ ณ ตึกโอสถศาลาชั้น ๓ คณะเภสัชศาสตร์ วิทยาลัยประมงและการก่อตั้งพิพิธภัณฑสถานสมุนไพรทั้งในประเทศและต่างประเทศ เครื่องมือทางเภสัชกรรม และองค์ความรู้ต่างๆ รวมทั้งวิวัฒนาการเภสัชกรรมตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการ ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่นิสิต มีพิธีเปิดเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๔ โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสวันครบรอบวันเกิดมหาวิทยาลัย และวันเปิดอาคารโอสถศาลาทรงพระกรุณาเสด็จเข้าเยี่ยมชมเป็นพระองค์แรก พร้อมทั้งคณะผู้บริหารของมหาวิทยาลัย เนื้อหาจัดแสดงประกอบไปด้วย

๑. ประวัติเภสัชกรรมและวิวัฒนาการอุปกรณ์การทำยาไทยจนถึงปัจจุบัน กระบองอาญาสิทธิ์และยาม แดงของแพทย์หลวง เครื่องบดยา เครื่องทำยาเม็ดและยาแคปซูล เครื่องชั่ง ตวง วัด ฯลฯ ,
๒. เครื่องยาไทยและวิวัฒนาการรูปแบบการใช้ยาจากสมุนไพร
๓. ฐานข้อมูลต่างๆ ของสมุนไพรที่น่าสนใจจากคอมพิวเตอร์ แสดงรูปภาพ สรรพคุณ สารเคมีที่ออกฤทธิ์วิธีการใช้และข้อควรระวัง
๔. วิดีทัศน์เกี่ยวกับสมุนไพรที่น่าสนใจและประวัติเภสัชกรรมไทย เป็นต้น

นอกจากการจัดแสดงแล้ว พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ยังเป็นมีความร่วมมือและแลกเปลี่ยนทางวิชาการกับพิพิธภัณฑสถานประเภทเดียวกันในแหล่งอื่นๆ ทั่วโลกด้วย โดยในเมืองต้นนี้มีพิพิธภัณฑสถานสมุนไพรของ Institute of Oriental Medicine Research, Toyama Medical and Pharmaceutical University เมือง Toyama ประเทศญี่ปุ่นเป็น sister institute

๘๓. พิพิธภัณฑ์เทคโนโลยีทางภาพ

ตั้งอยู่ ณ ตึกพิพิธภัณฑ์เทคโนโลยีทางภาพ ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางภาพถ่ายและเทคโนโลยีทางการพิมพ์ คณะวิทยาศาสตร์ เริ่มดำเนินการสร้างอาคารตั้งแต่ปลาย ปี พ.ศ.๒๕๓๑ ต่อมาสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๓๔ ภายในพิพิธภัณฑ์จัดแสดงวิวัฒนาการของกล้องถ่ายภาพอุปกรณ์การถ่ายภาพต่างๆ และภาพถ่ายตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันรวมทั้งวิวัฒนาการความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีการพิมพ์และวัสดุพิมพ์ ถือเป็นพิพิธภัณฑ์แห่งแรกของประเทศไทยที่จัดแสดงกล้องถ่ายภาพภาพถ่ายสีเชิงศิลปะ วิทยาศาสตร์การพิมพ์และเทคโนโลยีทางภาพอื่นๆ เป็นการเฉพาะและครบวงจร

๘๔. พิพิธภัณฑ์สถานปรสิตวิทยาในสัตว์

พิพิธภัณฑ์นี้ ตั้งอยู่ คณะสัตวแพทยศาสตร์ โดยเริ่มจากการที่หน่วยปรสิตวิทยาได้จัดหาเก็บรวบรวมตัวอย่างปรสิตภายในและภายนอกของสัตว์ชนิดต่างๆ ที่เป็นหนองพยาธิ แมลง ไร เห็บ และ โปรโตซัว จำแนกชนิดไว้เป็นหมวดหมู่ เพื่อให้บัณฑิตได้เรียนรู้จากของจริงกระทั่งมีจำนวนตัวอย่างเพิ่มขึ้นเรื่อยๆจนสามารถใช้เป็นแหล่งอ้างอิงให้ความรู้แก่นิสิตและผู้สนใจได้เป็นอย่างดี ประกอบด้วยตัวอย่างพยาธิดอง ตัวอย่างเนื้อเยื่อที่มีตัวพยาธิ เห็บ ไรและสไลด์ดवारของปรสิตทุกประเภท ทั้งปศุสัตว์ สัตว์เลี้ยงในบ้าน และสัตว์ป่า

๘๕. พิพิธภัณฑ์สถานธรณีวิทยา

พิพิธภัณฑ์สถานธรณีวิทยา ตั้งอยู่ ณ ตึกธรณีวิทยา ชั้นล่างภาควิชาธรณีวิทยา คณะวิทยาศาสตร์ ก่อตั้งขึ้นพร้อมกับตึกธรณีวิทยาตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๑๐ เป็นพิพิธภัณฑ์สถานเกี่ยวกับ วัฏจักรของหิน แร่ การแสดงกลุ่มหินชุดต่าง ๆ ของประเทศตามตารางธรณี ซากดึกดำบรรพ์ต่างๆ รวมทั้งไดโนเสาร์ และทรัพยากรเชื้อเพลิงธรรมชาติของประเทศ นอกจากนี้จัดแสดงถาวรแล้วยังมีการจัดนิทรรศการหมุนเวียนเพื่อแสดงผลงานวิจัยและการประยุกต์ใช้วิชาธรณีวิทยาด้วย

๘๖. พิพิธภัณฑ์พืช ศาสตราจารย์กสิณ สุวตะพันธุ์

ตั้งอยู่ ณ ตึกพฤกษศาสตร์ชั้น ๔ ภาควิชาพฤกษศาสตร์คณะวิทยาศาสตร์ จัดตั้งเมื่อ พ.ศ.๒๕๒๕ เพื่อเป็นที่ระลึกถึงศาสตราจารย์กสิณ สุวตะพันธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านอนุกรมวิธานพืช มีวัตถุประสงค์ที่จะเป็นแหล่งข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับพืชเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลเกี่ยวกับพืชของประเทศไทยรวมทั้งเป็นสถานที่ปฏิบัติงานวิจัยของนิสิตและคณาจารย์ในภาควิชา นอกจากการจัดให้มีนิทรรศการประจำในห้องนิทรรศการเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายของพืชแล้ว ยังมีการจัดนิทรรศการหมุนเวียนเพื่อนำเสนอความรู้เกี่ยวกับพืชในแง่มุมซึ่งกำลังเป็นที่สนใจและเหมาะสมกับเหตุการณ์ด้วย

๘๗. พิพิธภัณฑ์สถานธรรมชาติวิทยา

**“เรารู้จักตนเองได้ด้วยการรู้จักธรรมชาติและชีวิตรอบตัวเรา อยากศึกษา
อยากสนุกเพลิดเพลิน ความงามที่พิพิธภัณฑ์สถานธรรมชาติวิทยาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”**

พระราชดำรัสในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในวโรกาสเสด็จ
เป็นประธานในพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์สถานธรรมชาติวิทยาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๐

พิพิธภัณฑ์แห่งนี้อยู่ภายใต้การดูแลของภาควิชาชีววิทยา คณะ
วิทยาศาสตร์ ตั้งอยู่ ณ ตึก ชีววิทยา ๑ ชั้น ๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อ
รวบรวมตัวอย่างสิ่งมีชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติที่สะสมมาแต่เดิม
รวมทั้งที่มีการวิจัยและค้นพบใหม่เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าอ้างอิงทาง
วิชาการและการอนุรักษ์ ภายในพิพิธภัณฑ์จัดแสดงตัวอย่าง สิ่งมี
ชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ โครงกระดูกของสิ่งมีชีวิต ตัว
อย่างเปลือกหอยต่างๆ ของไทย ซากดึกดำบรรพ์ที่พบในประเทศไทย
ชีวิวิทยาของผึ้ง ตัวอย่างปลาในวรรณคดี ตัวอย่างตะพาบ
ม่านลาย ซึ่งพบในประเทศไทยแห่งเดียวในโลกเป็นต้น นับว่าเป็น
พิพิธภัณฑ์ทางธรรมชาติ แห่งแรกของประเทศไทย

จากวังสุพิพิธภัณฑ

๘๘. พิพิธภัณฑพระตำหนักดารากริมย์

พระตำหนักดารากริมย์ตั้งอยู่ ณ สวนเจ้าสหาย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่เป็นพระตำหนักของพระราชชายาเจ้าดารารัศมีในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้เป็นที่พักพิง หลังจากพระราชชายาเจ้าดารารัศมีกราบบังคมทูลลากลับมาประทับที่นครเชียงใหม่เป็นการถาวร หลังจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคตแล้ว

เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๐ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ดูแลรักษาพระตำหนักดารากริมย์ มีการจัดโครงการดารากริมย์เพื่อพัฒนาที่ดินบริเวณโดยรอบตลอดจนบูรณะและอนุรักษ์พระตำหนักไว้เพื่อเป็นแบบอย่างอาคารที่ได้รับอิทธิพลสถาปัตยกรรมตะวันตกและมีการจัดตั้งพิพิธภัณฑขึ้น โดยสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้เสด็จเปิดพิพิธภัณฑพระตำหนักดารากริมย์ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๒

ภายในพิพิธภัณฑจัดแสดงพระประวัติและพระกรณียกิจของพระราชชายาเจ้าดารารัศมี เครื่องใช้ส่วนพระองค์ ของที่ทรงได้รับพระราชทานลายพระหัตถ์และพระราชหัตถเลขาระหว่างพระองค์และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รวมไปถึงประวัติของพระราชวงศ์ฝ่ายเหนือด้วย

๘๙. พิพิธภัณฑ์พระจุฑาธุชราชฐานเกาะสีชัง

พระจุฑาธุชราชฐานเป็นพระราชวังบนเกาะแห่งเดียวในประเทศไทย สร้างขึ้นในพ.ศ. ๒๔๓๒ เพื่อใช้เป็นที่ประทับแปรพระราชฐานในฤดูร้อนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระราชวงศ์ โดยตั้งชื่อตามพระนามพระราชโอรสที่ประสูติ ณ ที่แห่งนั้น คือ สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลกฯ (กรมขุนเพ็ชรบูรณ์อินทราชัย) จนกระทั่งเกิดกรณีพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศส ในร.ศ. ๑๑๒ ซึ่งมีกองทัพรบบุกขึ้นเกาะสีชังและปิดอ่าวไทย การก่อสร้างพระที่นั่งและพระตำหนักต่างๆ จึงยุติลง และต่อมาได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เรือถอนสิ่งก่อสร้างบางส่วนไปสร้างที่อื่น นับแต่นั้นมา การเสด็จแปรพระราชฐานไปยังพระราชวังเกาะสีชังจึงได้ยุติลง

ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับมอบสิทธิการใช้ที่ดินในพระจุฑาธุชราชฐาน จากกรมธนารักษ์ ดังนั้นจึงได้จัดตั้งสถานีวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลและศูนย์ฝึคนิสิตในบริเวณนี้ทั้งยังดูแลรักษาพระจุฑาธุชราชฐาน โดยบูรณะซ่อมแซมอาคารต่างๆในเขตพระราชฐานด้วย

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงพระราชฐานให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ขึ้น และในวันที่ ๑๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดพิพิธภัณฑ์พระจุฑาธุชราชฐาน

ถิ่นสุขกายสุขด้วย

จิตร์ปรางปภาคราดิ์

สองสุขแห่งชาวสี-

อายุข้อมยืนพื้น

ถิ่นดี

ชุ่มชื่น

ซึ่งเกาะ นีแธ

แต่ร้อยเรือนรม

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

เรือนไม้ริมทะเล

สันนิษฐานว่าเคยเป็นเรือนพักตากอากาศของชาวต่างประเทศมาก่อน ต่อมาได้ปรับปรุงเป็นที่ประทับแรมของพระราชมารดาในคราวเสด็จมารักษาพระองค์ ปัจจุบันเป็นสำนักงาน ส่วนบริการนักท่องเที่ยว และจัดแสดงนิทรรศการสถานที่ที่น่าสนใจในเกาะสีชัง

พระเจดีย์อุโบสถวัดอัมพวันนิมิต

สร้างขึ้นเพื่อทดแทนวัดปลายแหลมที่มีมาแต่เดิม ลักษณะเด่นของพระเจดีย์นี้ คือ มีการประดับตกแต่งตามศิลปะแบบโกธิก มีประตูและหน้าต่างเป็นรูปโค้งยอดแหลม ช่องแสงประดับด้วยกระจกเป็นลวดลาย

เรือนวัฒนา

เรือนจัดแสดงนิทรรศการเหตุการณ์สำคัญบนเกาะสีชังในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

เรือนผ่องศรี

เรือนจัดแสดงนิทรรศการพระราชประวัติและประวัติบุคคลผู้มีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับเกาะสีชังในอดีต

เรือนอภิรมย์

เรือนจัดแสดงนิทรรศการสิ่งปลูกสร้างในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

๙๐. พิพิธภัณฑสถาน

ในอดีต พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดแสดง “เอกสหิเบิน” หรือพิพิธภัณฑสิ่งของที่หาได้บนเกาะสี่ซัง เพื่อเป็นการเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร (สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวิชิตมหิต) เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๓๔ โดยเป็นการจัดพิพิธภัณฑเมล็ดพืชเพื่อปลุกขวัญกำลังใจให้เกิดความขยันหมั่นเพียรในการทำมาหากิน ซึ่งจัดแสดงเมล็ดพืชเป็นหมวดหมู่ต่างๆ ตามลักษณะการใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างสวนป่าอัญญาถ์คะวัน จัดเป็นสวนพฤกษศาสตร์แบบหนึ่ง ที่รวบรวมไม้นานาพันธุ์ไว้ อัญญาถ์คะวัน ประกอบด้วยจุลวัน มหาวัน และมีชมิวัน ซึ่งเป็นนามพระราชทานตามชื่อป่าในมหาเวสสันดรชาดก

เพื่อเป็นการตามรอยพระยุคลบาทจากการ “เอกสหิเบิน” ที่พระจุลราชูชราชฐานนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยทรัพยากรทางน้ำจัดให้มีอาคารพิพิธภัณฑธรรมชาติ ณ เกาะสี่ซังขึ้นคือ “ชลทัศน์สถาน” ซึ่งนอกจากจะเป็นพิพิธภัณฑธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับทะเลและนำเสนองานวิจัยของสถาบันฯแล้ว ยังให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติบริเวณหมู่เกาะสี่ซังอีกด้วย

เสริมสร้างเอกลักษณ์ไทยและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

๙๐. แหล่งรวมสรรพวิทยาการอันเกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตระหนักถึงความสำคัญในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ทั้งการสืบทอด อนุรักษ์ และเผยแพร่ โดยเป็นหนึ่งในพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัย ดังนั้นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงได้เปิดสอนศาสตร์สาขาต่างๆด้านศิลปวัฒนธรรมไทยตั้งแต่มุขแรกสถาปนามหาวิทยาลัยจนถึงปัจจุบัน เช่น ภาษาและวรรณคดี ประวัติศาสตร์อารยธรรม สถาปัตยกรรม ศิลปกรรม ดนตรี และนาฏศิลป์ เป็นต้น รวมทั้งยังได้จัดตั้งสถาบันวิจัยเฉพาะเพื่อการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยอีกด้วย คือ สถาบันไทยศึกษา

นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนกิจกรรมของนิสิตชมรมต่างๆ เช่น ชมรมพุทธศาสตร์ ชมรมดนตรีไทย ชมรมศิลปวัฒนธรรมไทย ชมรมล้านนา และชมรมชาวอีสาน ซึ่งแต่ละปีมีนิสิตที่สนใจในศิลปวัฒนธรรมสมัครเข้าเป็นสมาชิกของแต่ละชมรมเป็นจำนวนมาก

๙๒. หอศิลป์จามจุรีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อครั้งศาสตราจารย์ ดร.เกษม สุวรรณกุล ดำรงตำแหน่งอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เห็นความสำคัญของงานศิลปกรรมที่มีคุณค่าของศิลปินไทย จึงได้รวบรวมและจัดหาผลงานของศิลปินที่มีชื่อเสียงมาเก็บรักษาไว้โดยมอบหมายให้ศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นผู้ดำเนินงาน งานศิลปกรรมดังกล่าวได้นำไปติดตั้งในอาคารต่างๆภายในมหาวิทยาลัยเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศทางศิลปะอันจะนำไปสู่การปลูกฝังสุนทรียศิลป์ และการจรรโลงจิตใจของชาวจุฬาฯ โดยทั่วไปตลอดจนผู้พบเห็น

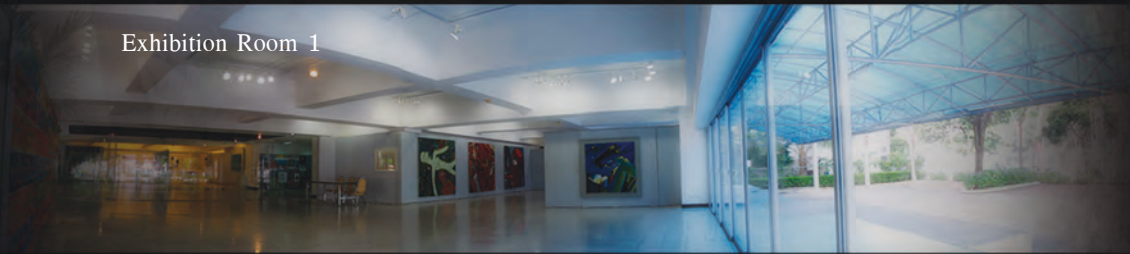

ต่อมาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดตั้งหอศิลป์ของมหาวิทยาลัยขึ้น เพื่อสนับสนุนและสร้างสรรค์เผยแพร่ผลงานของศิลปินไทยอีกชั้นหนึ่ง จึงได้กำหนดให้วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันที่ ๕ ธันวาคมพ.ศ.๒๕๔๔ เป็นวันจัดตั้งหอศิลป์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งคือ เป็นสถานที่จัดแสดงและเผยแพร่ผลงานทางศิลปะสู่สาธารณชน ตลอดจนเป็นแหล่งเผยแพร่งานศิลปกรรมที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รวบรวมไว้ โดยมีผลงานทางศิลปะของผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ นิลิต บุคลากร และศิลปินโดยทั่วไป ผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนมานำเสนอต่อประชาชนอยู่เป็นประจำ

Exhibition Room Second Floor

Exhibition Room 1

Exhibition Room 2

๙๓. หอศิลป์วิทยานิพนธ์คน

หอศิลป์วิทยานิพนธ์คนตั้งอยู่ที่ชั้น ๓ ศูนย์วิทยทรัพยากร (อาคารมหาธีรราชานุสรณ์) เป็นแหล่งความรู้สำหรับศิลปินวัฒนธรรมร่วมสมัยของไทยและต่างประเทศที่เปิดโอกาสให้ผู้สนใจได้ทำการทดลอง ค้นคว้าเพื่อหาแนวคิดใหม่ๆ ที่นอกเหนือกฎเกณฑ์เดิมๆ ภายใต้ความเชื่อที่ว่า “ความคิดสร้างสรรค์คือทักษะสำคัญของการอยู่รอดของบัณฑิตในโลกวันนี้” โดยได้รวบรวมข้อมูลผลงานและเผยแพร่กิจกรรมสร้างสรรค์ให้แก่บัณฑิตนักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป ในรูปแบบของการจัดแสดงนิทรรศการทางทัศนศิลป์ต่างๆ อาทิ จิตรกรรม ภาพพิมพ์ ประติมากรรม และภาพถ่าย เป็นต้น

๙๔. กำเนิดวันภาษาไทยแห่งชาติ

วันภาษาไทยแห่งชาติมีความสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นประธานและทรงร่วมอภิปรายเรื่อง “ปัญหาการใช้คำไทย” ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมทางวิชาการของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ในครั้งนั้นได้ทรงแสดงความสนพระราชมหุทัยและความห่วงใยในปัญหาการใช้ภาษาไทยจนเป็นที่ประทับใจผู้ร่วมประชุมเป็นอย่างมาก ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า

“เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาลจึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้านรักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางออกเสียง คือ ให้ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีใช้ หมายความว่าวิธีใช้คำมาประกอบประโยคนับเป็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาที่สาม คือ ความร่ำรวยในคำของภาษาไทยซึ่งพวกเรานึกว่าไม่ร่ำรวยพอจึงต้องมีการบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้... สำหรับคำใหม่ที่ตั้งขึ้นมีความจำเป็นในทางวิชาการไม่น้อย แต่บางคำที่ง่ายๆ ก็ควรจะมี ควรจะใช้คำเก่าๆ ที่เรามีอยู่แล้วไม่ควรจะมาตั้งศัพท์ใหม่ให้ยุ่งยาก”

ต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๔๒ เห็นชอบให้กำหนดวันที่ ๒๙ กรกฎาคมของทุกปีเป็นวันภาษาไทยแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานแนวคิดต่างๆ เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย รวมทั้งเพื่อร่วมเฉลิมฉลองเนื่องในมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๒ ตลอดจนเพื่อกระตุ้นและปลุกจิตสำนึกของคนไทยทั้งชาติให้ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของภาษาไทย อันจะนำไปสู่การร่วมมือร่วมใจกันทำนุบำรุงและอนุรักษ์ภาษาไทย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์และสมบัติทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

๔๕. เรือนไทยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดสร้างหมู่เรือนไทยขึ้นด้วยตระหนักถึงความสำคัญที่จะเสริมสร้างบรรยากาศทางวัฒนธรรมไทยประกอบกับความคิดที่จะสร้างสรรค์ถาวรวัตถุเป็นการเฉลิมฉลองเนื่องในมงคลวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และวาระครบรอบ ๑๐ ปี แห่งการสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใน ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ รวมทั้งร่วมเฉลิมฉลองในพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษกในปีต่อมาด้วย โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินมาเป็นองค์ประธานในพิธียกเสาเอกและพิธีสวดมนต์ขึ้นเรือนไทยรวมทั้งทรงดนตรีเฉลิมฉลองเพื่อเป็นสิริมงคล เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๑

หมู่เรือนไทยออกแบบโดยรองศาสตราจารย์ ภิญญโธ สุวรรณคีรี ศิลปินแห่งชาติ (สถาปัตยกรรมไทย) ประกอบด้วยเรือน ๕ หลัง นับเป็นหมู่อาคารเรือนไทยที่งดงาม เป็นแหล่งจัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของไทยให้แก่นิสิตและผู้สนใจ กิจกรรมที่จัดอย่างสม่ำเสมอที่เรือนไทย คือการบรรเลงดนตรีและแสดงนาฏศิลป์ไทยโดยเฉพาะการจัดรายการจุฬาวาทิต ซึ่งจัดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๑ เพื่อส่งเสริมให้นิสิตตลอดจนบุคลากรของมหาวิทยาลัยได้รับรู้สัทศาสตร์ศิลปะรวมทั้งเป็นการเผยแพร่งานศิลปวัฒนธรรมของชาติตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยอีกด้วย

๙๖. หอสมุดดนตรีไทยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หอสมุดดนตรีไทยเป็นโครงการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดสร้างขึ้นเพื่อรองรับพันธกิจในการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของชาติ และสนองพระราชดำริในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการทำนุบำรุง รักษา รวมทั้งอนุรักษ์วิชาการทางด้านดนตรีไทยอันเป็นสมบัติ ทางศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ ความเป็นเอกราชของชาติไทย โดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี สารสนเทศสมัยใหม่ในการเก็บข้อมูลทางดนตรีให้คงอยู่ อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ ทั้งในเชิงการอนุรักษ์และ การเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการดนตรีไทย ในห้องสมุดดังกล่าว เป็นข้อมูลทางดนตรีไทยที่หาฟังได้ยากในปัจจุบัน ประกอบด้วย ข้อมูลเสียงประเภทเพลงเรื่อง ซึ่งได้รับพระราชทาน

จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ข้อมูลเสียงจากวงเครื่องสายผสมที่ได้รับความนิยมในช่วง ๕๐ปี ที่ผ่านมา ข้อมูลเสียงจากกรมศิลปากร ข้อมูลเสียงและภาพจากโครงการบันทึกข้อมูลของจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ ปี พ.ศ.๒๕๒๖ จนถึงปัจจุบัน ที่นำเอา คณะดนตรีไทยจากหน่วยราชการ องค์กร สำนักดนตรีที่สืบ ทอดทางบรรเลงดนตรีจากครูดนตรีผู้มีฝีมือในอดีตมา บรรเลง บันทึกเสียงและภาพ ในความควบคุมของอาจารย์ ประสิทธิ์ ถาวร ศิลปินแห่งชาติและศิลปินแห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย รวมทั้งข้อมูลภาพและเสียงกิจกรรมทางดนตรี ไทยที่มีความสำคัญทางวิชาการและประวัติศาสตร์ อาทิ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จฯ ทรงดนตรีในรายการแสดงดนตรีไทยปีพาทย์ดึกดำบรรพ์ และรายการอื่นๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น การแสดงดนตรีไทย ของศิลปินผู้ทรงคุณวุฒิในรายการจุฬาวาทิตกิตติมศักดิ์ การแสดงดนตรีนาฏศิลป์ การละเล่นพื้น บ้าน ในรายการแสดงจุฬาวาทิต ๓ เรือนไทยจุฬาฯ เป็นต้น โดยนำข้อมูลดังกล่าวจัดเก็บเป็น ข้อมูลระบบดิจิทัลความยาวประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ นาที หรือ ๘,๐๐๐ เพลง รวมทั้งจัดทำโปรแกรม ระบบสืบค้นและให้บริการในลักษณะของห้องสมุดมัลติมีเดียทางดนตรีไทยเป็นแห่งแรกที่ รวบรวมข้อมูลเพลงไทยที่หาฟังได้ยากที่สุดในปัจจุบัน

เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๙ หอสมุดดนตรีไทย เริ่ม เปิดให้บริการ โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดส่วนบริการห้องสมุดดนตรีไทย ณ บริเวณ ชั้น ๓ ศูนย์วิทยุวิทยากร ในอาคารมหาธีรราชานุสรณ์ ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๕๔ สำนักบริหารศิลปวัฒนธรรม ได้ย้ายสำนักงานมาตั้งอยู่ ที่อาคารศิลปวัฒนธรรม จึงได้ใช้พื้นที่บริเวณชั้น ๓ ของอาคารศิลป วัฒนธรรม จัดตั้งเป็นหอสมุดดนตรีไทยที่ให้บริการอย่างเต็มรูปแบบ

วงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์

๕๓. วงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดตั้งวงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์ขึ้นในมหามงคลสมัยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา ๕ รอบ ในปี พ.ศ.๒๕๓๐ รวมทั้งเป็นวาระครบรอบ ๗๐ ปีแห่งการสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลอดจนเพื่อร่วมเฉลิมฉลองวโรกาสพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษกใน พ.ศ.๒๕๓๑ ด้วยทั้งนี้เนื่องจากวงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์เป็นศิลปะชั้นสุดยอดในยุคหนึ่งแห่งวิชาการดุริยางคศิลป์ไทยต้องใช้นุคคลที่พร้อมด้วยทักษะและประสบการณ์ผิดกว่าการบรรเลงด้วยวงปี่พาทย์อื่นๆ โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการฟื้นฟู สืบทอดในลักษณะผลงานวิจัยและการเรียนการสอนรวมทั้งเผยแพร่ด้วยการจัดแสดงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์เป็นประจำในวันที่ ๒๖ มีนาคมของทุกปี ในโอกาสคล้ายวันสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารีทรงดนตรีและทอดพระเนตรการแสดง อีกทั้งเป็นองค์ประธานกิตติมศักดิ์ของวงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์นี้ด้วย ต่อเนื่องมาเป็นเวลากว่า ๒๐ ปีจนถึงปัจจุบัน

๙๘.วงดนตรี ซี ยู แบนด์

ซี ยู แบนด์ เป็นวงดนตรีประเภท Big Band อยู่ในกำกับดูแลของชมรมดนตรีสากล สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บรรเลงครั้งแรกในงานต้อนรับนิสิตใหม่ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๙๙ อย่างไรก็ตามในช่วงทศวรรษ ๒๕๐๐ ความนิยมวงดนตรีประเภทสตริงมีมากขึ้น วงซี ยู แบนด์ จึงมีกิจกรรมไม่มากนักในระยะนี้ จนกระทั่งปลายปี พ.ศ.๒๕๑๓ นิสิตกลุ่มหนึ่งได้รวมตัวกันและพยายามตั้งวงดนตรีประเภท Big Band ขึ้นมาใหม่ โดยได้มีโอกาสบรรเลงครั้งสำคัญในวันทรงดนตรีวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๑๕ วงดนตรี ซี ยู แบนด์ จึงมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั่วไปทั้งในระดับมหาวิทยาลัย ระดับชาติ จนถึงระดับนานาชาติ รวมทั้งได้นำรายได้จากการบรรเลงมอบให้สาธารณกุศลอยู่เสมอ ปัจจุบันมีกิจกรรมดนตรีประเพณีซึ่งจัดขึ้นทุกปีที่สำคัญ คือ การแสดงดนตรีในงานวันที่ระลึก “วันทรงดนตรี” ซึ่งจัดขึ้นทุกวันที่ ๒๐ กันยายนของทุกปี เพื่อเป็นการระลึกถึงเมื่อครั้งที่เคยทำการแสดงดนตรีถวายหน้าพระที่นั่งเมื่อปี พ.ศ.๒๕๑๕

**๙๙. วงซิมโฟนีออร์เคสตราแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในพระอุปถัมภ์
สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์**

วงซิมโฟนีออร์เคสตราแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับการจัดตั้งขึ้นในโอกาสครบรอบ ๗๓ ปีแห่งการสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดแสดงเป็นครั้งแรกในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ในครั้งนั้น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จเป็นองค์ประธานในการแสดงและต่อมาทรงรับวงซิมโฟนีออร์เคสตราแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไว้ในพระอุปถัมภ์ วงซิมโฟนีออร์เคสตราวงนี้ได้จัดการแสดงประมาณปีละ ๒๐ ครั้ง ในรูปแบบต่างๆ ประกอบด้วยการแสดงของวงซิมโฟนีออร์เคสตรา การแสดงของวงเชมเบอร์มิวสิก การแสดงของเครื่องดนตรีเป่า และวงขับร้องประสานเสียง รวมทั้งมีการเชิญผู้อำนวยการเพลง จากวงดนตรีที่มีชื่อเสียงจากต่างประเทศมาเป็นผู้อำนวยการเพลงรับเชิญเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ ความรู้แก่คณาจารย์และนิสิตอีกด้วย

๑๐๐. ดอกผลจามจรี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

ปูชนียบุคคล

อาจารย์นารด โพธิประสาธ ได้รับทุนจากกระทรวง
ธรรมการไปศึกษาวิชาสถาปัตยกรรม ณ ประเทศอังกฤษ และ
ได้รับปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิตเกียรตินิยมอันดับ ๑
ด้านการก่อสร้างจากมหาวิทยาลัยลิเวอร์พูลเป็นผู้ริเริ่มวาง
หลักสูตรการศึกษาวิชาสถาปัตยกรรมในประเทศไทย โดยเริ่ม
ครั้งแรกที่โรงเรียนเพาะช่าง หลังจากนั้นกระทรวงธรรมการได้
โอนการสอนวิชาสถาปัตยกรรมไปเป็นแผนกวิชาสังกัด คณะ
วิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใน พ.ศ.๒๔๗๕ ซึ่ง
ต่อมาได้เปลี่ยนสถานะเป็นแผนกอิสระและคณะตามลำดับ จึง
นับได้ว่าอาจารย์นารด โพธิประสาธเป็นผู้วางรากฐานการศึกษา
ด้านสถาปัตยกรรมระดับปริญญาแห่งแรกของประเทศไทย อีกทั้งยังเป็นหนึ่งในผู้ร่วมก่อตั้งสมาคม
สถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ และเคยดำรงตำแหน่งนายกสมาคมด้วย

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

รองศาสตราจารย์แสงอรุณ รัตกุลิกร จบการศึกษา
สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหลัง
จากนั้นได้เข้ารับราชการเป็นอาจารย์ในคณะสถาปัตยกรรม
ศาสตร์และได้รับทุนก.พ.ไปศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิตที่มหา
วิทยาลัยคอร์เนลประเทศสหรัฐอเมริกา รวมทั้งได้มีโอกาสฝึกงาน
กับแฟรงค์ ลอยด์ไรท์ สถาปนิกอเมริกันผู้ยิ่งใหญ่ระยะหนึ่งด้วย
นอกจากการเป็นสถาปนิกและอาจารย์แล้ว ยังเป็นศิลปินที่มีความ
ความสามารถหลายแขนง เป็นทั้งจิตรกรประติมากร และนัก
เขียน ผลงานเขียนที่มีชื่อเสียงเล่มหนึ่ง คือ “แสงอรุณ ๒” ซึ่ง
เป็น ๑ ในหนังสือ ๑๐๐ เล่มที่คนไทยควรอ่าน

คณะสหเวชศาสตร์

ศาสตราจารย์นายแพทย์เชวง เดชะโกศยะ เป็นบุคคล
สำคัญผู้วางรากฐานวิชาเทคนิคการแพทย์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตั้งแต่เมื่อครั้งยังสังกัดคณะเทคนิคการแพทย์มหาวิทยาลัย
แพทยศาสตร์ โดยได้ดำรงตำแหน่งรองคณบดีหัวหน้าภาควิชา
คลินิกไมโครสโคปี และเป็นผู้ดูแลบริหารงานคณะเทคนิคการ
แพทย์ส่วนที่ตั้งอยู่ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ซึ่งต่อมาได้โอน
มาเป็นภาควิชาเวชศาสตร์ชั้นสูงในคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัยและปรับเปลี่ยนเป็นภาควิชาเทคนิคการแพทย์ คณะ
แพทยศาสตร์ จวบจนแยกออกมาเป็นคณะคือ คณะสหเวชศาสตร์
ตามลำดับ ซึ่งนับว่าเป็นคณะสหเวชศาสตร์แห่งแรกของประเทศไทย

คณะสหเวชศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยพร ณ นคร เป็นคณบดีคนแรกของคณะสหเวชศาสตร์ เริ่มรับราชการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๒๑ ในตำแหน่งอาจารย์ระดับ ๔ ภาควิชาเวชศาสตร์ชั้นสูตร ซึ่งขณะนั้นสังกัดคณะแพทยศาสตร์ จนกระทั่งในพ.ศ.๒๕๓๕ ได้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะสหเวชศาสตร์ ภายหลังจากที่ภาควิชาเทคนิคการแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ได้เปลี่ยนสถานะมาเป็นคณะสหเวชศาสตร์โดยดำรงตำแหน่งคณบดีระหว่าง พ.ศ.๒๕๓๕-๒๕๔๓

คณะวิทยาศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.แถบ นีละนิธิ ได้รับทุนเล่าเรียนหลวงไปศึกษาที่ประเทศอังกฤษ จบวิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาเคมีมาตรฐานชั้นสูงจากมหาวิทยาลัยลิเวอร์พูลและศึกษาต่อชั้น Honours School จนได้รับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ ๑ สาขาวิชาเคมี หลังจากนั้นได้รับทุนจากมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยคอร์เนลล์ประเทศสหรัฐอเมริกาจนจบปริญญาเอกเข้ารับราชการเป็นอาจารย์ที่คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ดำรงตำแหน่งบริหารที่สำคัญ คือคณบดีคณะวิทยาศาสตร์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย อธิการบดี และนายกสภามหาวิทยาลัยนอกจากนี้ยังได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นราชบัณฑิตในสำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสถานด้วย

คณะวิทยาศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.คลุ้ม วัชรโรบล เคยศึกษาในคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่ได้รับทุนไปศึกษาต่อที่ประเทศอังกฤษ จึงจบการศึกษาระดับปริญญาตรี-เอก จากมหาวิทยาลัยลอนดอน จากนั้นได้เข้ารับราชการเป็นอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๑๘ เป็นผู้มีความรู้ทางด้านชีววิทยาอย่างดียิ่งคนหนึ่ง และเป็นผู้บุกเบิกการเขียนตำราเรียนทางด้านชีววิทยาในประเทศไทย ใน พ.ศ.๒๕๘๕ ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นราชบัณฑิตในวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ นับว่าเป็นราชบัณฑิตในสำนักวิทยาศาสตร์รุ่นแรก รวมทั้งได้รับพระราชทานปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใน พ.ศ.๒๕๑๐ ด้วย

คณะพยาบาลศาสตร์

รองศาสตราจารย์สมคิด รักษาสัตย์ จบการศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยบอสตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา และครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเข้ารับราชการในตำแหน่งอาจารย์โท คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใน พ.ศ.๒๕๑๑ และได้ดำรงตำแหน่งคณบดีคนแรกของคณะพยาบาลศาสตร์เมื่อภาคิวิชาพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ ได้ยกฐานะขึ้นเป็นคณะพยาบาลศาสตร์ใน พ.ศ.๒๕๓๑

คณะพยาบาลศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์ จบการศึกษาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พยาบาล) ครุศาสตรบัณฑิต (มัธยมศึกษา) วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาล) และการศึกษาดุขฎีบัณฑิต (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร) เข้ารับราชการใน พ.ศ.๒๕๐๘ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านพยาบาลศาสตร์ และมีผลงานด้านวิชาการมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ

คณะวิศวกรรมศาสตร์

ศาสตราจารย์พระเจริญวิศวกรรม (เจริญ เชนะกุล) ได้รับพระราชทานทุนเล่าเรียนหลวงไปศึกษาที่ประเทศอังกฤษ แต่ด้วยสถานการณ์สงครามโลกครั้งที่ ๑ จึงย้ายไปศึกษาต่อที่ประเทศสหรัฐอเมริกา จบการศึกษาด้านวิศวกรรมโยธาที่มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียเบิร์กลีย์ เข้ารับราชการเป็นอาจารย์ในคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๖๒ และต่อมาได้ดำรงตำแหน่งคณบดีใน พ.ศ.๒๕๗๒ โดยเป็นคณบดีที่ดำรงตำแหน่งนานที่สุด ได้รับยกย่องว่าเป็นปรมาจารย์ หรือครูใหญ่ของเหล่าช่างทั้งปวง ตลอดจนเป็นผู้วางรากฐานให้แก่วงการวิศวกรรมศาสตร์ของไทย รวมทั้งได้รับการยกย่องเป็นวิศวจุฬากิตติคุณอาวุโสดีเด่นครั้งที่ ๑

คณะวิศวกรรมศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.อรุณ สรเทศน์ จบการศึกษา วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมโยธาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสาขาวิศวกรรมสุขาภิบาลจากมหาวิทยาลัย เซสเตอร์ ประเทศอังกฤษ ต่อมาได้ศึกษาต่อหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต และวิศวกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต จากมหาวิทยาลัย เซฟฟิลด์ ประเทศอังกฤษ ดำรงตำแหน่งสำคัญในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ และอธิการบดีรวมทั้งได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ของรัฐและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมด้วย เป็นหนึ่งในวิศวกรที่สร้างคุณประโยชน์ให้แก่ ประเทศชาติมากมาย จึงได้รับการยกย่องเป็นวิศวกรพิกิตติคุณอาวุโสดีเด่น ครั้งที่ ๑

คณะสัตวแพทยศาสตร์

ศาสตราจารย์ พันโทหลวงชัยอัศวรักษ์ (ไชย แสงชูโต) ได้รับการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยทหารบก รวมทั้งการศึกษา ดูงานในประเทศอังกฤษ และได้รับปริญญาสัตวแพทยศาสตร์ มีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานการศึกษาด้านสัตวแพทยศาสตร์ ในประเทศไทย คือ เป็นผู้ร่วมจัดตั้งแผนกอิสระสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งถือว่าเป็นการศึกษาวิชาสัตวแพทยศาสตร์ระดับปริญญาในสถาบันการศึกษาของพลเรือนเป็นครั้งแรกในประเทศไทย และต่อมาใน พ.ศ.๒๔๘๑ ได้ดำรงตำแหน่ง คณบดีคนแรกของคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะนิติศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.ประยูร กาญจนกุล จบการศึกษา เนติบัณฑิต โรงเรียนกฎหมายกระทรวงยุติธรรม และคณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เคยดำรงตำแหน่งสำคัญต่างๆ อาทิ อธิบดีกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ สมาชิกวุฒิสภา และนายกราชบัณฑิตยสถาน รวมทั้งมีผลงาน หนังสือ ตำรา และบทความทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวกับกฎหมาย ปกครองและเศรษฐศาสตร์จำนวนมากนอกจากนี้ยังเป็นคณบดีคนแรกของคณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใน พ.ศ.๒๕๑๕ ด้วย

คณะนิติศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน จบการศึกษา
ดุษฎีบัณฑิตทางกฎหมายจากมหาวิทยาลัย ปารีส ประเทศฝรั่งเศส
ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ระหว่าง พ.ศ.๒๕๑๕-๒๕๒๑ นอกจากนี้ยังได้ดำรงตำแหน่งสำคัญ
อื่นๆ อีกมาก อาทิ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประธาน
วุฒิสภาประธานรัฐสภา ประธานคณะกรรมการอิสระเพื่ออำนวยการ
ความยุติธรรมและเสริมสร้างสิทธิเสรีภาพในจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ กรรมการสภาภาษาชาติไทย และ ประธานพิธียานุเคราะห์
มูลนิธิในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

คณะอักษรศาสตร์

ศาสตราจารย์รอง ศยามานนท์ ได้รับปริญญา B.A.
Hons. ทางด้านประวัติศาสตร์ Diploma in Education และ
M.A. จากมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ประเทศอังกฤษ ได้รับ Certificat d'
Etudes Franaises จากมหาวิทยาลัยเกรอโนเบิล ประเทศฝรั่งเศส
และได้รับปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จาก
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รับราชการในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๑๘ จนเกษียณอายุราชการ เคยดำรงตำแหน่งสำคัญ
ต่างๆ อาทิ หัวหน้าแผนกวิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์
คณบดีคณะอักษรศาสตร์ และเลขาธิการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นอกจากนี้ยังเคยรักษาการในตำแหน่งต่างๆ อีกหลายวาระ คือ
รักษาการแทนคณบดีคณะรัฐศาสตร์ คณบดีคณะครุศาสตร์ คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ รวมทั้ง
รักษาการแทนอธิการบดีและคณบดีบัณฑิต วิทยาลัยด้วย

คณะอักษรศาสตร์

ศาสตราจารย์ มล.จิรายุ นพวงศ์ จบการศึกษ้อักษร
ศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จาก
นั้นได้ศึกษาต่อทางด้านภาษาบาลีและสันสกฤตที่ประเทศอังกฤษ
จนได้รับปริญญามหาบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ รวมทั้ง
ได้รับปริญญามหาบัณฑิตทางด้านภาษาศาสตร์จากมหาวิทยาลัย
โคลัมเบีย ประเทศสหรัฐอเมริกาด้วย นอกจากการเป็นอาจารย์
ผู้เชี่ยวชาญ ด้านภาษาบาลีและสันสกฤตของคณะอักษรศาสตร์
แล้ว ยังได้ดำรงตำแหน่งสำคัญอื่นๆ ทั้งทางด้านบริหารและวิชา
การอีกหลายตำแหน่ง เช่น คณบดีคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการประธาน
คณะกรรมการแผนกอักษรศาสตร์ มูลนิธิอานันทมหิดล อีกทั้งยังได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ
แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งองคมนตรีด้วย

คณะเศรษฐศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.ประชุม โฉมฉาย เป็นนักวิชาการที่มีชื่อเสียงทั้งทางด้านรัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ จบการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตและมหาบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด ประเทศอังกฤษ และปริญญาดุษฎีบัณฑิตทางด้านกฎหมายจากมหาวิทยาลัยปารีส ประเทศฝรั่งเศส เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาการคลัง คณะรัฐศาสตร์ และมีส่วนสำคัญในการรวมแผนกวิชาการคลัง คณะรัฐศาสตร์และแผนกวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีเพื่อตั้งคณะเศรษฐศาสตร์ขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาได้รับแต่งตั้งเป็นคนบดคนแรกของคณะเศรษฐศาสตร์ใน พ.ศ.๒๕๑๓

คณะเศรษฐศาสตร์

ศาสตราจารย์ป๋จจัย บุนนาค จบการศึกษาระดับบัณฑิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อมาได้รับปริญญามหาบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์จากมหาวิทยาลัยแวนเดอร์บิลท์และประกาศนียบัตร ด้านการตลาดจากมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา เริ่มเข้ารับราชการเป็นอาจารย์ในแผนกวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี และเป็นกำลังสำคัญในการริเริ่มและจัดตั้งคณะเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งส่งเสริมการศึกษาสาขาเศรษฐศาสตร์ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยทั่วไปด้วย

คณะนิเทศศาสตร์

ศาสตราจารย์บำรุงสุข สีหอำไพ จบการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ เป็นเสมือน “ครูผู้สร้าง” คณะนิเทศศาสตร์ เพราะเป็นผู้บุกเบิกการเรียนการสอน และเป็นกำลังสำคัญในการจัดตั้งแผนกอิสระสื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์ขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งต่อมาก็คือคณะนิเทศศาสตร์ รวมทั้งเป็นคนบดคนแรกด้วย ตลอดชีวิตการทำงานได้อุทิศตนต่อการก่อสร้างรากฐานและพัฒนา คณะนิเทศศาสตร์ให้มีความมั่นคงจนเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและนานาชาติ

คณะนิเทศศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ จบการศึกษาสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาได้รับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิตทางด้านสถาปัตยกรรมและศิลปะการ แสดงจากมหาวิทยาลัยอชิงตัน และดุซฎีบัณฑิตสาขาศิลปะการแสดงจากมหาวิทยาลัยฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะการแสดงที่มีผลงานทั้งด้านวิชาการและบริหารมากมาย ผลงานและตำแหน่งสำคัญ อาทิ คณบดีคณะนิเทศศาสตร์และคณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ราชบัณฑิตสาขาวิชานาฏกรรม สำนักศิลปกรรมราชบัณฑิตยสถาน รวมทั้งได้รับรางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติสาขาปรัชญาใน พ.ศ.๒๕๔๖ ด้วย

คณะทันตแพทยศาสตร์

ศาสตราจารย์ พันเอกหลวงวาจิวาวัฒน์ ได้รับพระราชทานทุนเล่าเรียนหลวงไปศึกษาวิชาแพทยศาสตร์ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ภายหลังที่สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยชิคาโกแล้ว ได้ศึกษาวิชาทันตแพทยศาสตร์ต่อในมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย จนได้รับปริญญาทันตแพทยศาสตรบัณฑิต เป็นผู้บุกเบิกวิชาชีพทันตกรรม และเริ่มจัดตั้งโรงเรียนทันตแพทย์ระดับปริญญาเป็นครั้งแรกในประเทศไทย รวมทั้งได้ดำรงตำแหน่งเป็นคณบดีคนแรกของคณะทันตแพทยศาสตร์ด้วย

คณะทันตแพทยศาสตร์

ศาสตราจารย์ พันโทลี สิริสิงห จบการศึกษาทันตแพทยศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ด้วยทุนพระราชทานจากสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และได้ร่วมกับศาสตราจารย์ พันเอกหลวงวาจิวาวัฒน์ก่อตั้งคณะทันตแพทยศาสตร์ รวมทั้งเคยดำรงตำแหน่งคณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ ตลอดจนเป็นทันตแพทย์ประจำพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ด้วย

คณะครุศาสตร์

ศาสตราจารย์ ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา จบการศึกษาอักษรศาสตรบัณฑิตรุ่นแรกจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาได้รับทุนไปศึกษาต่อด้านจิตวิทยาการศึกษาที่มหาวิทยาลัย มิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา และกลับมารับราชการเป็นอาจารย์ในคณะอักษรศาสตร์ เป็นผู้เห็นความสำคัญของการศึกษาด้านฝึกหัดครูระดับปริญญา จึงได้ก่อตั้งแผนกครุศาสตร์ขึ้นในคณะอักษรศาสตร์ และพัฒนาให้ก้าวหน้าจนยก ระดับขึ้นเป็นคณะครุศาสตร์ใน พ.ศ.๒๕๐๐ ซึ่งท่านได้ดำรงตำแหน่งเป็นคณบดีคนแรก และเป็นคณบดีหญิงคนแรกของประเทศไทยด้วยตลอดชีวิตการรับราชการ ได้ทุ่มเทกำลังกายและสติปัญญาอย่างเต็มที่เพื่อสร้างรากฐานอันมั่นคงให้กับการศึกษาของประเทศโดยรวม

คณะจิตวิทยา

ศาสตราจารย์ ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา จบการศึกษาอักษรศาสตรบัณฑิตรุ่นแรกจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาได้รับทุนไปศึกษาต่อด้านจิตวิทยาการศึกษาที่มหาวิทยาลัย มิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นผู้ริเริ่มบทบาทสำคัญในการก่อตั้งคณะครุศาสตร์ขึ้นและมีนโยบาย สำคัญประการหนึ่ง คือ การจัดทำหลักสูตรที่สนองความต้องการของประเทศรวมทั้งหลักสูตรจิตวิทยาด้วย โดยการเปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอกสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาขึ้น ในคณะครุศาสตร์ นับเป็นหลักสูตรจิตวิทยารุ่นแรกของประเทศไทย โดยเฉพาะหลักสูตรปริญญาเอกนั้นนับว่าเป็นหลักสูตรระดับปริญญาเอกหลักสูตรแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วย

คณะรัฐศาสตร์

ศาสตราจารย์เกษม อุทยานิน เริ่มรับราชการในกระทรวงมหาดไทยและต่อมาย้ายมาเป็นอาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เคยดำรงตำแหน่งคณบดี คณะรัฐศาสตร์ ๒ วาระ รวมทั้งเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยด้วย เป็นบุคคลสำคัญที่วางรากฐานและพัฒนาคณะรัฐศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.เกษม สุวรรณกุล จบการศึกษารัฐศาสตร์บัณฑิต(เกียรตินิยม) รุ่นที่ ๑ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาได้รับปริญญาโทและปริญญาเอกด้านรัฐประศาสนศาสตร์ และปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ด้านการบริหารและปกครองจากมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา เคยดำรงตำแหน่งสำคัญในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ คณบดีคณะรัฐศาสตร์ และอธิการบดีโดยได้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีถึง ๔ สมัย รวม ๑๑ ปีเศษ นอกจากนี้ยังได้ดำรงตำแหน่งสำคัญในระดับชาติอีกมากมาย อาทิ เลขาธิการสภาการศึกษาไทยวุฒิสมาชิกรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยรองนายกรัฐมนตรีและนายกสภามหาวิทยาลัย อีกหลายแห่ง

คณะแพทยศาสตร์

ศาสตราจารย์พลตรีพระยาดำรงแพทยาคณ (ชื่นพุทธิ แพทย์) จบการศึกษาแพทยศาสตร์จากประเทศอังกฤษ ในขณะที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองบรรเทาทุกข์และอนามัย สภาการศึกษา ไทยนั้น ได้มีบทบาทสำคัญในการร่วมก่อตั้งโรงเรียนแพทย์แห่งที่ ๒ ของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ เพิ่มขึ้นที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ นอกเหนือจากโรงเรียนแพทย์แห่งแรกที่โรงพยาบาลศิริราช เพื่อเป็นการสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลที่ทรงมีพระราชประสงค์ให้เพิ่มการผลิตแพทย์ให้เพียงพอกับความต้องการของประเทศ ด้วยเหตุนี้จึงได้ดำรงตำแหน่งคณบดี คนแรกของคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

คณะเภสัชศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.ตุ้วลพานุกรม จบการศึกษาระดับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ด้านเคมีจากมหาวิทยาลัยเบิร์น ประเทศสวิสเซอร์แลนด์จากนั้นได้ศึกษาวิชาเภสัชศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยมิวนิค ประเทศเยอรมนีและวิชาพฤกษศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยปารีส ประเทศฝรั่งเศส เป็นหนึ่งในสมาชิกก่อตั้งคณะราษฎรซึ่งทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ.๒๔๗๕ เคยดำรงตำแหน่งสำคัญในทางราชการและการเมืองหลายตำแหน่ง รวมทั้งได้รับการยกย่องว่ามีคุณูปการอย่างสูงต่อวงการเภสัชศาสตร์ของประเทศไทย โดยได้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกอิสระเภสัชศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งต่อมาคือคณะ

เภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์และ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามลำดับ นอกจากนี้ยังได้ริเริ่มให้จัดตั้งโรงงานเภสัชกรรมเพื่อผลิตยาใช้ภายในประเทศซึ่งปัจจุบันคือองค์การเภสัชกรรม กระทรวงสาธารณสุข

คณะศิลปกรรมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงคุณ อัครจักร จบการศึกษาสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้รับปริญญา MASTER OF FINE ARTS จากมหาวิทยาลัยอินเดียนา ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเป็นคนไทยคนแรกที่ได้รับปริญญาเฉพาะด้านนี้ นอกจากนี้ยังได้ผ่านการดูงานทางด้านศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมจากหลายสถาบัน รวมทั้งจากแฟรงค์ ลอยด์ไรท์สถาปนิกเอกของโลกด้วย เริ่มเข้ารับราชการในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในตำแหน่งอาจารย์ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และต่อมาได้ดำรงตำแหน่งคณบดีคนแรกของคณะศิลปกรรมศาสตร์

๑๐๐. ดอกผลจามจรี

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

ศาสตราจารย์อุปการคุณ เฉลิม รัตนทัศนีย์ จบการศึกษาศาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต ในพ.ศ.๒๔๘๓ หลังจากนั้นได้เข้ารับราชการเป็นอาจารย์ในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนกระทั่งเกษียณอายุราชการในพ.ศ. ๒๕๑๓ เป็นนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมทั้งไทยและต่างประเทศ ได้อุทิศตนเพื่อการศึกษาทางด้านสถาปัตยกรรมมาโดยตลอด ผลงานสำคัญคือก่อตั้งภาควิชาศิลปะประยุกต์ (ภาควิชาการออกแบบอุตสาหกรรมในปัจจุบัน) ในด้านวิชาชีพได้เคยดำรงตำแหน่งนายกสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์

นิสิตเก่า

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

หม่อมราชวงศ์ มิตรรุณ เกษมศรี จบการศึกษานุปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตร์ในพ.ศ.๒๔๘๑ รับราชการในหลายหน่วยงาน คือ กรมโยธาเทศบาล กรมศิลปากรและ สำนักพระราชวัง รวมทั้งเป็นอาจารย์พิเศษสอนวิชาสถาปัตยกรรมไทยในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยศิลปากร ผลงานการออกแบบที่สำคัญ คือ พระตำหนักภูพิงศ์ราชนิเวศน์ พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ ศาลาดุสิตาลัย เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาสตลอดจนควบคุมการบูรณะปฏิสังขรณ์พระที่นั่งองค์ต่างๆ ในพระบรมมหาราชวังและวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เป็นต้น ด้วยผลงาน

ต่างๆ นี้จึงได้รับการประกาศเกียรติคุณให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (สถาปัตยกรรม) ได้รับปริญญาศาปัตยกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรวมทั้งได้รับการยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคลด้านสถาปัตยกรรมไทยจากคณะกรรมการวันอนุรักษ์มรดกไทยด้วย

คณะสหเวชศาสตร์

นายบุญช่วย เอี่ยมโกลลาภ จบการศึกษาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (เทคนิคการแพทย์) ใน พ.ศ.๒๕๒๐ และต่อมาได้รับปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (อายุรศาสตร์เขตร้อน) จากมหาวิทยาลัยมหิดลรับราชการในสถาบันบำราศนราดูร กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข จนกระทั่งเกษียณอายุราชการ (ก่อนกำหนด) ในตำแหน่งนักเทคนิคการแพทย์ชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานเทคนิคการแพทย์ เป็นผู้มึบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษาและการปฏิบัติงานทางด้านเทคนิคการแพทย์ทั้งในระดับชาติและนานาชาติส่งผลให้ได้รับการยกย่องเป็นนักเทคนิคการแพทย์ดีเด่น ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๑ จากสมาคมเทคนิคการแพทย์

แห่งประเทศไทย และในปีเดียวกันได้รับการคัดเลือกเป็นข้าราชการพลเรือนดีเด่น ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

คณะสหเวชศาสตร์

นางสาวทัศนีย์ สุกุลดำรงพานิช จบการศึกษาวิทยาศาสตรบัณฑิต (เทคนิคการแพทย์)และวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จุลชีววิทยาทางการแพทย์)ใน พ.ศ.๒๕๒๐ และ ๒๕๓๙ ตามลำดับ ดำรงตำแหน่งสำคัญ คือรองผู้อำนวยการศูนย์บริการโลหิตสุภากาชาดไทย เป็นผู้มึบทบาทในการวิจัยและพัฒนาการผลิตน้ำยาตรวจหามูโลหิต และน้ำยาต่างๆ ที่ใช้ในงานธนาคารเลือด ซึ่งต่อมาได้นำไปใช้ในธนาคารเลือดทั่วประเทศ ทำให้ประหยัดเงินในการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก และส่งผลให้งานธนาคารเลือดในประเทศไทยได้มาตรฐานในระดับสูง จนทำให้องค์การอนามัยโลกส่งเจ้าหน้าที่บริการโลหิต

ในประเทศต่างๆ มาเข้ารับการฝึกอบรมเป็นประจำ รวมทั้งมึบทบาทในการช่วยก่อตั้งหรือพัฒนาศูนย์บริการโลหิตในประเทศอื่นๆด้วย

คณะวิทยาศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.สตางค์ มงคลสุข จบการศึกษาวิทยาศาสตรบัณฑิต และวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเคมีใน พ.ศ.๒๔๘๕ และ ๒๔๘๗ ตามลำดับ จากนั้นได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเคมีอินทรีย์ จากมหาวิทยาลัยลิเวอร์พูล ประเทศอังกฤษใน พ.ศ.๒๔๙๓ เริ่มรับราชการเป็นอาจารย์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และต่อมาย้ายไปสังกัดมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ดำรงตำแหน่งสำคัญๆ อาทิ คณบดีคณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ คณบดีคณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล อธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นต้น

ในด้านวิชาการ เป็นผู้เชี่ยวชาญการวิจัยทางด้านอินทรีย์เคมี รวมทั้งยาปฏิชีวนะและสารประกอบทางเคมีที่สกัดจากสมุนไพรของไทย

คณะพยาบาลศาสตร์

พันเอกหญิง คุณหญิงอัสนีย์เสาวภาพ จบการศึกษาคณะพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการพยาบาล ในพ.ศ.๒๕๒๐ ตำแหน่งงานสำคัญในสาขาการพยาบาล คือ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก นายกสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย และประธานชมรมพยาบาลสี่เหล่า เป็นต้น รวมทั้งได้รับการยกย่องประกาศเกียรติคุณหลายประการ คือ พยาบาลตัวอย่างจากสภาวิชาชีพพยาบาลไทย พยาบาลดีเด่นจากสภาการพยาบาล ตลอดจนได้รับปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาพยาบาลศาสตร์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใน พ.ศ.๒๕๔๗ ในทางสังคม ได้เคยดำรงตำแหน่งและได้รับการเชิดชูเกียรติในหลายวาระ อาทิ ประธาน

สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ประธานสภาสตรีแห่งชาติ นายกสมาคมแม่ดีเด่นแห่งชาติ นักสังคมสงเคราะห์ดีเด่น และ อาสาสมัครดีเด่นแห่งชาติ เป็นต้น

คณะวิศวกรรมศาสตร์

นายเกษม จาติกวณิช จบการศึกษาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมไฟฟ้าและเครื่องกล ในพ.ศ.๒๕๔๙ และ ๒๕๙๐ ตามลำดับ จากนั้นได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกทางด้านไฟฟ้าพลังงาน ณ มหาวิทยาลัยยูทาห์ ประเทศสหรัฐอเมริกา และได้รับปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาเทคโนโลยี จากสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชียใน พ.ศ.๒๕๒๗ เริ่มรับราชการในกรมชลประทาน ต่อมาได้ย้ายมาปฏิบัติงานในการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยและได้รับตำแหน่งผู้ว่าการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยคนแรก โดยอยู่ในตำแหน่งนี้ถึง ๑๐ ปี รวมทั้งยังเป็นกรรมการบริหารหน่วยงานต่างๆ อีกหลายแห่ง ในงานด้าน

การเมือง เคยดำรงตำแหน่งสำคัญ คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี จากบทบาทสำคัญเหล่านี้จึงทำให้ได้รับการยกย่องเป็น “วิศวจุฬากิตติมคุณอาวุโสดีเด่น” ด้วย

คณะสัตวแพทยศาสตร์

นายสัตวแพทย์อลงกรณ์ มหรรณพ จบการศึกษาสัตวแพทยศาสตรบัณฑิตใน พ.ศ.๒๕๑๗ เป็นสัตวแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเรื่องช้างและสัตว์ป่า ดำรงตำแหน่งสำคัญ คือ ผู้อำนวยการสวนสัตว์ดุสิต องค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทยและนายสัตวแพทย์ช่วยราชการสำนักพระราชวังได้รับรางวัลสัตวแพทย์ดีเด่นจากสมาคมสัตวแพทย์ผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์แห่งประเทศไทย สัตวแพทย์ตัวอย่างจากสัตวแพทย์สมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ และนิสิตเก่าดีเด่น สาขาผลงานด้านวิชาการ จากสมาคมศิษย์เก่าคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

รองศาสตราจารย์ คุณหญิงวรวรรณ ชัยอาญา จบการศึกษาระดับปริญญาโท และ ปริญญาเอก ใน พ.ศ. ๒๕๓๕ และ ๒๕๐๙ ตามลำดับ รับราชการเป็นอาจารย์ในคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจนเกษียณอายุราชการ ใน พ.ศ. ๒๕๓๐ ในตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ระดับ๙และหลังจากนั้นได้ดำรงตำแหน่งเหรียญกษาปณ์

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

นายอำนวยการ วิจารณ์ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาบริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ และระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ จากมหาวิทยาลัยมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา มีบทบาทสำคัญทางการคลังของประเทศทั้งภาครัฐและเอกชน ตำแหน่งสำคัญในราชการ อาทิ อธิบดีกรมศุลกากร และ ปลัดกระทรวงการคลัง รวมทั้งเป็นประธานและกรรมการรัฐวิสาหกิจ อีกหลายแห่ง ในภาคธุรกิจ เคยดำรงตำแหน่งสำคัญ คือ ประธานกรรมการบริหารธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และประธาน

สมาคมธนาคารแห่งเอเชีย ในด้านการเมือง เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และรองนายกรัฐมนตรี

คณะนิติศาสตร์

นายไชยวัฒน์ บุนนาค จบการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต ใน พ.ศ. ๒๕๑๑ จากนั้นได้รับปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตจาก มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกาใน พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นนักกฎหมายผู้มีบทบาทสำคัญในหลายวงการ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ตำแหน่งงานที่สำคัญ อาทิ Fellow of the Chartered Institute of Arbitrators (UK) และเป็นอนุญาโตตุลาการ ผู้ทรงคุณวุฒิของสถาบันดังกล่าวนายกสมาคมกฎหมายระหว่างประเทศแห่งประเทศไทย นายกสมาคมสถาบันอนุญาโตตุลาการ ประธานหอการค้าไทย-เยอรมัน กรรมการพิจารณาปรับปรุงกฎหมาย

เกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนบริษัทและองค์กรทางธุรกิจ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นต้น

คณะอักษรศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร. นิธิ เอียวศรีวงศ์ จบการศึกษาอักษรศาสตรบัณฑิตและอักษรศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาประวัติศาสตร์ และได้ศึกษาต่อในระดับดุษฎีบัณฑิตสาขาเดียวกันจากมหาวิทยาลัยมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา รัราชกรในตำแหน่งอาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จนเกษียณอายุราชการ ได้ชื่อว่าเป็นนักประวัติศาสตร์ที่โดดเด่นที่สุดคนหนึ่ง รวมทั้งมีชื่อเสียงในฐานะนักคิดและนักเขียน เป็นหนึ่งในผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยเที่ยงคืนเพื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอความรู้และวิพากษ์วิจารณ์สังคมไทย จากผลงานเหล่านี้จึงทำให้ได้รับรางวัลต่างๆ เช่น นักวิจัยดีเด่นสาขาปรัชญาจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติรางวัลวัฒนธรรมเอเชีย ฟูกูโอกะ และรางวัลศรีบูรพา เป็นต้น

คณะเศรษฐศาสตร์

นิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ด้วย

นางสุชดา กิระกุล จบการศึกษาระดับเศรษฐศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ ๑) และต่อมาได้รับปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รวมทั้งวุฒิปัตริ Hubert H. Humphrey Program จากมหาวิทยาลัยอเมริกัน และ Advanced Management Program จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินซึ่งดำรงตำแหน่งสำคัญ ในธนาคารแห่งประเทศไทย คือ ที่ปรึกษาผู้จัดการรองผู้ว่าการด้านเสถียรภาพทางการเงิน รองผู้ว่าการด้านบริหาร และหัวหน้าสำนักงานตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทย ณ นคร

คณะนิเทศศาสตร์

นายโดม สุขวงศ์ จบการศึกษานิเทศศาสตรบัณฑิตในพ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นนักวิชาการภาพยนตร์ผู้มีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์ภาพยนตร์ไทย และเป็นหนึ่งในผู้ก่อตั้งหอภาพยนตร์แห่งชาติซึ่งต่อมาได้ปรับเปลี่ยนเป็นหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) รวมทั้งได้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการหอภาพยนตร์ด้วย จากบทบาทนี้ทำให้ได้รับรางวัลประกาศเกียรติคุณหลายครั้ง อาทิ ได้รับรางวัล “แทนคุณแผ่นดิน” สาขาศิลปวัฒนธรรม รางวัลสุพรรณหงษ์ทองคำเกียรติยศ สาขาผู้นุรักษ์ฟิล์มและภาพยนตร์ไทย และศิษย์เก่านิเทศศาสตร์ดีเด่น เป็นต้น

คณะทันตแพทยศาสตร์

ศาสตราจารย์ พิเศษ พลโท พิศาล เทพสิทธิ จบการศึกษาทันตแพทยศาสตรบัณฑิตใน พ.ศ.๒๕๐๐ และด้วยความเป็นผู้ใฝ่รู้ ต่อมาจึงได้จบการศึกษาสาขาอื่นอีกหลายสาขา จากหลายสถาบัน คือ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี บริหารธุรกิจ นิติศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ เป็นผู้เปี่ยมด้วยความรู้ความสามารถในวิชาชีพและการบริหารราชการ มีบทบาทสำคัญในการพัฒนามาตรฐานทันตแพทยศาสตร์ศึกษาของประเทศ ตำแหน่งงานที่สำคัญทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิ รองเจ้ากรมแพทย์ทหารบก นายกทันตแพทยสภา นายกทันตแพทยสมาคมแห่งประเทศไทยฯ

เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงได้รับการประกาศเกียรติคุณยกย่องผลงานเป็นจำนวนมาก รวมทั้งได้รับปริญญاتันตแพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้รับการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษ สาขาวิชาทันตกรรมชุมชนคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วย

คณะครุศาสตร์

นายโคมล คีมทอง จบการศึกษาครุศาสตรบัณฑิต สาขามัธยมศึกษาใน พ.ศ.๒๕๑๒ เป็นผู้ที่มีจิตวิญญาณของความเป็น “ครู” อย่างแท้จริง ให้ความสำคัญกับการศึกษาในฐานะที่เป็นหนทางของการสร้าง “ความคิด” มากกว่าการถ่ายทอดแต่เพียง “ความรู้” นอกจากนี้ยังเป็นผู้มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมตั้งแต่ยังเป็นนิสิตเช่น จัดค่ายพัฒนาการศึกษาในชนบทในช่วงปิดภาคเรียน สนับสนุนกิจกรรมของชมรมปริทัศน์เสวนาในฐานะที่เป็นเวทีของการสร้างนิสิตให้มีอิสระทางคิด เป็นต้น เมื่อจบการศึกษาแล้วได้อุทิศตนไปเป็นครูในท้องถิ่นทุรกันดารที่

จังหวัดสุราษฎร์ธานี และถูกลอบยิงเสียชีวิตที่นี่ แต่ก็นับว่าได้ทำตามปณิธานแห่งชีวิตที่ยึดมั่นอยู่ตลอดเวลา คือ “จะขอเป็นครูตราบชั่วชีวิต”

คณะรัฐศาสตร์

ศาสตราจารย์พิเศษ ทองต่อกล้วยไม้ ณ อยุธยา จบการศึกษารัฐศาสตรบัณฑิต เป็นทั้งนักรัฐศาสตร์และผู้รอบรู้ทางด้านประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม ทางด้านวิชาชีพได้ดำรงตำแหน่งสำคัญ คือ ปลัดกรุงเทพมหานคร กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ คณะกรรมการกฤษฎีกา รวมทั้งเป็นอาจารย์พิเศษคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วย นอกจากนี้ยังมีผลงานค้นคว้าทางด้านประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง จึงได้รับการยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคลด้านภาษาไทยในพ.ศ. ๒๕๕๑

คณะรัฐศาสตร์

พลตำรวจเอกวิษณุ เดชกุญชร จบการศึกษารัฐศาสตร์บัณฑิต และได้ศึกษาต่อในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการตำรวจที่มหาวิทยาลัยนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา รับราชการตำรวจในหลายหน่วยงาน ตำแหน่งที่สำคัญ คือ หัวหน้านายตำรวจราชสำนักประจำ และ รองอธิบดีกรมตำรวจฝ่ายกิจการพิเศษในด้านการเมือง เคยเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติสมาชิกวุฒิสภาและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย นอกจากนี้ยังเป็นนักเขียนนวนิยายเกี่ยวกับวงการตำรวจและอาชญากรรม โดยนำมาจากประสบการณ์จริง จนได้รับการเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์ใน พ.ศ.๒๕๕๑

คณะเภสัชศาสตร์

เกสัชกรหญิง ท่านผู้หญิง ปรีชา เกษมสันต์ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีเภสัชศาสตร์บัณฑิตใน พ.ศ.๒๕๔๙ และศึกษาต่อระดับปริญญาโทเภสัชศาสตร์ ณ วิทยาลัยเภสัชกรรมและวิทยาศาสตร์ แห่งฟิลาเดเฟียประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นผู้เชี่ยวชาญองค์การอนามัยโลกด้านเภสัชตำรับสากล และการเตรียมการทางเภสัชกรรม (WHO Expert Advisory Panel on the International Pharmacopoeia and Pharmaceutical) ตำแหน่งสำคัญทางราชการ คือ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา นอกจากนี้ยังเคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง คือ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ รวมทั้งได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาเภสัชศาสตร์ จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใน พ.ศ.๒๕๒๙

สมเด็จพระเจ้าฟ้าনীสิต

สำนึกที่ถูกลูกฝังมา ถ้าจะเปรียบก็เหมือนกับสายธาราที่ไหลมาเรื่อยๆ
บัดนี้เป็นอย่างไร และฉันได้ทำอะไรให้แก่สังคมคุ่มกับที่สังคมลงทุนไปหรือเปล่า

(พระราชดำรัส สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
หนังสือ ๓๐ ปีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รำลึกอดีต)

สมเด็จพระเจ้าฟ้าผู้ทรงมุ่งมั่น ใฝ่ศึกษาตลอดเวลา

ผลแห่งการเรียนรู้

อินทรวีเชียร ๑๑

ศึกษาวิชาไว้
เพื่อช่วยประเทศพลัน
ความรู้ประโยชน์พร้อม
การเรียนรู้จะให้ดี
ช่วยชาติและตนยัง
ไทยเราจะยืนยง

ก็จะได้ประโยชน์ครัน
จิตเราก็เปรมปรีดี
เพราะถนอมสภาน์ตรี
ผลเด่นขยันจง
จะประทังสกุลวงศ์
เพราะประชาระลึกเรียน

พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
๑๑ กรกฎาคม ๒๕๑๔

ร้อยเรื่องจามจุรี ๑๐๐ ปีจุฬาฯ

Hundreds of Stories from the Land of the Chamchuree,
One Hundred Years of Chula

พิพิธภัณฑ์มหาวิทยาลัย
Chulalongkorn University Museum

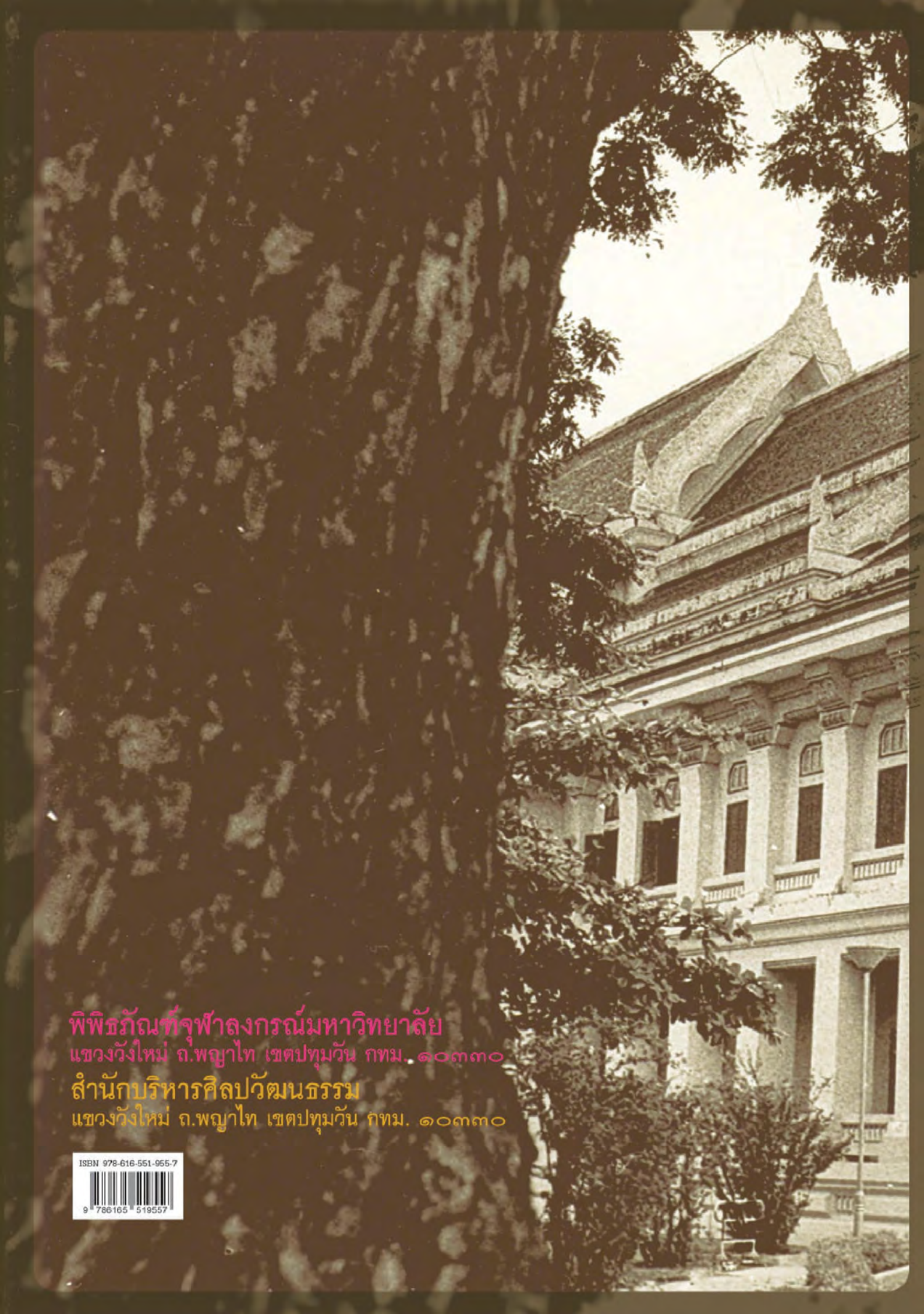
ออกแบบรูปเล่ม
พิมพ์ครั้งที่สอง
พิมพ์ที่

พงศ์ศักดิ์ สุวรรณมณี
สิงหาคม ๒๕๕๘
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ISBN 978-616-551-955-7

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

พิพิธภัณฑ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
แขวงวังใหม่ ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐
โทรศัพท์และโทรสาร ๐๒๒๑๘๖๖๔๕

สำนักบริหารศิลปวัฒนธรรมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
แขวงวังใหม่ ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐
โทรศัพท์ ๐๒๒๑๘๖๖๓๔-๕ โทรสาร ๐๒๒๑๘๖๖๓๔

พิพิธภัณฑ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
แขวงวังใหม่ ถ.พญาไท เขตปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐
สำนักบริหารศิลปวัฒนธรรม
แขวงวังใหม่ ถ.พญาไท เขตปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

ISBN 978-616-551-955-7

9 786165 519557